

สรุปผลการตรวจราชการ กรณีปกติ รอบที่ 1 ประจำปี 2561 เขตสุขภาพที่ 1 คณะที่ 1 การส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค และ การจัดการสุขภาพ

ประเด็น การพัฒนาสุขภาพทุกกลุ่มวัย
และการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ

1.1 การพัฒนาสุขภาพกลุ่มสตรีและ เด็กปฐมวัย 0 -5 ปี

อัตราการตายมารดา ไม่เกิน 20 ต่อการ
เกิดมีชีพ 100,000 คน

ตัวชี้วัด

ร้อยละของเด็ก 0-5 ปี มีพัฒนาการ
สมวัย (ร้อยละ 85)

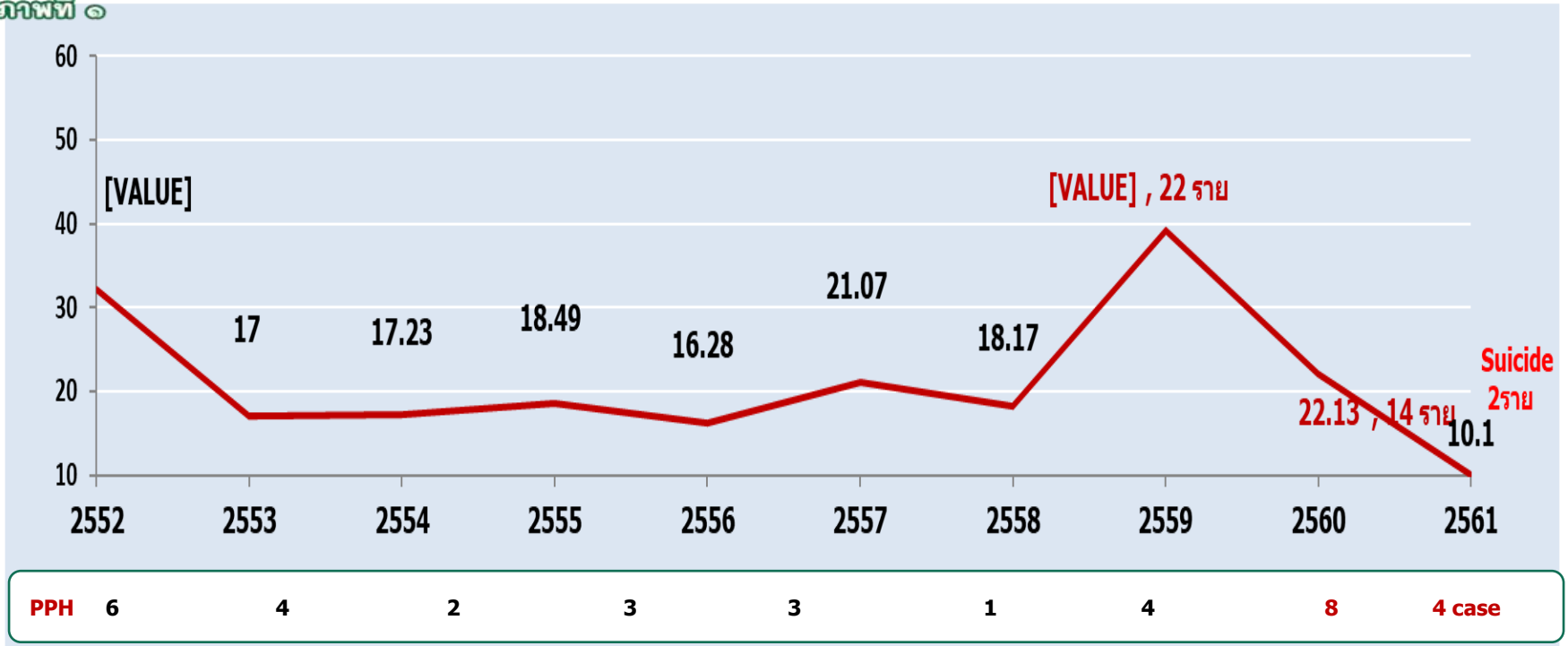
ร้อยละของเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน
(ร้อยละ 54)

อัตราการตาย ในเขตสุขภาพที่ 1 ปีงบประมาณ 2552 – 2561 (20 ต่อ 100,000 LB)

เขตสุขภาพที่ ๑

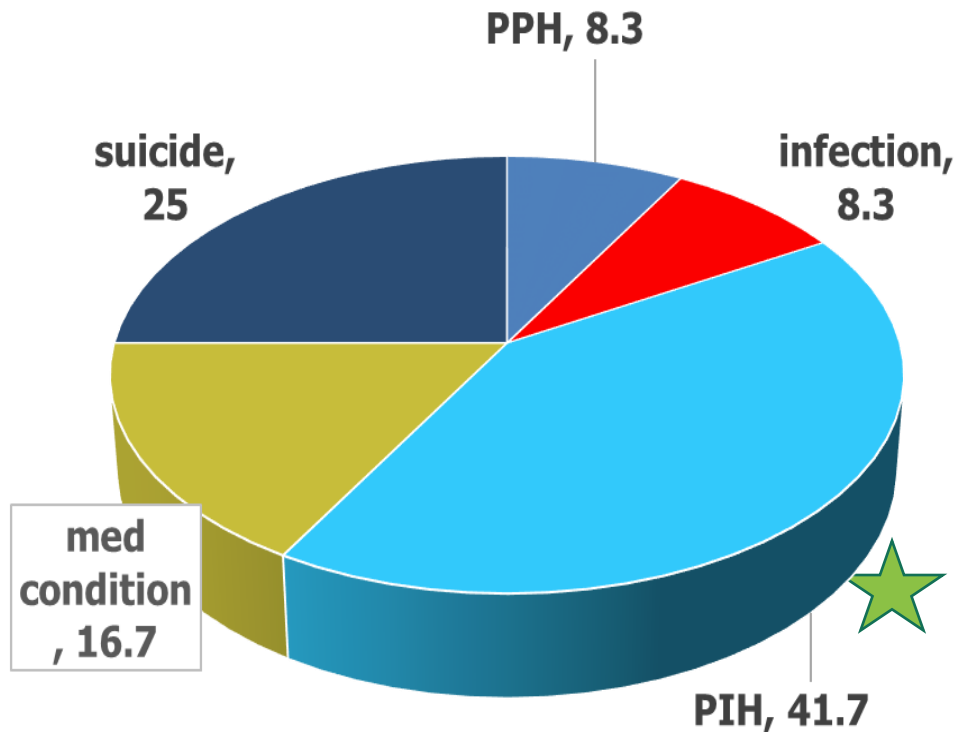

- Decrease MMR from 22 to 14 cases
- Decrease PPH dead from 8 to 4 case
- **NO dead from PPH,PIH**

**5 strategies
implementation**

เป้าหมาย : ลดมารดาตาย

Cause of maternal dead , 2560

ระบบเฝ้าระวังมารดาตาย
 รพ.รายงานภายใน 24 ชม.
 MCHB จว. Case conference

MCHB เขต
 GAP analysis เชิงระบบ
 ตาม confidential inquiry

กำหนดมาตรการแก้ไขและ
 ป้องกันมารดาตาย ระดับเขต

ถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ

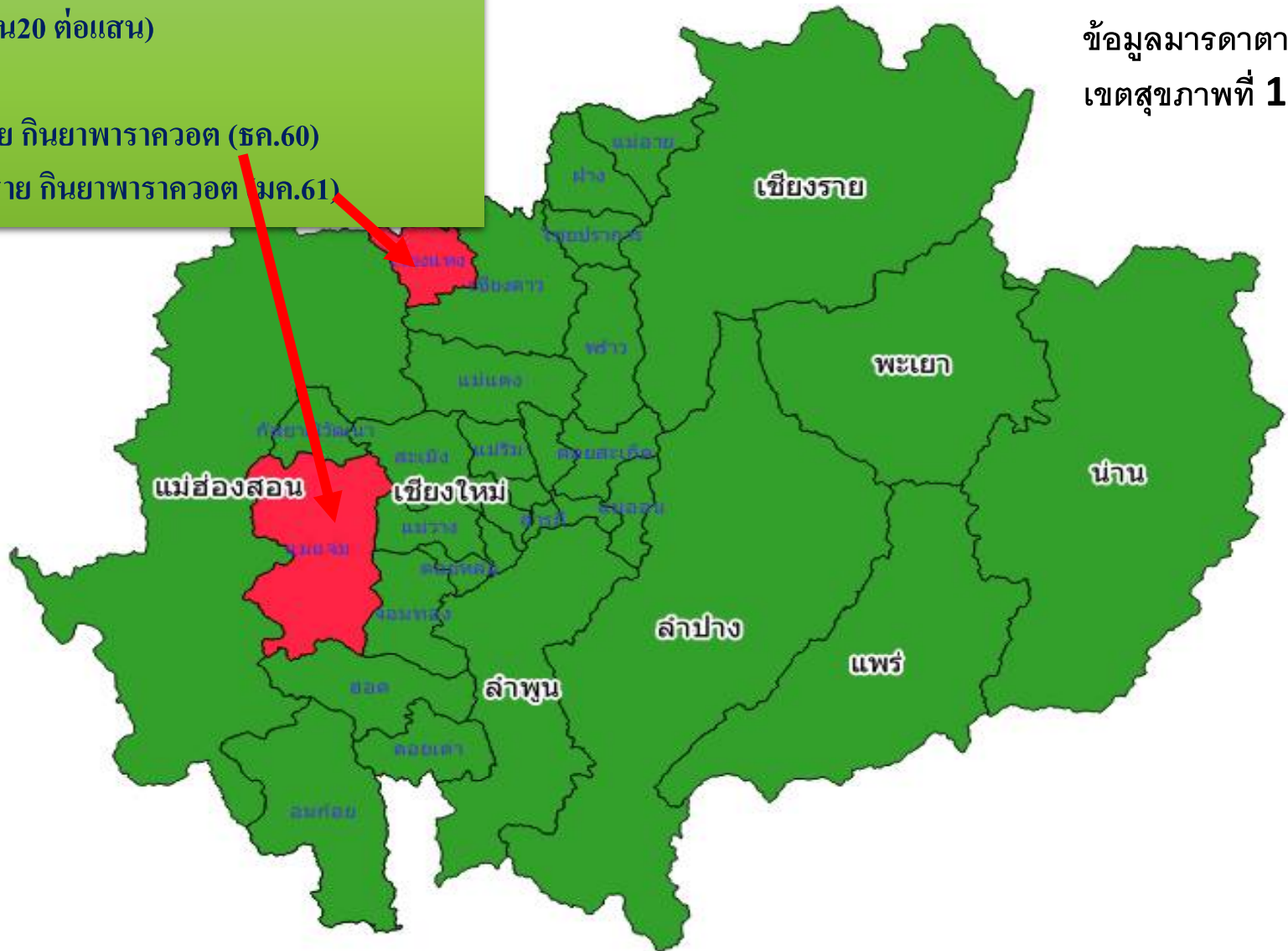
แม่ตาย (ฆ่าตัวตาย) 2 ราย อัตรา 10.01 ต่อการเกิดมีชีพ
แสนคน (ไม่เกิน 20 ต่อแสน)

จ. เชียงใหม่

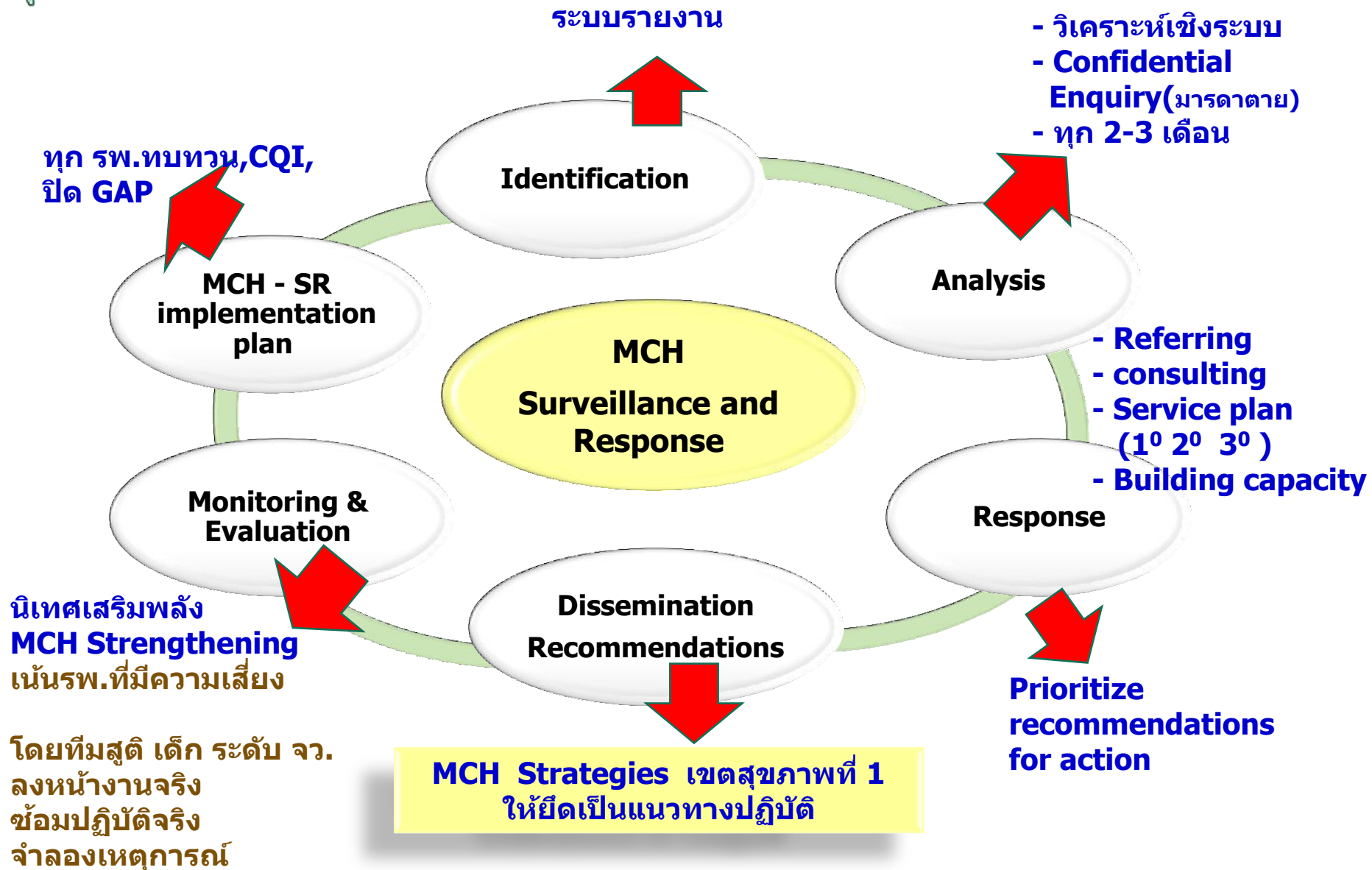
อ.แม่แจ่ม 1 ราย กินยาพาราควอต (ชค.60)

อ.เวียงแหง 1 ราย กินยาพาราควอต (มค.61)

ข้อมูลมารดาตาย
เขตสุขภาพที่ 1

6 steps : สู่ศาสตร์เชิงรุกเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามแม่และเด็ก

5 strategies ป้องกันมารดาตาย เขตสุขภาพที่ 1

Early ANC, ป้องกัน No ANC Poor ANC
Risk screening, +Fast Track Obstetrics

ปฏิบัติตามมาตรฐาน และ CPG อย่างเคร่งครัด
+Standing Order: PPH PIH

Correct anemia
ก่อนคลอด

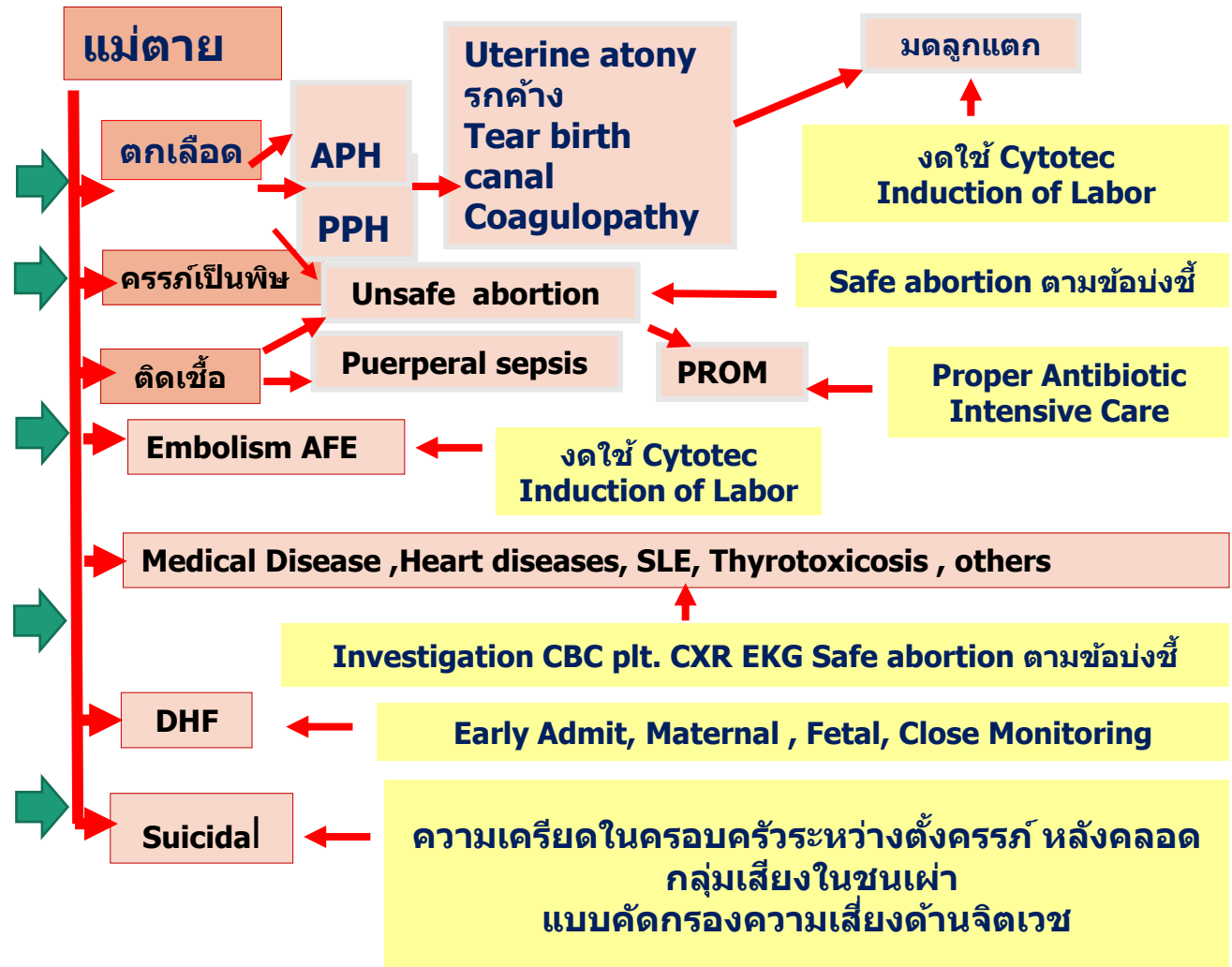
1.LABOR Strategy
+ Standing order

2.PIH Strategy
+ Standing order

3.คุมกำเนิด
+R-SA 1663

4.คุมกำเนิดอย่างดี
+1 ดูแลร่วมกับ Med.
+2 ระบบนัดติดตามหลังคลอดในราย High Risk

5. ประเมินสุขภาพจิต
อย่างมีประสิทธิภาพ
+ และการดูแลรักษา
กับทีมจิตเวช

Approach for Prevention of Maternal Suicide

- 1. ยกเลิกการใช้พาราควอต → รัฐ**
- 2. ชะลอการเข้าถึงสารเคมีการเกษตร → ห้างร้าน +
ราชการ**
- 3. การช่วยเหลือทางจิตสังคม → การคัดกรอง +
หน่วยงานร่วมช่วยเหลือ**

การดำเนินงาน

ประชุมทบทวนและสืบสวน
มรดาตายเขตสุขภาพที่ 1 และ
ระดับจังหวัด

การลงพื้นที่ของทีม MCHB
ร่วมกับกรมสุขภาพจิต

เพื่อคืนข้อมูล และประชาคม หา
แนวทางโดยชุมชนมีส่วนร่วมใน
การแก้ปัญหา อ.เวียงแหง
และอ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

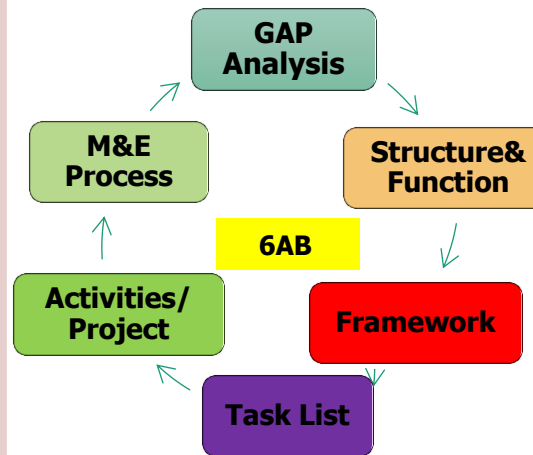
Gap analysis

- **MMR (SUICIDE) ปี60 1 ราย ปี 61 2 ราย**
- **กลุ่มชาติพันธุ์(หลายชนเผ่า) ความเชื่อ วัฒนธรรม**
- **ศักยภาพบุคลากร**
- **การคัดกรองจิตเวช**
- **ส่งต่อ Hi-risk fast track**
- **การเข้าถึงบริการ ความเท่าเทียม**
- **ท้องไม่พร้อม การวางแผนครอบครัว**
- **การเข้าถึงยา พาราควอดได้ง่าย**

Finding

- **P:ขาดการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการบูรณาการระดับตำบล ยังไม่เข้มแข็ง**
- **I :งบประมาณ ไม่เพียงพอเครื่องมือ**
- **R: มาตรการ /การกำกับติดตาม / ไม่ปฏิบัติตามCPG**
- **A: การรณรงค์คัดกรอง ค้นหา กลุ่มเสี่ยงยังไม่ครอบคลุม จิตเวช เชิงรุก การเข้าถึงบริการ สื่อประชาสัมพันธ์**
- **B: ความเข้มแข็งMCHB จังหวัด /ระดับอำเภอ**
- **มีแผนแก้ไขปัญหาความเสี่ยง เพื่อป้องกันมารดาตายในพื้นที่สูงและพื้นที่แนวชายแดน อบรม ดชด.ผดบ**
- **(เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน)**

มารดาตาย : ฆ่าตัวตาย 2 ราย

Advice

- **การขับเคลื่อน "มหัศจรรย์ 1,000วัน แรกของชีวิต"**
- **การสร้าง Health literacy**
- ตามบริบทพื้นที่ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองในระดับพื้นที่โดยร่วมกันทุก ถอดบทเรียนจากพื้นที่ที่มีการจัดการปัญหาได้ดี
- **บูรณาการแผน Cluster MCH ภายในและภายนอก**
- กระทรวง การบูรณาการร่วมกับยุทธศาสตร์ชายแดนและแรงงาน**

โครงสร้างภายใน Intra-sectorial

- **Function**
- **ANC LR NICU PICU WCC**
- **สูติ ทารก เด็ก**
- **Cluster MCH เขต**
- **คณะกรรมการ. SP**
- **สูติ NB กุมภาพันธ์ เขต จว.**
- **MCHB เขต / จว. /CUP**
- **งานส่งเสริม สสจ. สสอ. รพ.สต.**
- **ทีมนิเทศ ติดตาม ประเมินมาตรฐานสูติ-เด็ก**
- **YFHS**

โครงสร้างภายนอก Inter-sectorial

- **DHB(พขอ.)**
- **5 กระทรวงหลัก (แรงงาน)**
- **R-SA 1663**
- **SP Service Plan**
- **อายุรกรรม**
- **จิตเวช**
- **ปฐมนิเทศ**
- **ทันตกรรม**
- **อสค. อสม.ตชด ผดบ.**
- **FCT , COC link**

Activity/Task list

- **การขับเคลื่อน "มหัศจรรย์ 1,000 วัน แรกของชีวิต"ผ่านกลไกบูรณาการแผนปฏิบัติงานร่วมกับพขอ.**
- **จัดทำแนวทางคัดกรองความเสี่ยง และส่งต่อ คัดกรองความเสี่ยง 100% 5มาตรการ ป้องกันมารดาตาย /จิตเวช/ R-SA 1663**
- **พัฒนาศักยภาพบุคลากร การซ่อมแผนฉุกเฉิน**
- **เสริมทักษะการสื่อสาร การให้คำปรึกษาด้าน สุขภาพจิต แก่ผู้นำชุมชนและภาคีเครือข่าย**
- **จัดตั้งเครือข่ายในกลุ่มชนเผ่าเพื่อให้การช่วยเหลือปรึกษาปัญหา ตามวิถีการดำเนินชีวิตของชนเผ่าและการส่งต่อ**
- **การนิเทศติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง**
- **การพัฒนากระบวนการ**
- **การคืนข้อมูล การมีส่วนร่วมภาคีเครือข่าย รายงานผลการดำเนินงานและบททวน ตามไตรมาส (พขอ.)**

สถานการณ์เด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 1

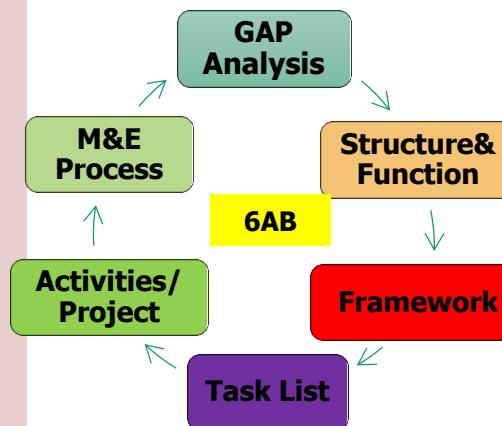
ข้อมูลการประเมินพัฒนาการเด็ก 4 ช่วงวัย เขตสุขภาพที่ 1

Gap analysis

ศักยภาพบุคลากร ทักษะ
เทคนิค
พ่อแม่ผู้ดูแลเด็ก ขาดความ
เข้าใจ กระตุ้น
ความครอบคลุม ระบบรายงาน
ข้อมูลHDC
Coverage: 74.51%
พัฒนาการสมวัย95.02%
Detect:22.45 %
FU: 71.98 %

เด็ก 0 – 5 ปี พัฒนาการสมวัย

โครงสร้างภายใน Intra-sectorial

- Function
  - ANC LR NICU PICU WCC
  - สู้ดี ทารก เด็ก
- Cluster MCH เขต
- คณะกรรมการ. SP สู้ดี
- NB กุมาร เขต จว.
- MCHB เขต / จว. /CUP
- งานส่งเสริม สสจ. สสอ.
- รพ.สต.
- ทีมนิเทศ ติดตาม
- ประเมินมาตรฐานอนามัย
- แม่และเด็ก

โครงสร้างภายนอก Inter-sectorial

- **DHB(พชอ.)**
- **5 กระทรวงหลัก**
- คณะอนุกรรมการเด็กปฐมวัย
- **SP Service Plan**
  - **ทันตกรรม**
  - **ปฐมภูมิ**
- **อสค. อสม.**
- **FCT , COC**
- **กาชาด**

Finding

- **P:** ศูนย์เด็ก, อปท.
- I:** งบประมาณเครื่องมือ ศูนย์เด็กฯ อปท.
- R:** **มาตรการ /การกำกับติดตาม**
- A:** การรณรงค์คัดกรอง ค้นหา กลุ่มเสี่ยง ลำไส้ LBW BA การส่งต่อ การรักษา
- **B :** **ความเข้มแข็ง CPM MCHB จังหวัด คณะอนุกรรมการเด็กปฐมวัย อำเภอ ระดับจังหวัด ระบบข้อมูล(IT)**

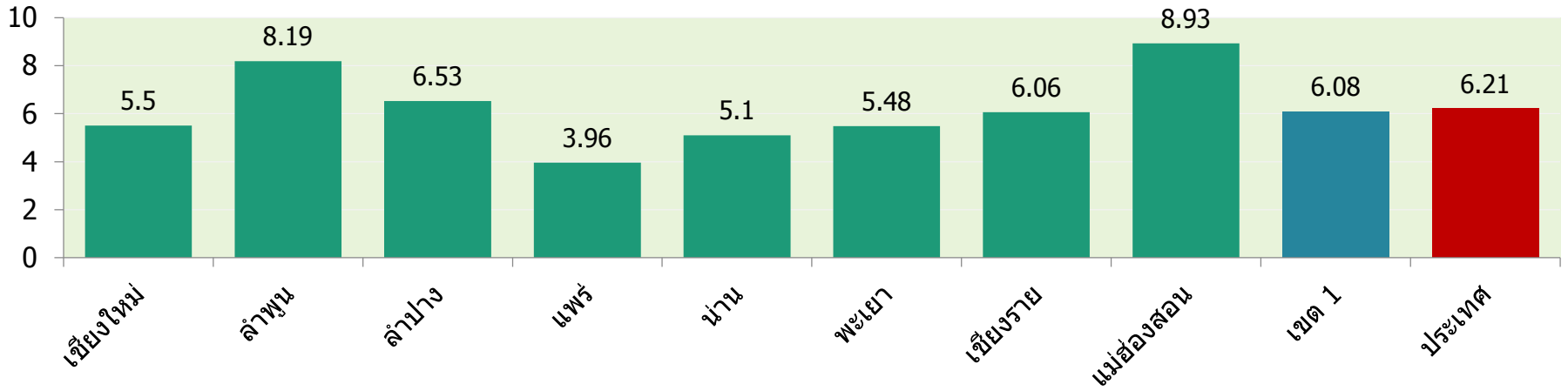
Advice

- การขับเคลื่อน "มหัศจรรย์ 1,000วัน แรกของชีวิต" เขตสุขภาพที่1
- **การสร้าง Health literacy**
-
- บูรณาการ แผน Cluster MCH ภายในและภายนอก นอกกระทรวง

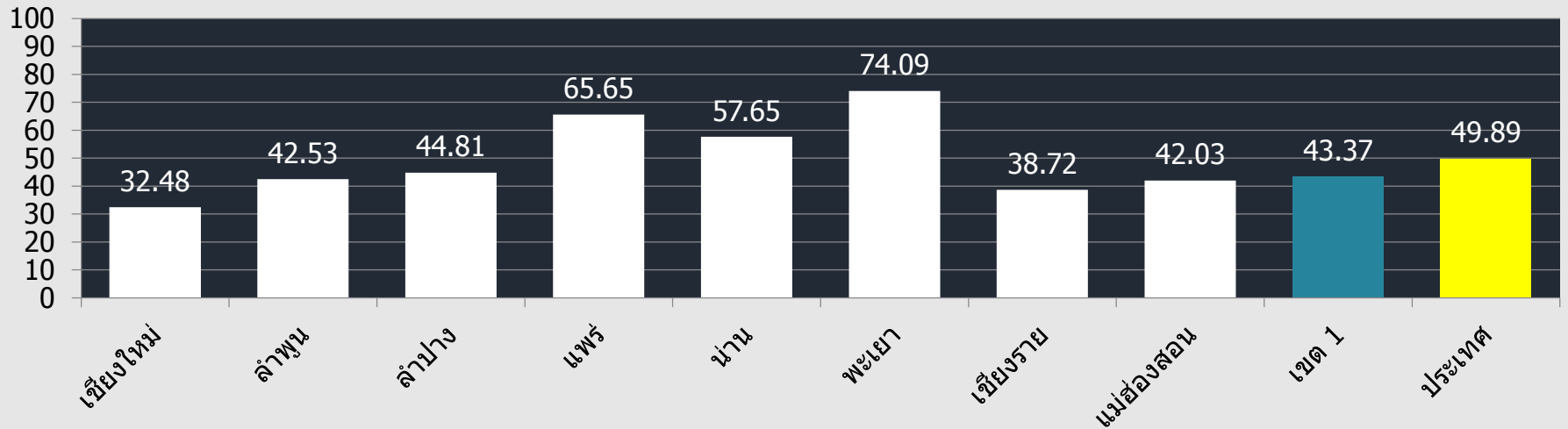
Activity/Task list

- การขับเคลื่อน "มหัศจรรย์ 1,000วัน แรกของชีวิต"ผ่านกลไก พชอ.
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร
- การนิเทศติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง มาตรฐานอนามัยแม่และเด็ก ANC LR WCC คุณภาพ
- นโยบาย 10 steps (การโอบกอดเนื้อแนบเนื้อช่วง 6 เดือนแรกหลังคลอด) นมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน
- การสื่อสารความเข้าใจ พรบ. Milk code
- Prevention preterm (Progesterone)
- DSPM DAIM การเฝ้าระวังของพ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก
- เฝ้าระวัง ภาวะซีด ในเด็ก วิตามินเสริมธาตุเหล็ก
- การสร้าง Health literacy**
- การรายงานผลการดำเนินงาน ตามไตรมาส (พชอ.)

ทารกแรกเกิดน้ำหนัก < 2500 กรัม
เขตสุขภาพที่ 1

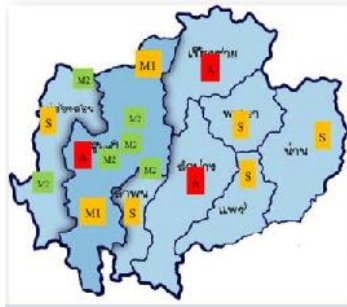

เด็กแรกเกิด-ต่ำกว่า 6 ด. กินนมแม่อย่างเดียว เขตสุขภาพที่ 1

50,000 ราย

การตั้งครรภ์ การคลอดที่มีคุณภาพ

Early ANC, Correct Anemia

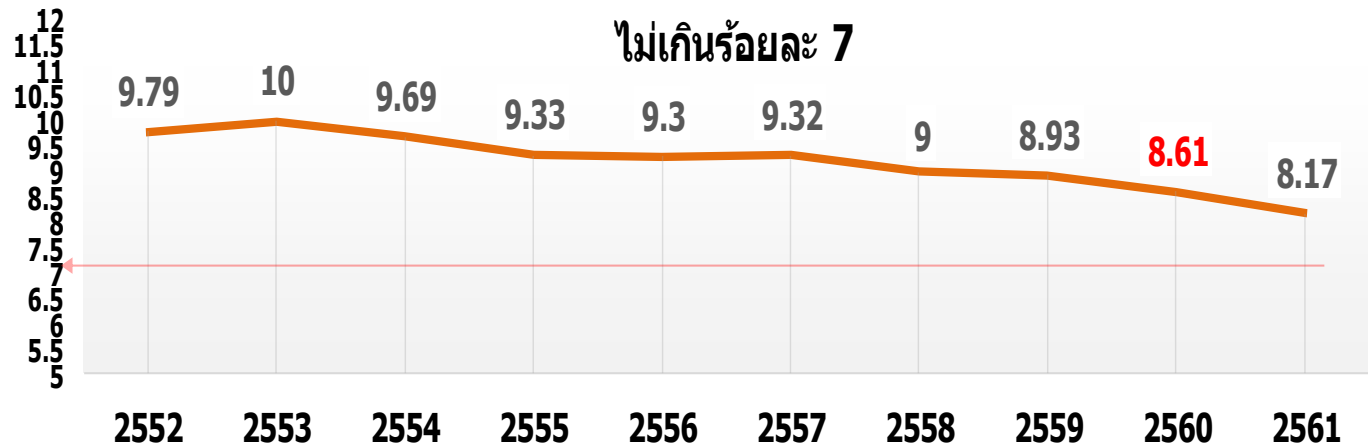
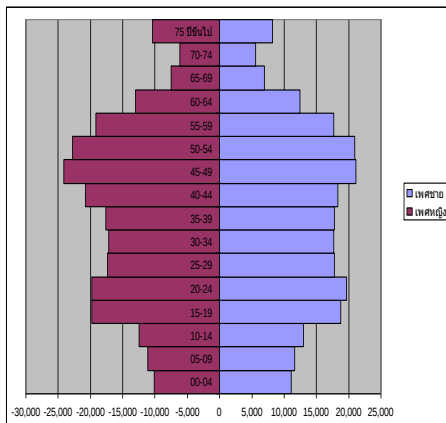
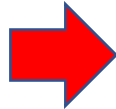
Prevention LBW

Previous preterm (6%) **3000 ราย**

Short cervix (3%) **1500 ราย**

Progesterone 20-36 weeks

Reduction LBW (Preterm)

อัตราเกิดของทารกแรกเกิดต่ำมาก ทารกทุกรายถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ควรได้รับการดูแล อย่างดีเพื่อให้อัตราตายต่ำสุด และเติบโตใหญ่อย่างมีคุณภาพ

SP. Prevention Preterm HR1

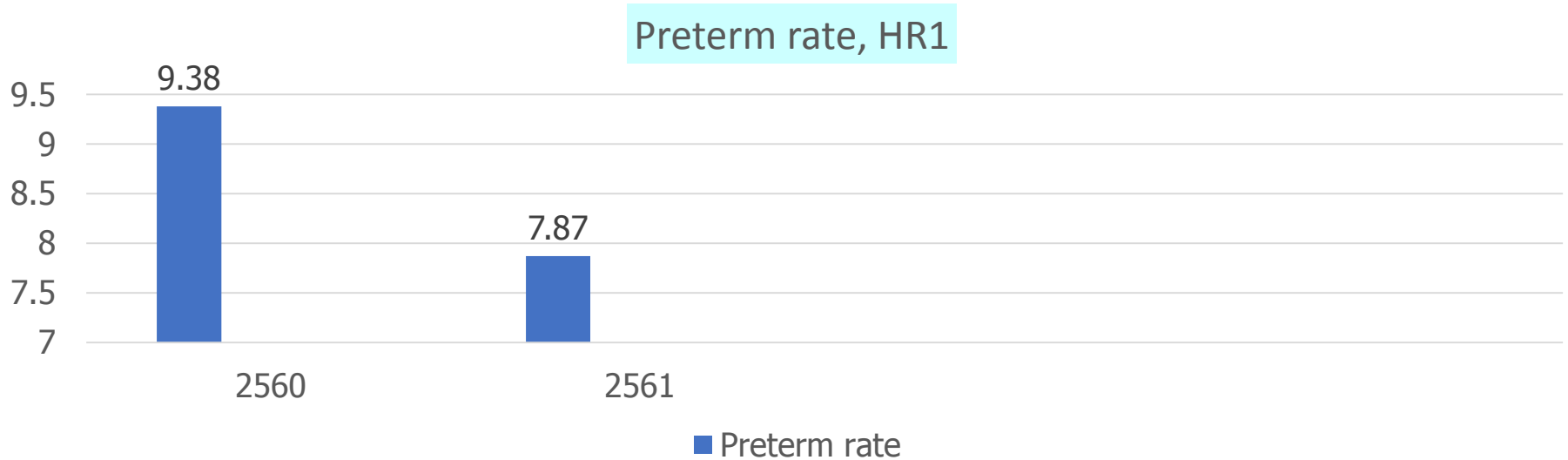
Prevention Preterm เขตสุขภาพที่ 1

MO 2.13 การลดอัตราการคลอดก่อนกำหนดลงร้อยละ 10 จากปีที่ผ่านมา.

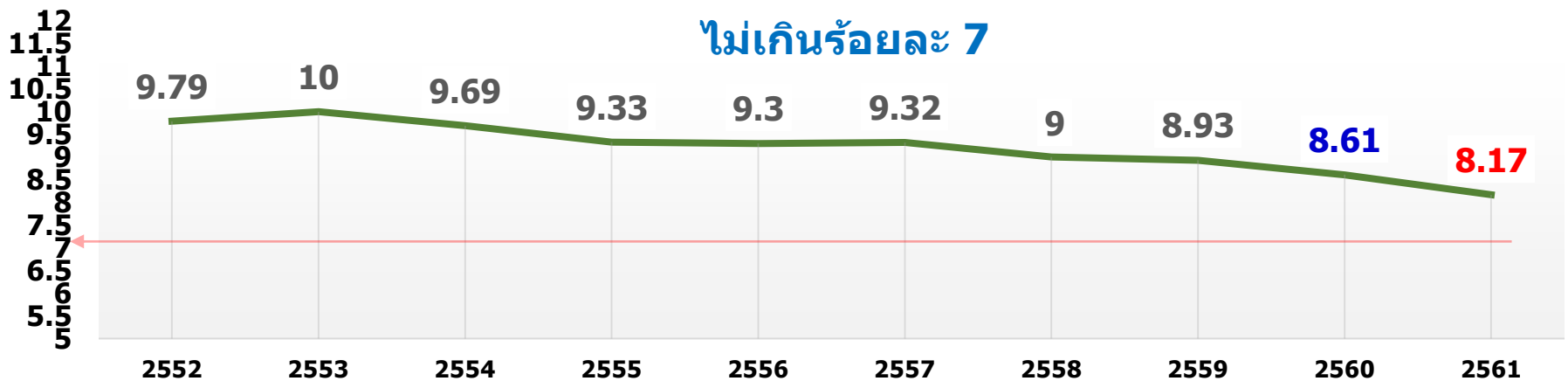
มาตรการ	แนวทาง/กิจกรรมหลัก	รวม เขต 1
มาตรการที่ 1 Primary prevention	1. Reduce teenage pregnancy ป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ ฟังยาคุม	16.64% 55.5%
	2. Folic acid and Calcium supplement	99.86%
	3. Prevent smoking during	100%
มาตรการที่ 2 Secondary prevention	1. Ultrasound วัด cervical length 20-24 สัปดาห์	38.7%
	2. Progesterone Prevention ในราย previous preterm	95.4
	3. Progesterone Prevention ในราย short cervix	100%
มาตรการที่ 3 Tertiary prevention	1. Tocolytics drugs	83.5
	2. Dexamethasone ระหว่าง 24-36 สัปดาห์	80.5
	3. Antibiotics	81.5
2560		2561
อัตราการคลอดก่อนกำหนด		ร้อยละ 9.38 ร้อยละ 7.87

ลดลง ร้อยละ 16 จากปีงบประมาณ 2560

อัตราการคลอดก่อนกำหนด เขตสุขภาพที่ 1

อัตราทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย เขตสุขภาพที่ 1

สรุปประเด็นสำคัญที่เป็นความเสี่ยง (Key Risk Area/ Key Risk Factor)

- ❑ การค้นหาหญิงตั้งครรภ์ที่มีประวัติ previous preterm ควรค้นหาได้ร้อยละ 6 แต่ภาพรวมของเขตสุขภาพที่ 1 ยังค้นหาได้น้อย
- ❑ ทำ Ultrasound วัด cervical length 20-24 สัปดาห์ ทำร้อยละ 38.7 ให้เพิ่มขึ้น เพื่อ detect short cervix
- ❑ การกระจายยา progesterone ไปที่ Node เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคของผู้ป่วยในการมารับยา

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค/ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์	ข้อเสนอแนะที่ให้ต่อหน่วยรับตรวจ	สิ่งที่ผู้ทำหน้าที่ตรวจราชการรับไปประสานหรือ ดำเนินการต่อ
1.ไม่มีฐานข้อมูลกลางระดับจังหวัด เขต และประเทศ 2.การค้นหาprevious preterm ยังค้นหาได้ไม่มาก 3.การตรวจวัด cervical length ยังทำได้น้อย 4. การเข้าถึงยา progesterone ยังเป็นปัญหาในบางพื้นที่ มีเฉพาะในรพศ. รพท. เท่านั้น การกระจายยาทำได้ไม่ทั่วถึง 5. รพ.ชุมชนมีปัญหาในเรื่องการฝังยาคุมกำเนิด, ไม่มียา, ไม่ stock ยา	1.ให้หน่วยตรวจรับเตรียมข้อมูลให้สมบูรณ์ 2.ค้นหาหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น 3. ตรวจอัลตราซาวด์ screen short cervical length เพิ่มขึ้น 4. มีระบบบริหาร กระจายยาไป รพ.ชุมชน 5. สนับสนุนการบริหารจัดการยาฝังคุมกำเนิดในรพ.ชุมชน	1. ควรจัดทำฐานข้อมูลแต่ละระดับให้ถูกต้องและสมบูรณ์ถูกต้องและทันเวลา 2.ควรมีฐานข้อมูลใน HDC ในประเด็นเรื่อง preterm

ตัวชี้วัด 3 : ร้อยละของเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน และส่วนสูงเฉลี่ยที่อายุ 5 ปี

เป้าหมาย

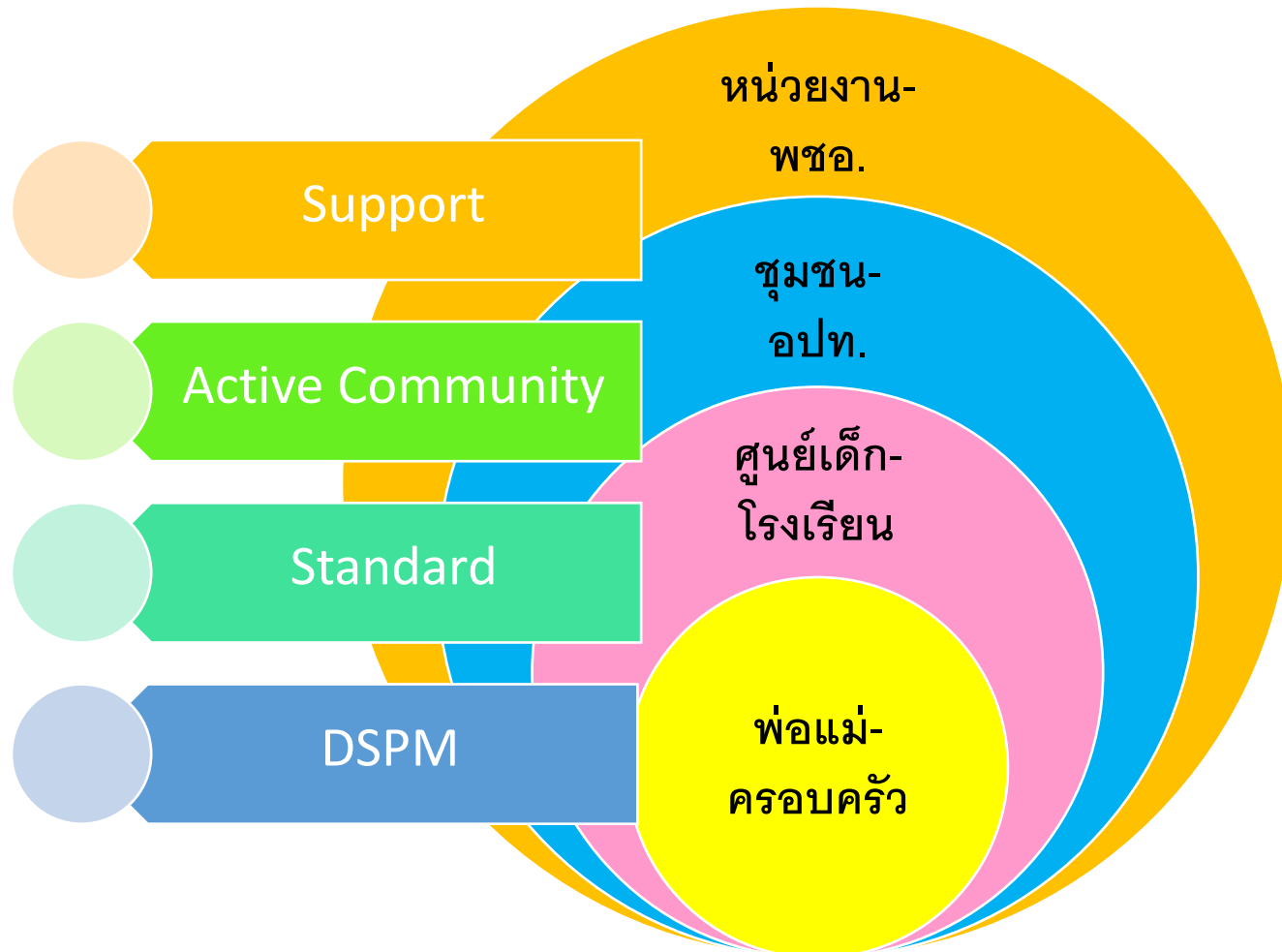
เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ร้อยละ 47

เด็กชายอายุ 5 ปี สูงเฉลี่ย 113 ซม.

เด็กหญิงอายุ 5 ปี สูงเฉลี่ย 112 ซม.

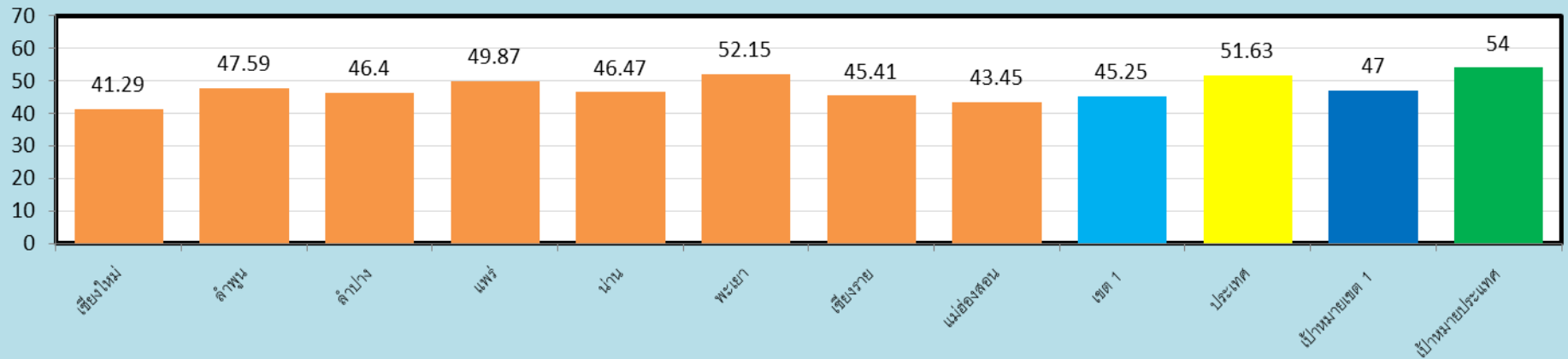
PA&EF-Nutrition-Sleep-Teeth

ร้อยละเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน เขตสุขภาพที่ 1

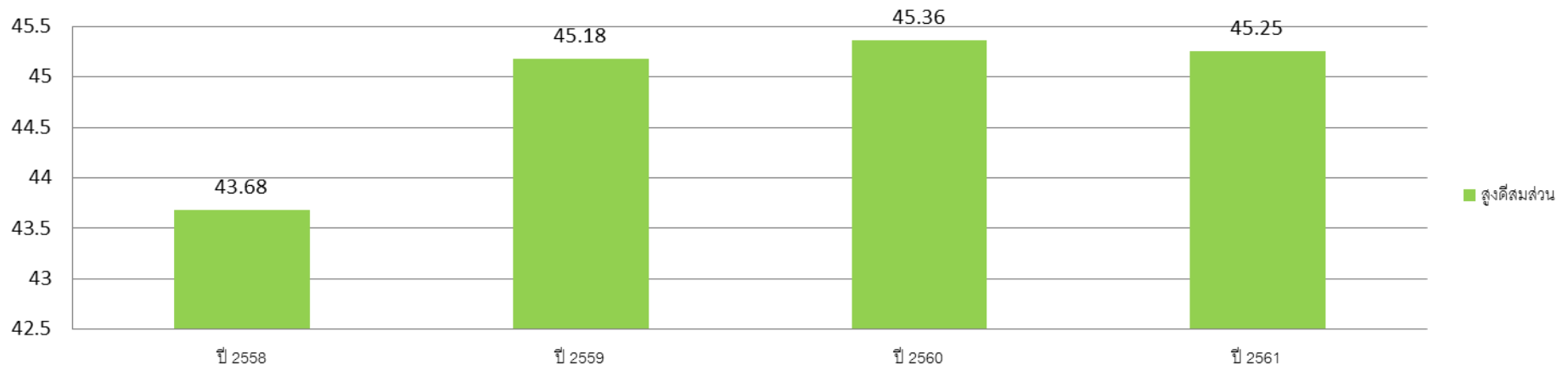
เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน เขตสุขภาพที่ 1

(ข้อมูล HDC ณ วันที่ 30 มี.ค. 2561)

เด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน เขตสุขภาพที่ 1

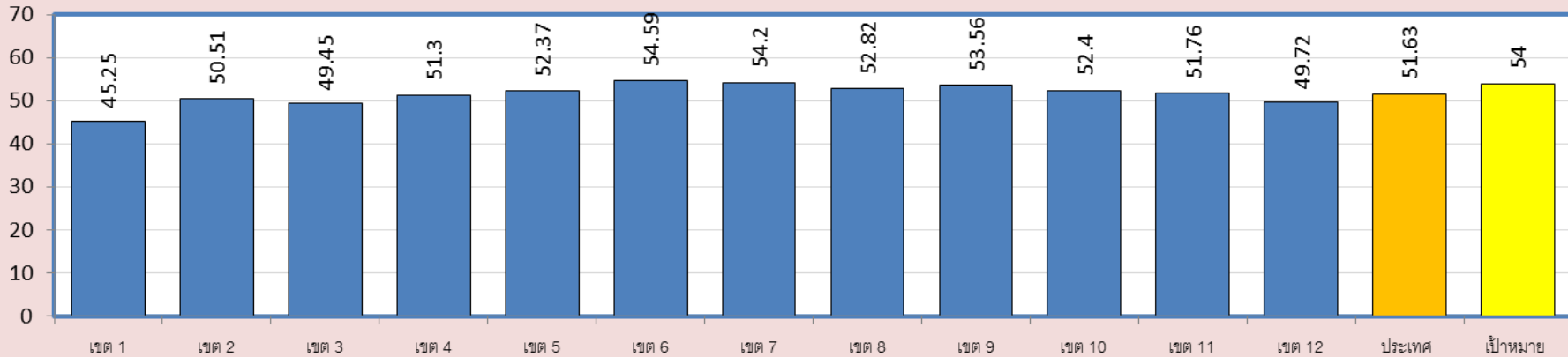
(ข้อมูล HDC ณ วันที่ 30 มี.ค. 2561)

ร้อยละเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

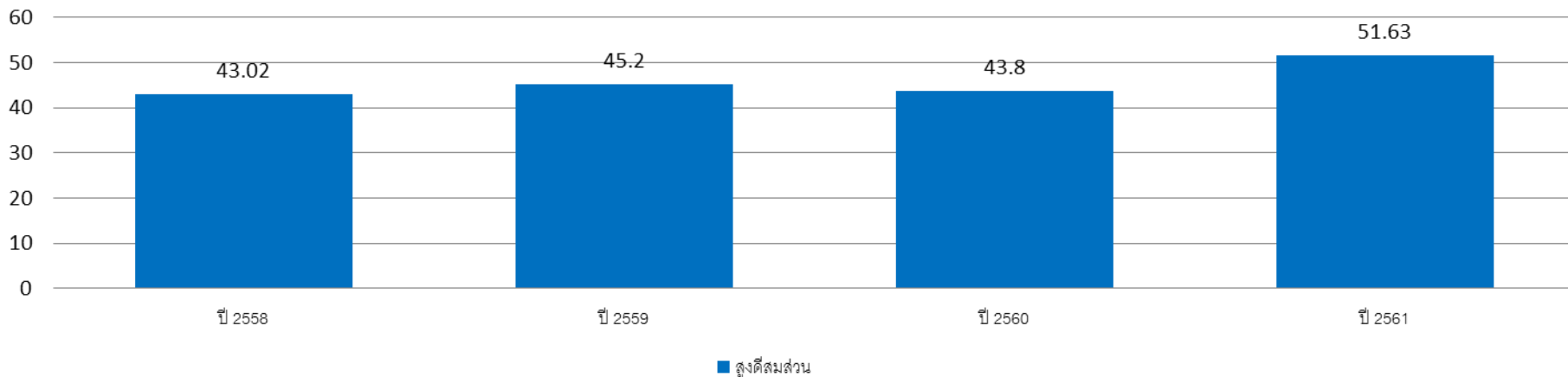
เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

(ข้อมูล HDC ณ วันที่ 30 มิ.ค. 2561)

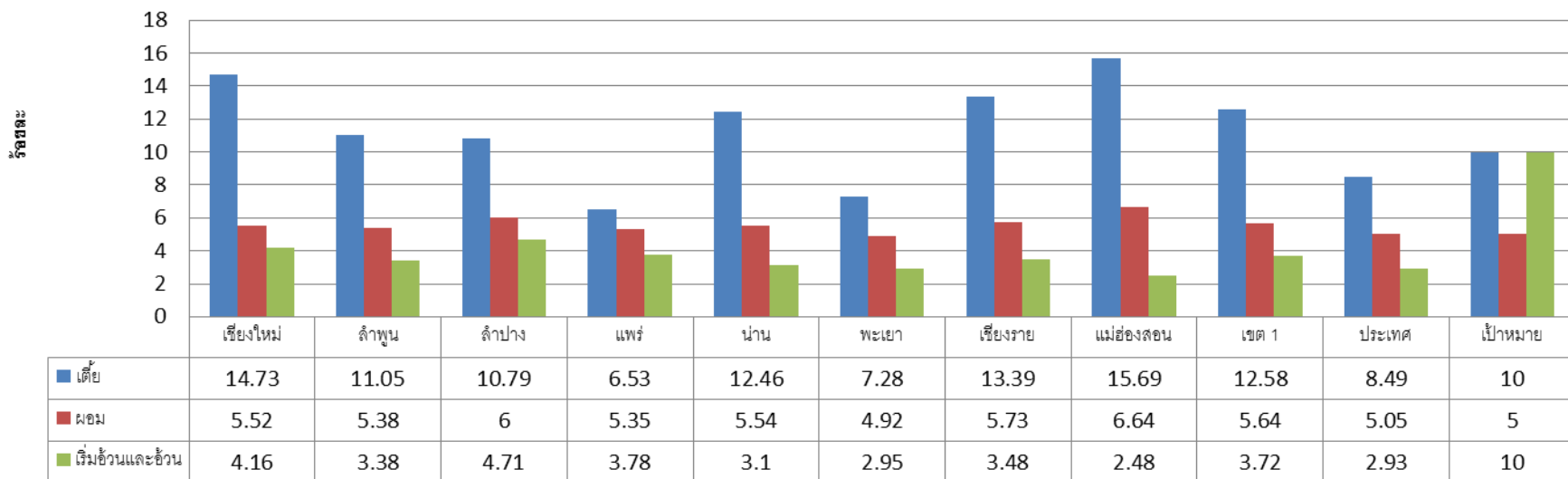
เด็ก อายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

(ข้อมูล HDC ณ วันที่ 30 มิ.ค. 2561)

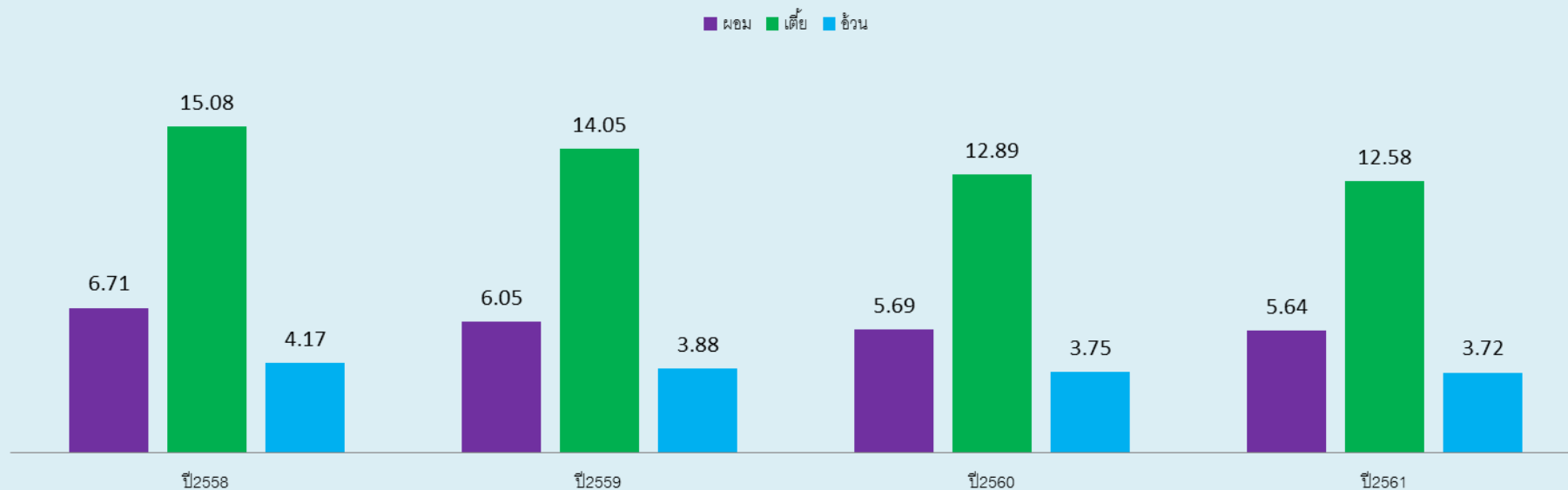
ภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0-5 ปี เขตสุขภาพที่ 1

(ข้อมูลHDC ณ วันที่ 30 มิ.ค. 2561)

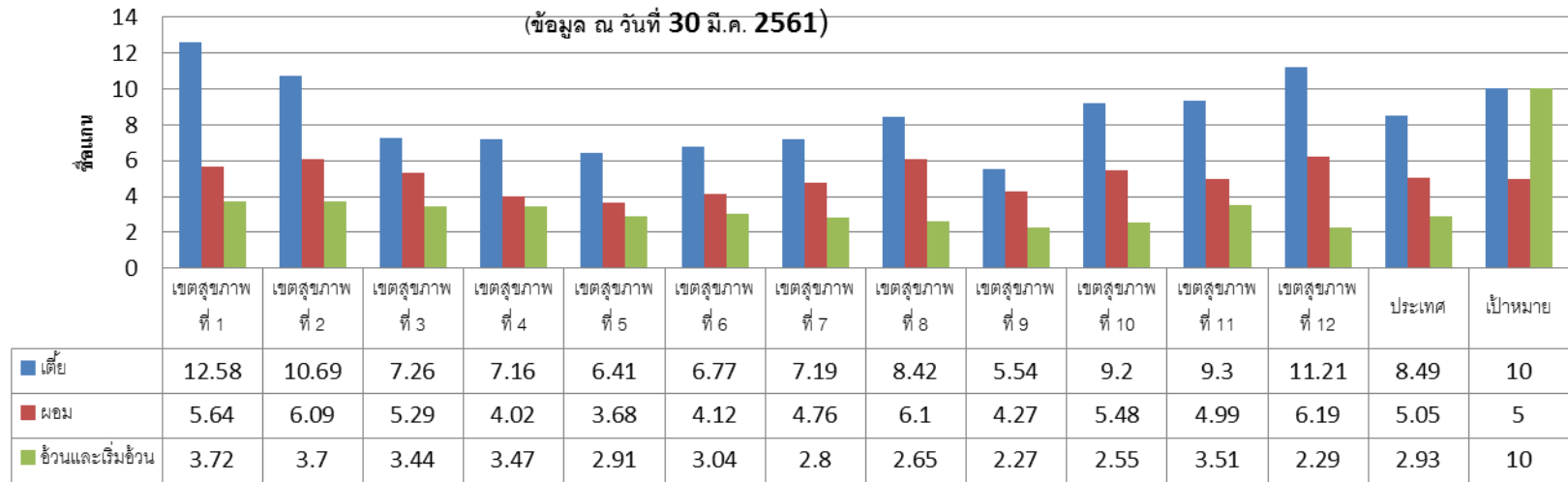

ภาวะโภชนาการเด็ก อายุ 0-5 ปี เขตสุขภาพที่ 1

(ข้อมูลจากHDC ณ วันที่ 30 มิ.ค. 2561)

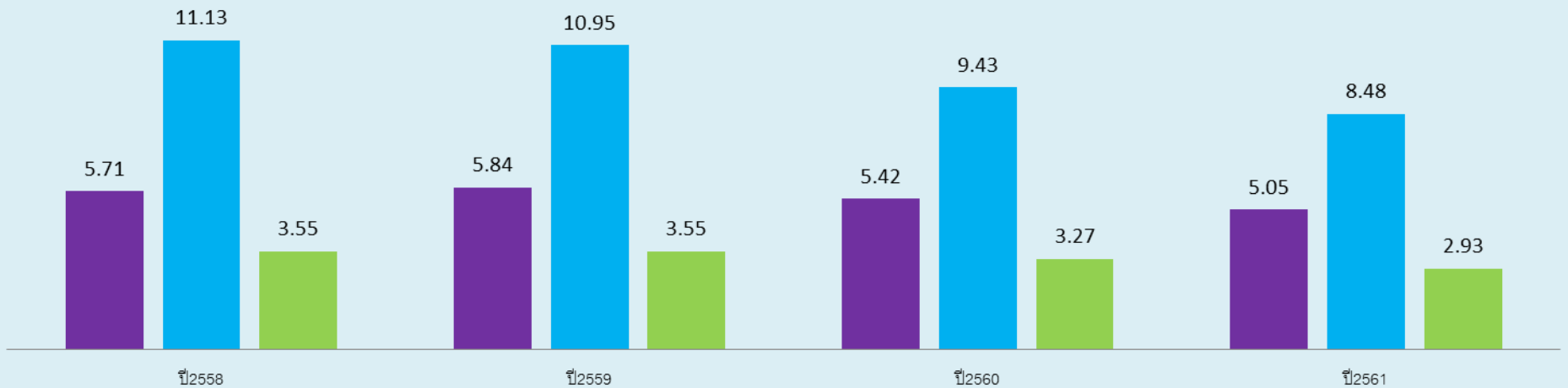
ภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0-5 ปี

ภาวะโภชนาการเด็ก อายุ 0-5 ปี

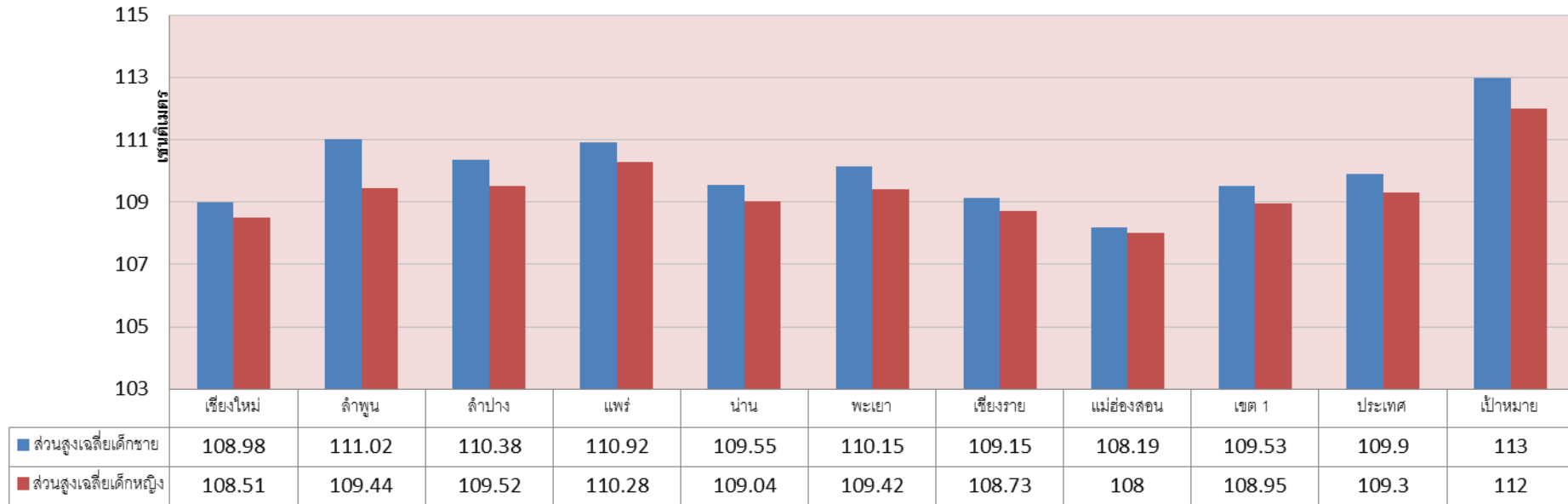
(ข้อมูลจากHDC ณ วันที่ 30 มี.ค. 2561)

■ ผอม ■ เตี้ย ■ ช้วน

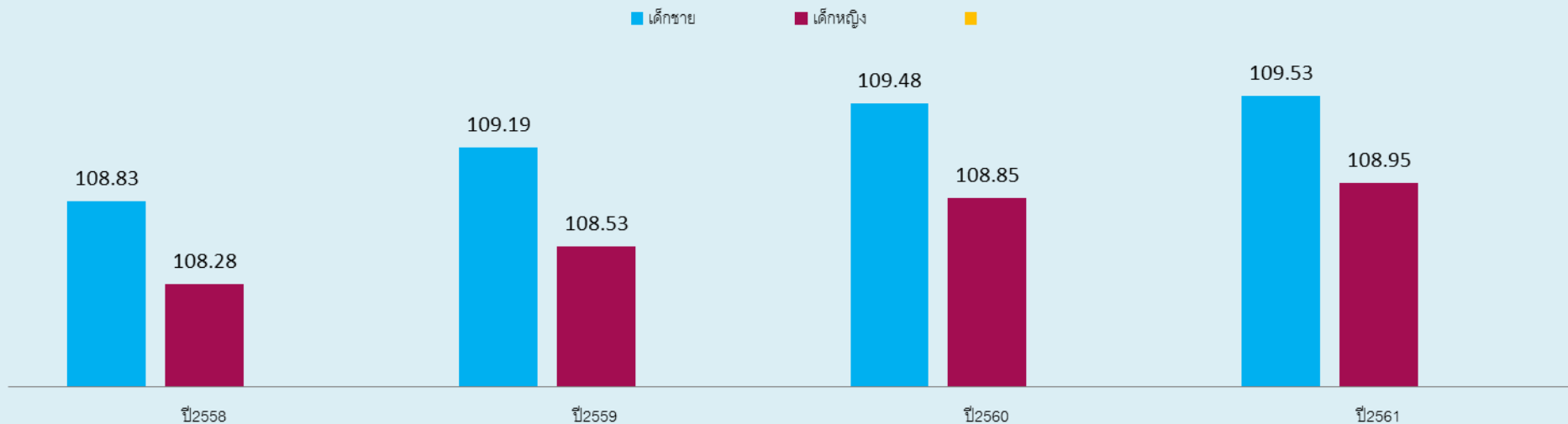
ส่วนสูงเฉลี่ย เด็ก 0-5 ปี เขตสุขภาพที่ 1

(ข้อมูล HDC ณ วันที่ มี.ค. 2561)

ส่วนสูงเฉลี่ยเด็ก อายุ 0-5 ปี เขตสุขภาพที่ 1

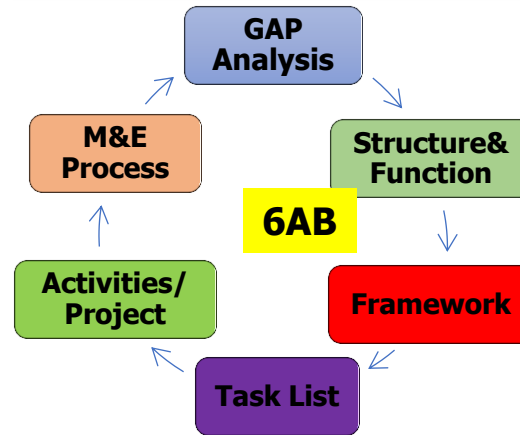
(ข้อมูลจากHDC ณ วันที่ 30 มี.ค. 2561)

Gap analysis

- **สูงดีสมส่วนร้อยละ 45.25 (>47%)**
- **อ้วน ร้อยละ 3.72 (<10)**
- **เตี้ย ร้อยละ 12.58 (<10)**
- **ผอม ร้อยละ 5.64 (<5)**
- **ความครอบคลุมการรายงานข้อมูลHDCร้อยละ 83.68**
- **การขับเคลื่อน มหัตถรย์ 1000 วันแรกของชีวิต ผ่าน พชอ. ครอบคลุม**

เด็กอายุ 0-5 ปี : สูงดีสมส่วน

โครงสร้างภายใน Intra-sectorial

- **Function**
- **งานส่งเสริม สสจ. สสอ.**
- **รพ.สต.**
- **ทีมนิเทศ ติดตาม ประเมิน มาตรฐานอนามัย แม่และเด็ก โรงเรียนพ่อแม่**

โครงสร้างภายนอก Inter-sectorial

- **DHB(พชอ.)**
- **ปฐมภูมิ PCC**
- **อสม.**
- **คณะกรรมการ พัฒนา เด็กปฐมวัย ระดับ จังหวัด**
- **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**

Finding

- P-สสจ./สสอ./พชอ./รพ./รพสต./อปท./โรงเรียน อนุบาล/เอกชน/สพป./ครูศูนย์เด็กเล็ก- เครือข่าย มารดาอาสาสมัครระดับอำเภอ/ระดับจังหวัด//ภาคี เครือข่าย
- I:สนับสนุนให้ อปท./กองทุนตำบล/ภาคเอกชน/ สปช สนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วนสมส่วน ด้านโภชนาการ
- R:มาตรการสังคมของชุมชน ขับเคลื่อนนโยบาย มหัตถรย์ 1000 วัน แรกของชีวิต ผ่าน MCH
- A:รณรงค์สร้างกระแสสื่อสารนโยบายมหัตถรย์ 1000 วัน แรกของชีวิต
- B:พัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู ผดด ผู้ปกครอง เครือข่ายในชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาเด็ก 4.0

Advice

➤ การขับเคลื่อน

มหัตถรย์ 1000 วัน แรกของ ชีวิต และตำบลส่งเสริมเด็กอายุ 0-5 ปีสูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการสมวัย

Activity/Task list

- **การขับเคลื่อนมหัตถรย์ 1000 วันแรกของชีวิต และตำบลส่งเสริมฯ**
- **พัฒนาศักยภาพบุคลากร**
- **เพิ่มคุณภาพการบันทึก/รายงาน ข้อมูล**
- **การนิเทศติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง**
- **ถ่ายทอดนโยบาย ข้อมูล สถานการณ์ เด็กปฐมวัยผ่านMCH Board ระดับ จังหวัด, ระดับอำเภอ -Child Project Manager ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และเครือข่ายระดับพื้นที่**
- **การรายงานผลการดำเนินงาน ตามไตรมาส**

PA ติดตาม เด็กวัยเรียนสูงดีสมส่วน ร้อยละ 65

ประเด็นการตรวจราชการ

1. ส่งเสริมเด็กวัยเรียนสูงดีสมส่วน และแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการ
2. การคัดกรอง ส่งต่อ การจัดการแก้ไขปัญหา และคุณภาพข้อมูลจากระบบ
HDC

สถานการณ์เด็กวัยเรียน เขตสุขภาพที่ 1

เด็กอ้วน

ร้อยละ 12.05

(เกณฑ์ < ร้อยละ 10)

พบเกินเกณฑ์

**6 จังหวัด (ยกเว้น
พะเยา, มส.)**

เด็กอายุ 12 ปี
มีความสูงเฉลี่ย

ชาย 148.38

(เกณฑ์ 154)

หญิง 149.39

(เกณฑ์ 155)

ความครอบคลุม **ร้อยละ 61.31**

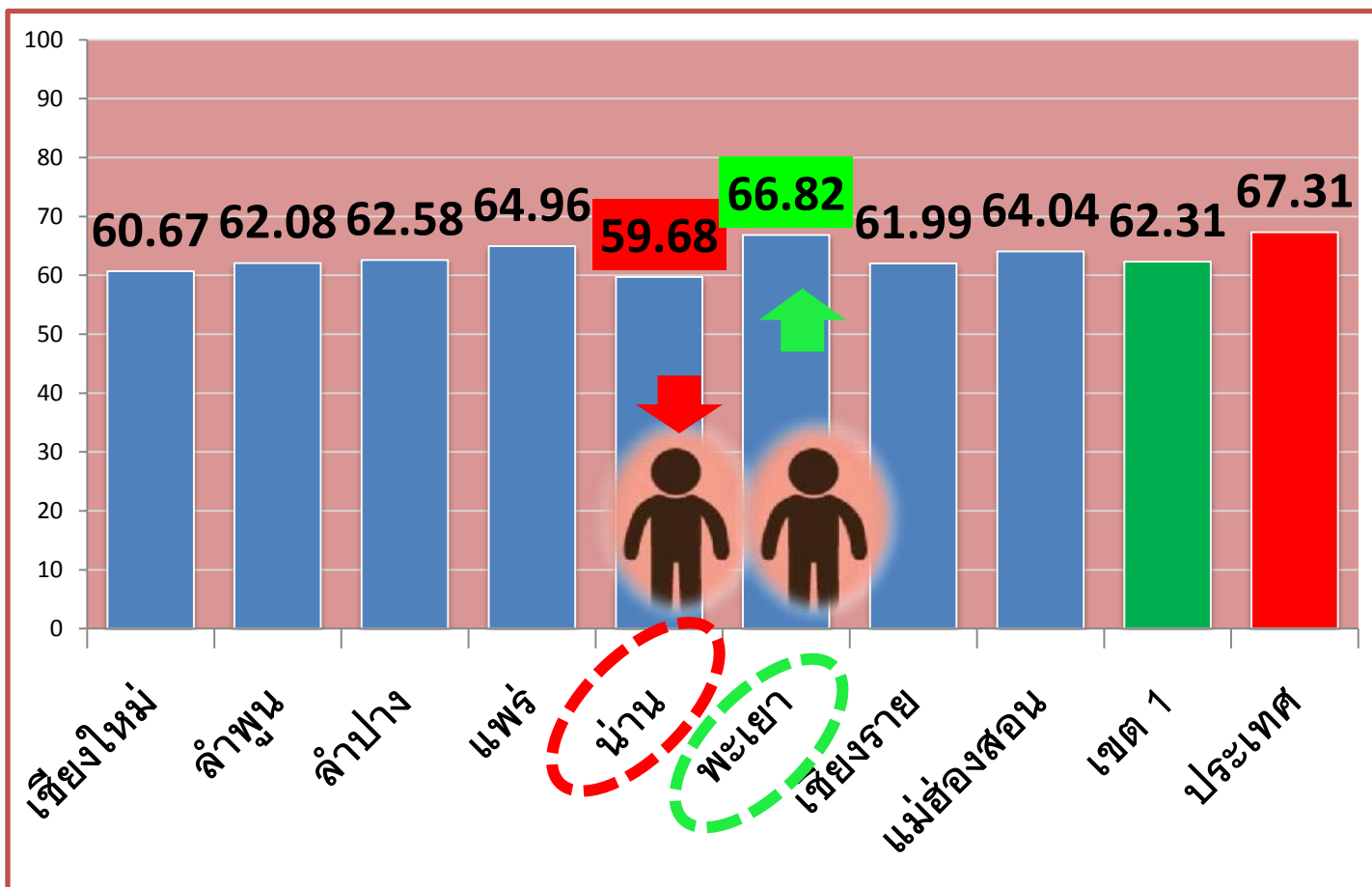
เด็กสูงดี ส่วน

ร้อยละ 62.31

(เกณฑ์ > ร้อยละ 65)

ร้อยละเด็กวัยเรียน สูงดี สมส่วน มากกว่าร้อยละ 65

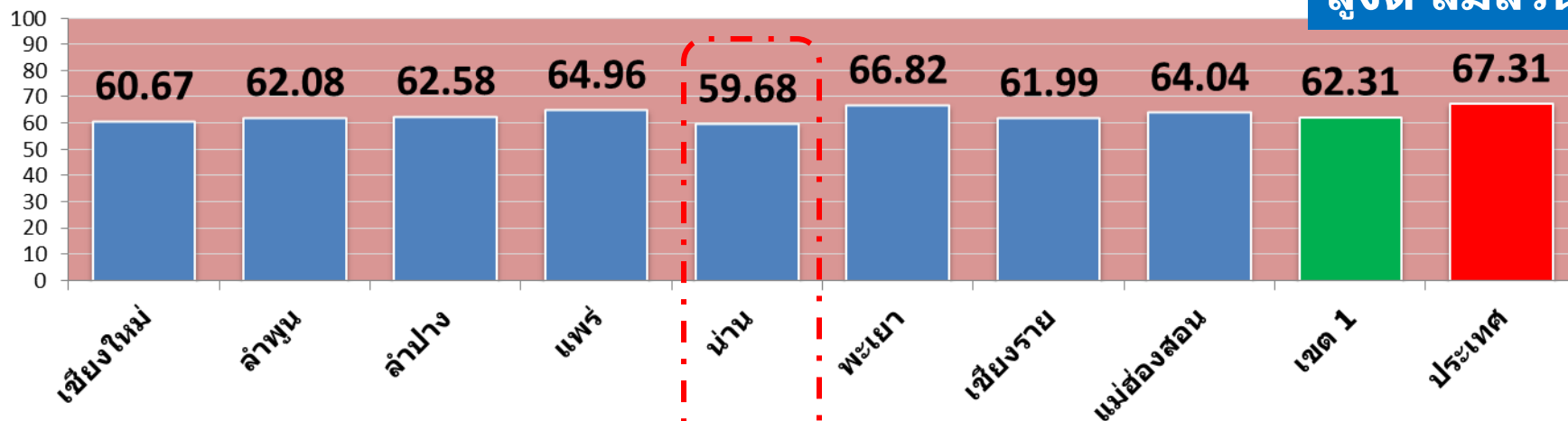

จังหวัด	ร้อยละ
เชียงใหม่	60.67
ลำพูน	62.08
ลำปาง	62.58
แพร่	64.96
น่าน	59.68
พะเยา	66.82
เชียงราย	61.99
แม่ฮ่องสอน	64.04
เขต 1	62.31
ประเทศ	67.31

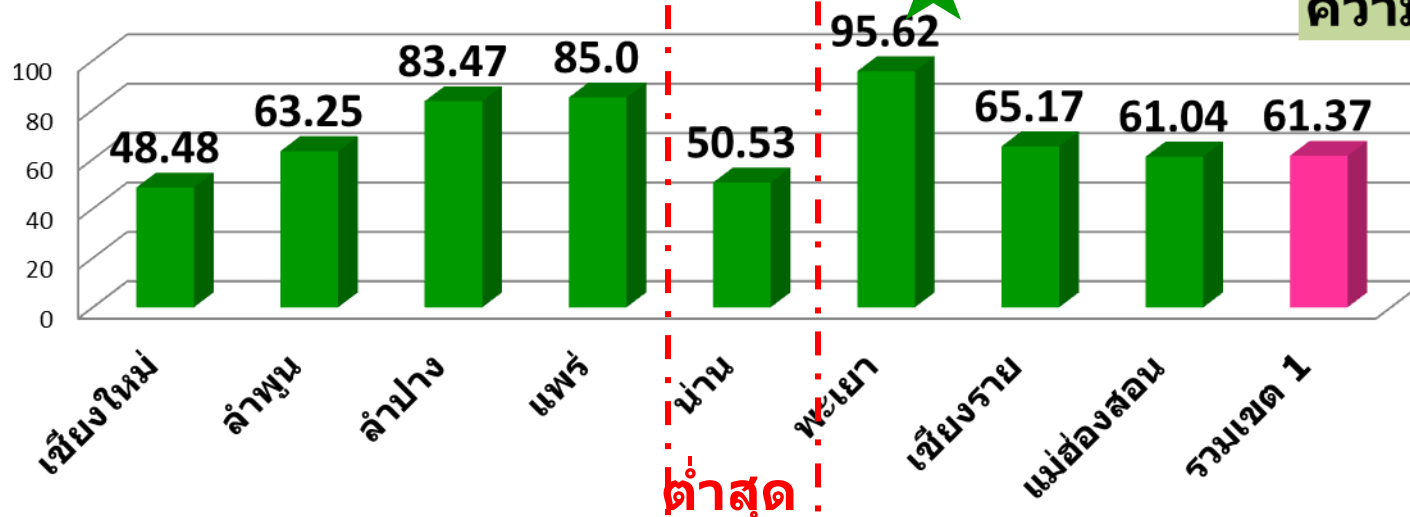
ที่มา : HDC ณ 30 มีนาคม 2561

เด็กสูงดี ส่วน+ความครอบคลุม

สูงดี ส่วน

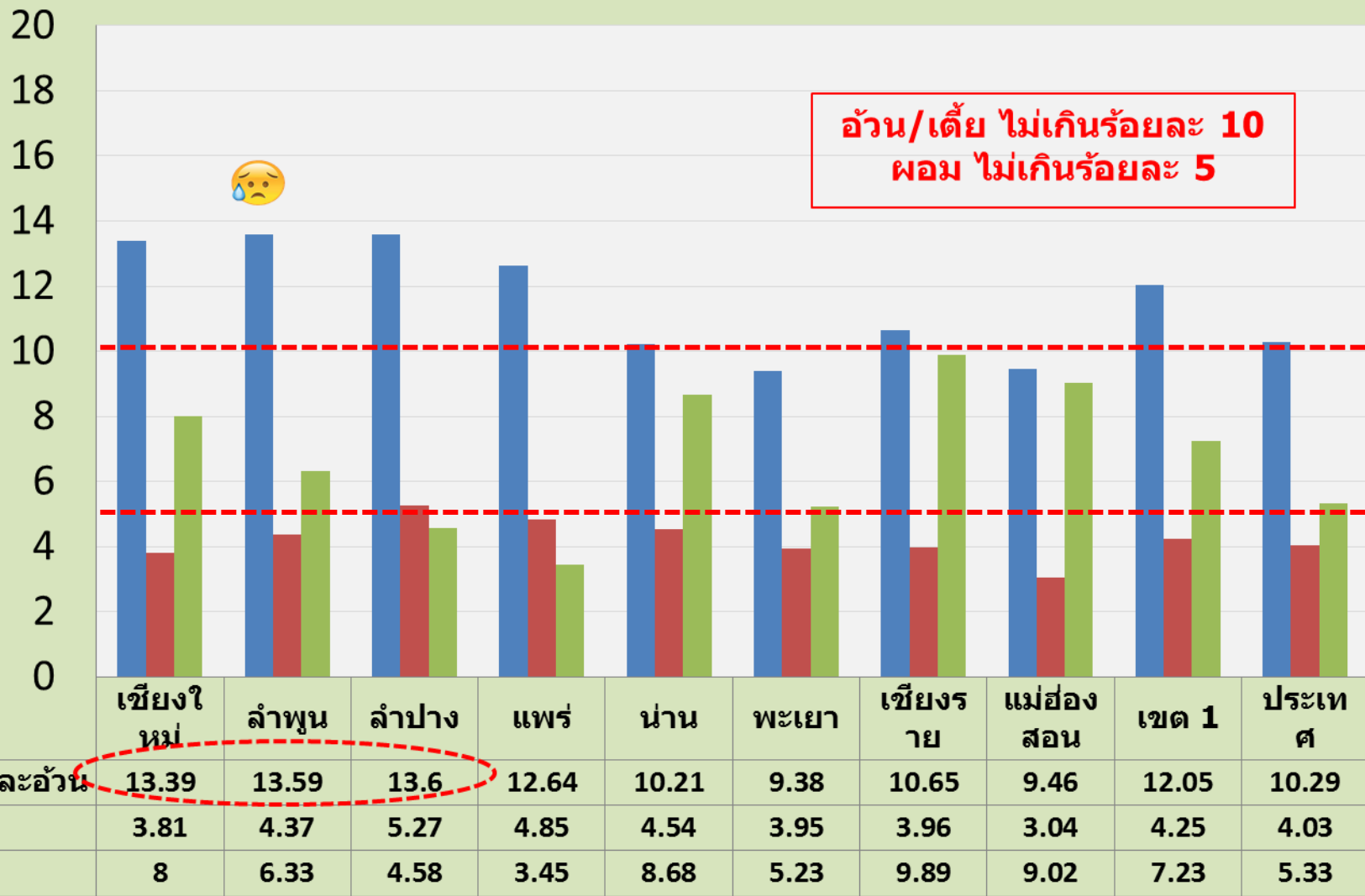

ความครอบคลุม

ต่ำสุด

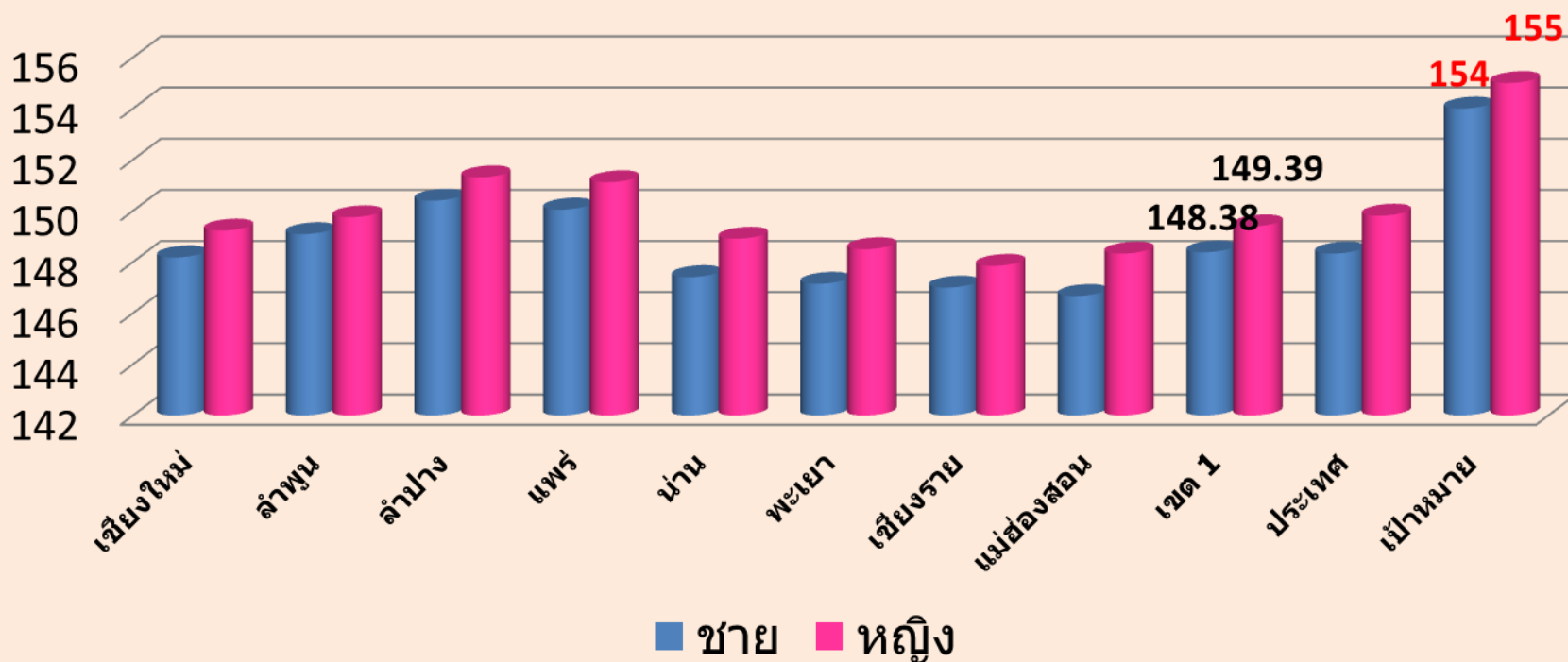
ภาวะโภชนาการเด็กวัยเรียน (อ้วน เตี้ย ผอม) เขตสุขภาพที่ 1

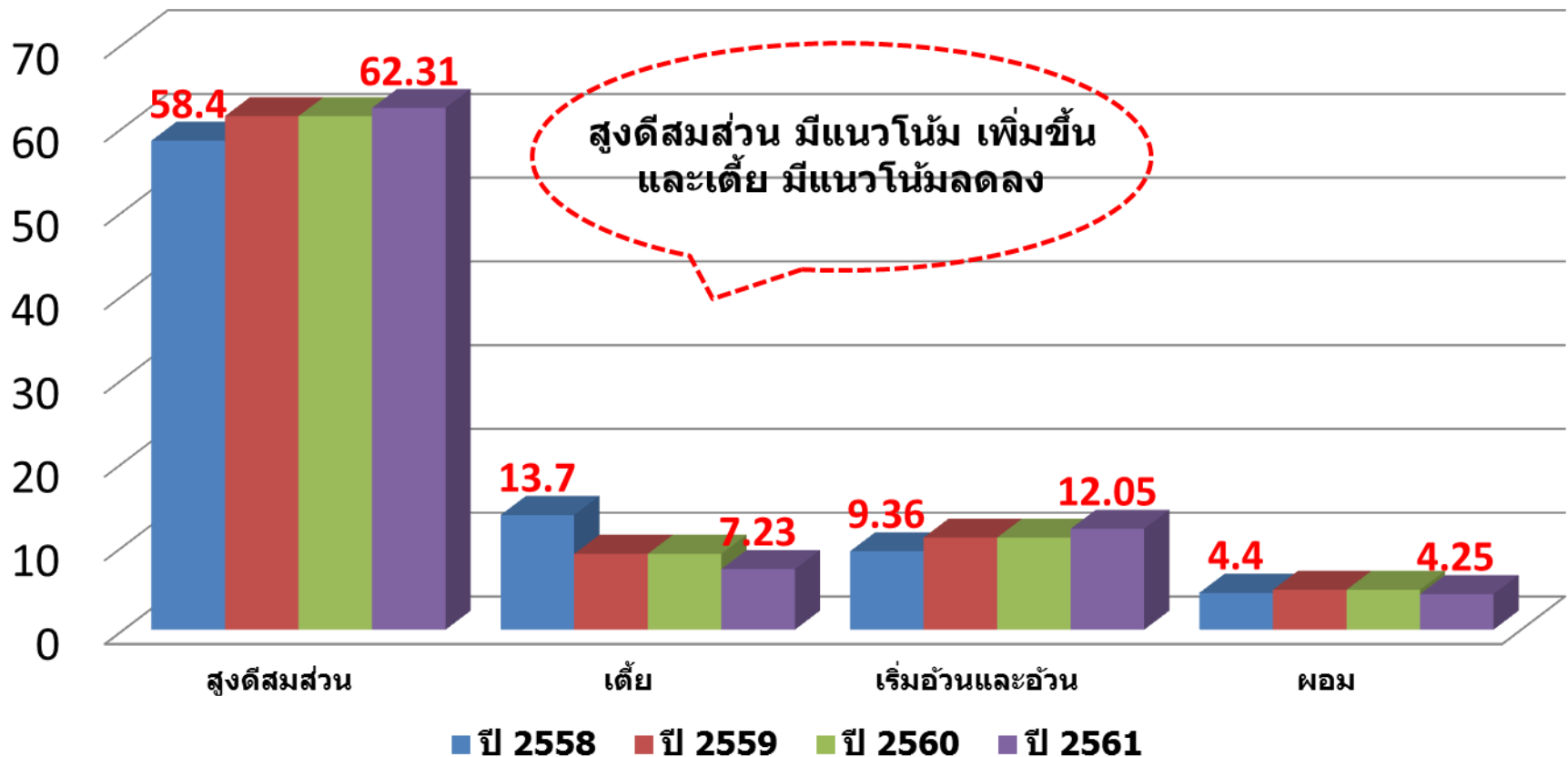
เขตสุขภาพที่ 1

ส่วนสูงเฉลี่ย เด็กอายุ 12 ปี
เป้าหมายปี 61
(ชาย = 154/หญิง = 155)
ข้อมูล ระดับประเทศ
(ชาย 148.33/หญิง 149.31)

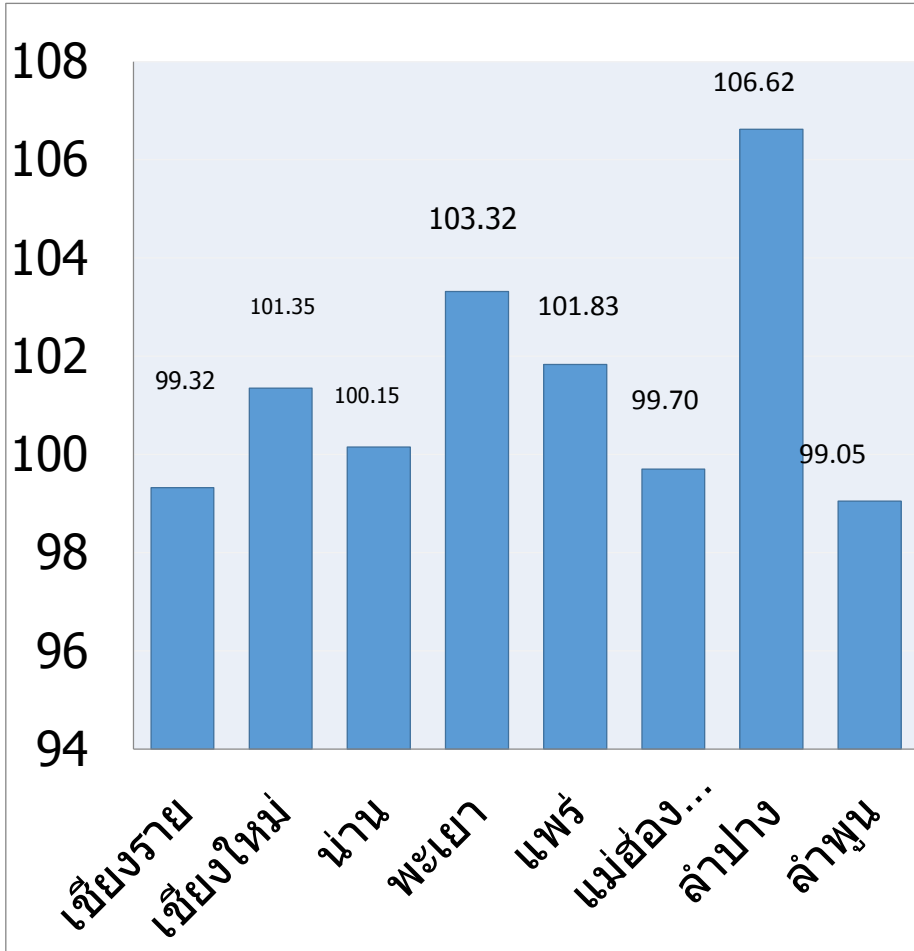
ข้อมูล : HDC วันที่ 30 มีนาคม 2561

แนวโน้มภาวะโภชนาการ เขตสุขภาพที่ 1 เปรียบเทียบปี 2558-2561

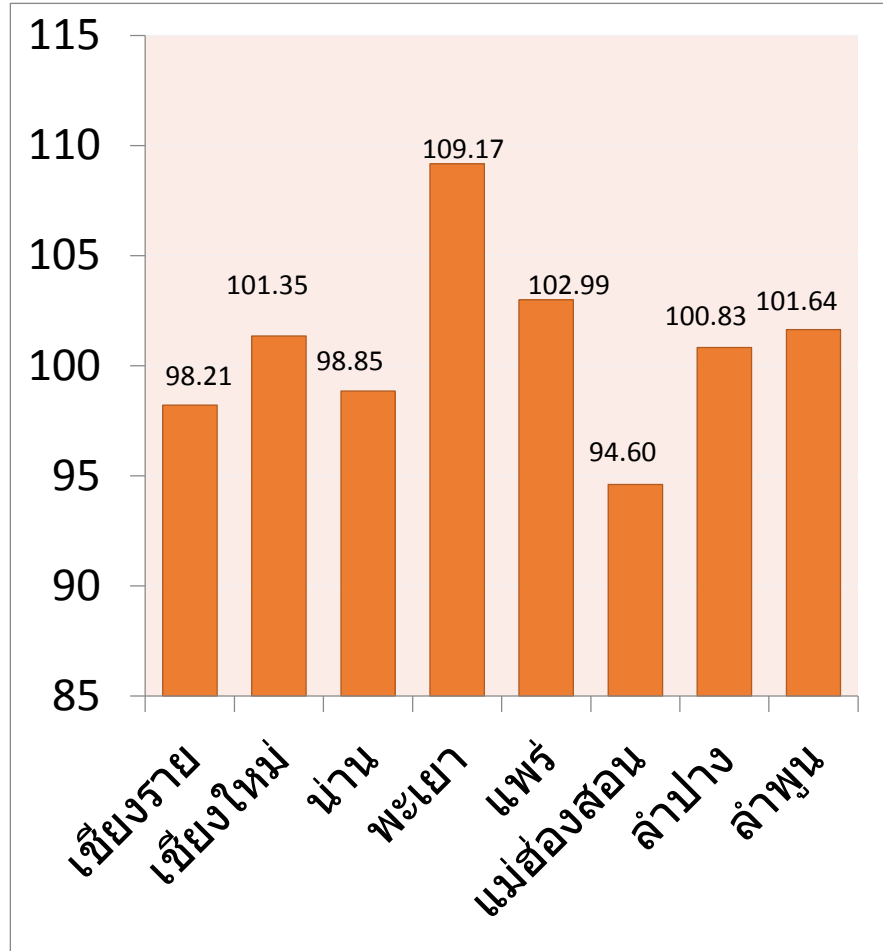

ผลสำรวจ IQ เด็กไทยเขตสุขภาพที่ 1

ปี 2554 สำรวจในกลุ่มอายุ 6-15 ปี

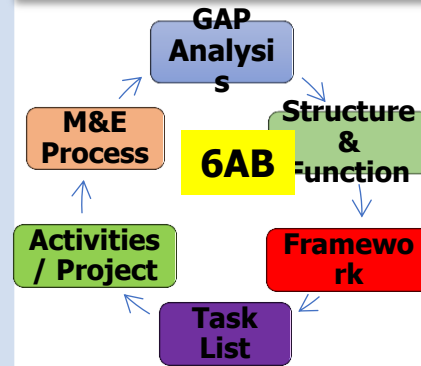
ปี 2559 สำรวจในกลุ่มอายุ 6 ปี

Gap analysis

- สูงดีสมส่วน ร้อยละ **62.31** (เป้าหมาย >65%)
- อ้วน ร้อยละ **12.05** (<10)
- เตี้ย ร้อยละ **7.23** (<10)
- ผอม ร้อยละ **4.25** (<5)
- ระบบคุณภาพข้อมูลHDC
- ความครอบคลุม เพียงร้อยละ **61.37**
- ระบบการคัดกรองเด็กอ้วนกลุ่มเสี่ยง
- การประสานภาคีเครือข่าย
- งบประมาณไม่เพียงพอ
- การใช้ประโยชน์ข้อมูล DMC
- พื้นที่ทุรกันดาร/ ปฏิทิน ร.ร.

วัยเรียน : สูงดีสมส่วน

โครงสร้างภายใน Intra-sectorial

- Function
- งานส่งเสริม สสจ. สสอ.
- รพ.สต.
- ทีมนิเทศ ติดตาม ประเมิน รร.เพชร

โครงสร้างภายนอก Inter-sectorial

- **DHB (พชอ.)**
- 5 กระทรวงหลัก
- ทันตกร
- **ปฐมภูมิ PCC**
- อสค. อสม.
- FCT

Finding

- P-สสจ./สสอ./พชอ./รพ./รพ สต./อปท./โรงเรียน/สพป./สพฐ./ภาคี เครือข่าย
- I:สนับสนุนให้ อปท./กองทุน ตำบล/ภาคเอกชน สนับสนุน งบประมาณเพื่อส่งเสริมให้เด็กวัยเรียน สูงดี สมส่วน ด้านโภชนาการ
- R:มาตรการสังคมของชุมชน ขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยสูงดีสมส่วน ดัชนีมัธยมศึกษา
- I:สื่อสารนโยบายเด็กไทยสุขภาพ ดี สูงดี สมส่วน /คืนข้อมูลเฝ้าระวัง
- B:พัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข ครู ผู้ปกครอง แกนนำ นักเรียน เครือข่ายในชุมชน เพื่อร่วม พัฒนาเด็กวัยเรียน 4.0

Advice

- การขับเคลื่อน **Nu PETHS**
  - พฤติกรรมสุขภาพ การกินให้ครบ 5 หมู่ เน้น โปรตีน นม ไข่
  - ทันตสุขภาพ
  - กิจกรรมทางกาย กระโดดโลดเต้น **ChoPA & ChiPA Games**
  - การนอนหลับ
  - ขุดความรู้โอเลโทร นิกส์ **Nu PETHS**

Activity/Task list

- การขับเคลื่อน **Nu PETHS**
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร
- เพิ่มคุณภาพการบันทึก/ รายงานข้อมูล
- การนิเทศติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง ถ่ายทอดนโยบาย ข้อมูล สถานการณ์เด็กวัยเรียนผ่านจังหวัด และเครือข่ายระดับพื้นที่
- การรายงานผลการดำเนินงาน ตาม ไตรมาส ผ่านระบบ HDC

ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (A²IM): Cluster เด็กวัยเรียน

เป้าหมาย: เด็กวัยเรียนแข็งแรงและฉลาด

ยุทธศาสตร์: ส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้แข็งแรงและฉลาด

เป้าประสงค์: เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีทักษะสุขภาพ

ตัวชี้วัด

- ร้อยละของเด็กวัยเรียน (6-14 ปี) สูงดีสมส่วน (เด็กอายุ 12 ปี มีส่วนสูงเฉลี่ย $\uparrow$ 154 ซม. $\downarrow$ 155 ซม. ภายในปี 2564)
- ร้อยละของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (Cavity Free)
- ร้อยละของเด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

Assessment

Advocacy

Intervention

Management

- ประเมินภาวะโภชนาการ
- เฝ้าระวังคัดกรองสุขภาพอวัยวะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้: ฟัน ตา หู เหน็บ ซีด ฯลฯ
- ประเมินพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

Inform :

- สื่อความรู้ด้านสุขภาพ: อาหารและโภชนาการ ทันทสุขภาพ กิจกรรมทางกาย สุขอนามัยและเพศวิถี
- สื่อสารสาธารณะ ออนไลน์
- ระบบฐานข้อมูลสุขภาพ เด็กวัยเรียนถูกต้องทันสมัย : ภาพรวม เขต จังหวัด

Mobilize community / partnership : สานพลังประชารัฐ ภาาีเครือข่าย องค์กร เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน มีส่วนร่วมดำเนินการ สนับสนุน

Invest : เขตสุขภาพ ศูนย์วิชาการ กองทุนสุขภาพตำบล

Nu-Nutrition, P-Physical Activity, E-Environment T-Teeth, H-Hygiene, S-Sleep

Nu

P

E

T

H

S

กลุ่มปกติ: ส่งเสริมโภชนาการ เด็กวัยเรียนควรกินอาหารใน 1 วัน ดังนี้

- ข้าว-แป้ง 8 ทัพพี
- ผลไม้ 3 ส่วน
- นม 2-3 แก้ว
- ผัก 4 ทัพพี / 12 ช้อนโต๊ะ
- เนื้อสัตว์ 6 ช้อนโต๊ะ

กลุ่มเสี่ยง: ลดปัจจัยเสี่ยง เพิ่มปัจจัยป้องกัน

เริ่มอ้วนและอ้วน :
- ลดข้าว-แป้ง-น้ำตาล
- ลดการกินจุบจิบ
- กินผลไม้สดหวานน้อย
- กินอาหารว่างแทนขนม
- เป็นอาหารว่างแทนขนมและเครื่องดื่มรสหวาน

ผอม : เน้นอาหารที่ให้พลังงานเพิ่มขึ้น
- กินอาหารประเภทไขมันเพิ่มขึ้น : ทอด ผัก กะทิ
- เพิ่มอาหารโปรตีนที่มีคุณภาพ

เตี้ย : เน้นอาหารที่ให้พลังงานเพิ่มขึ้น
- ดื่มนม วันละ 2 แก้ว - กินไข่ วันละ 1-2 ฟอง
- เพิ่มอาหารโปรตีนที่มีคุณภาพ
- เพิ่มอาหารที่มีแคลเซียมสูง

กลุ่มเสี่ยงสูงและกลุ่มป่วย มีระบบการส่งต่อ/แก้ไขปัญหาด้านโภชนาการรายบุคคล พร้อมมีทะเบียนส่งต่อ

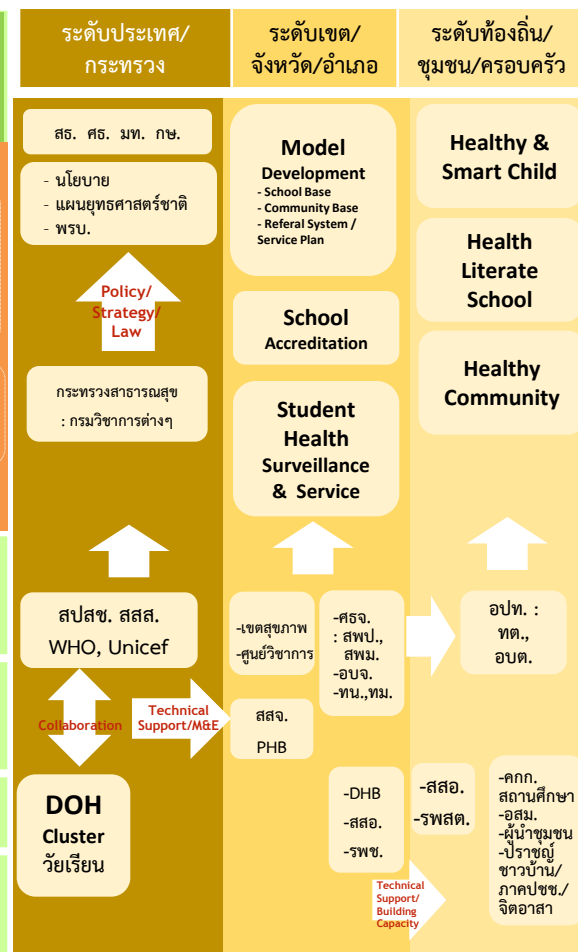
- ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางกายสม่ำเสมอ ทุกวันๆ ละ 60 นาที : กระโดดโลดเต้น
- เด็กอ้วน เตี้ย : ให้มีการเคลื่อนไหวร่างกาย และใช้พลังงานเพิ่มมากขึ้น

- จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริโภคอาหาร กิจกรรมทางกาย แปร่งฟัน สุขอนามัย ส้วม HAS น้ำสะอาด

- แปร่งฟัน 2:2:2 ทุกวัน วันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 นาที งดกินอาหารหลังแปร่ง 2 ชม.

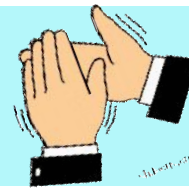
- ส่งเสริมให้เฝ้าระวังสายตาและอวัยวะที่มีผลต่อการเรียนรู้
- ส่งเสริมให้มีความรู้สุขภาพ สุขอนามัย เพศวิถีศึกษา และพฤติกรรมที่เหมาะสม

- นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ 9-11 ชม./วัน

P I R A B

Bright Spot

พะเยา จัดทำโปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และใช้ควบคู่ไปกับการบันทึกข้อมูลในระบบ 43 แฟ้ม เพื่อการติดตามเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทำให้ได้ฐานข้อมูลจำนวนและรายชื่อโรงเรียนในพื้นที่ที่มีเด็กกลุ่มเสี่ยง(อ้วน เตี้ย และผอม) ชื่อสถานบริการสาธารณสุขที่รับการรักษาต่อ ในระบบ service plan เพื่อการติดตามแก้ไขในเชิงระบบ

- จังหวัดมีผลการดำเนินงานสูงดีสมส่วนสูงตามเป้าหมาย เป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี 2559-2561 ร้อยละ 67.02, 67.02 และ 66.27

เชียงใหม่ สร้างระบบ One stop service การแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการเด็กกลุ่มเสี่ยงของ

- ทีมกุมารแพทย์ แพทย์ Service Plan สาขาโรคไม่ติดต่อและงาน DPAC ในโรงพยาบาล จำนวน 3 แห่งได้แก่ โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลฝาง และโรงพยาบาลจอมทอง จัดบริการรับ-ส่งต่อนักเรียน/เยาวชน เตี้ย อ้วน ผอม ในสถานศึกษาและชุมชนส่งเข้ารับการดูแลรักษาและการติดตามแก้ไขปัญหารายบุคคลโดยมี

- ทีมนักโภชนาการจัดเมนูอาหารคุณภาพที่เหมาะสมพร้อมทั้งให้ครอบครัวจัดทำสมุดประจำตัวเด็กเพื่อติดตาม พฤติกรรมบริโภค หวานมัน เค็ม ผัก ผลไม้

- นักกายภาพบำบัด ดูแลด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย กายออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน และโรงพยาบาล ได้ส่งข้อมูล

Bright Spot

แม่ฮ่องสอน การจัดเมนูอาหารในโครงการอาหารกลางวันให้โรงเรียน โดยนักโภชนาการของโรงพยาบาลชุมชนแต่ละอำเภอ และการดำเนินงานเฝ้าระวังเรื่องอาหารสุขภาพในร้านจำหน่ายอาหารทั้งในและรอบรั้วโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เชียงราย โรงเรียนเด็กไทยแถมใส่ต้นแบบโรงเรียนสันกอง อำเภอเชียงของ มีการบูรณาการกับชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนควบคู่กันเช่นการแปรรูปอาหารที่มีในชุมชน โครงการกาดมั่วผักปลอดสารพิษการวางจำหน่ายสมุนไพรใน web อาริยาบาและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชน

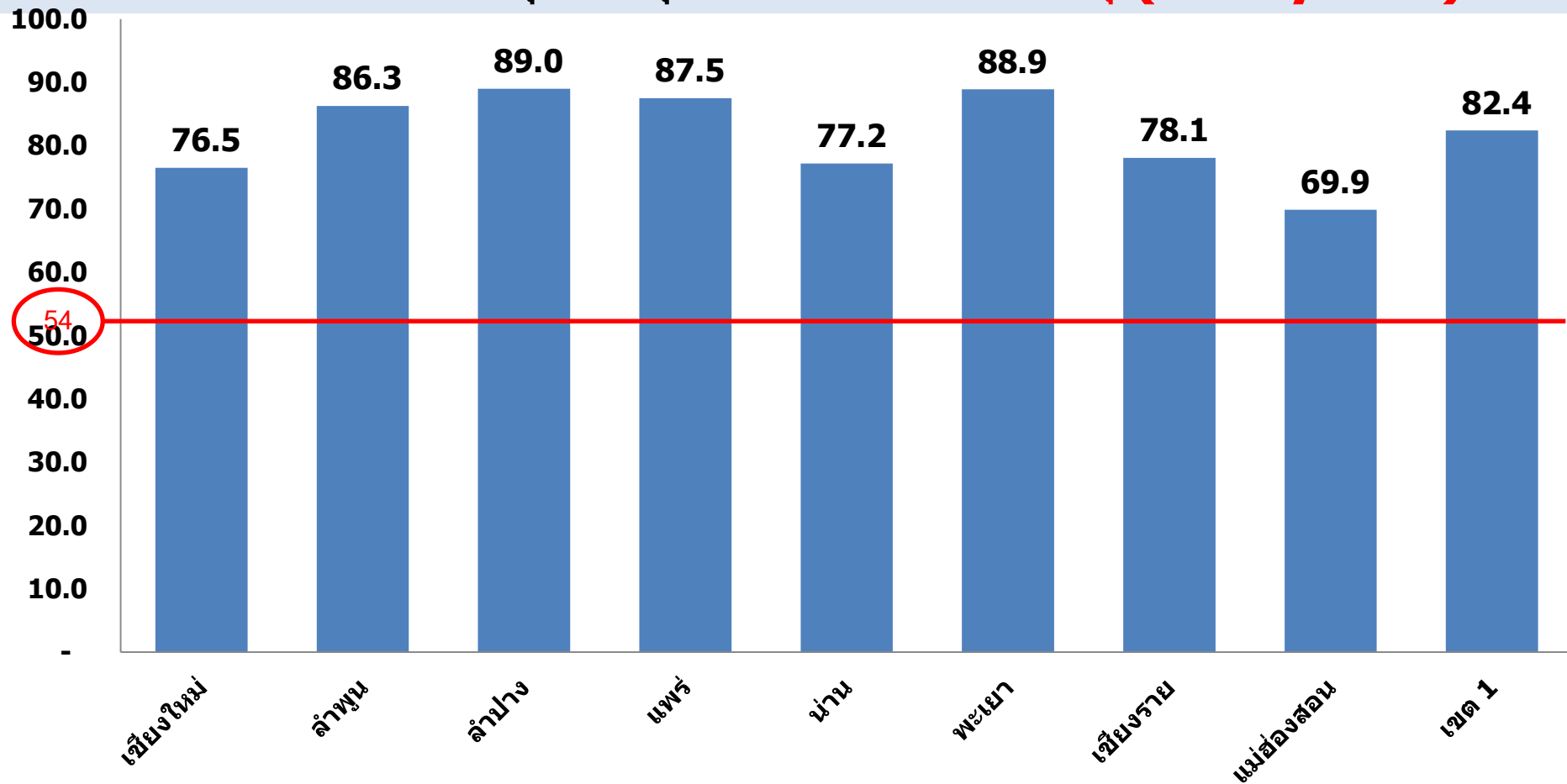
จังหวัดน่าน การแก้ไขปัญหากภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยคัดกรองกลุ่มพระภิกษุ-สามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมนันทบุรีวิทยา นิมนตมาตรวจเลือด ให้ความรู้รายกลุ่มและรายบุคคล ส่งต่อคลินิก DPAC และติดตามความก้าวหน้าทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

1.2 การพัฒนาสุขภาพกลุ่มวัยเรียน และวัยรุ่น

- เด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ cavity free
- อัตราการคลอดมีชีพในหญิง อายุ 15 – 19 ปี

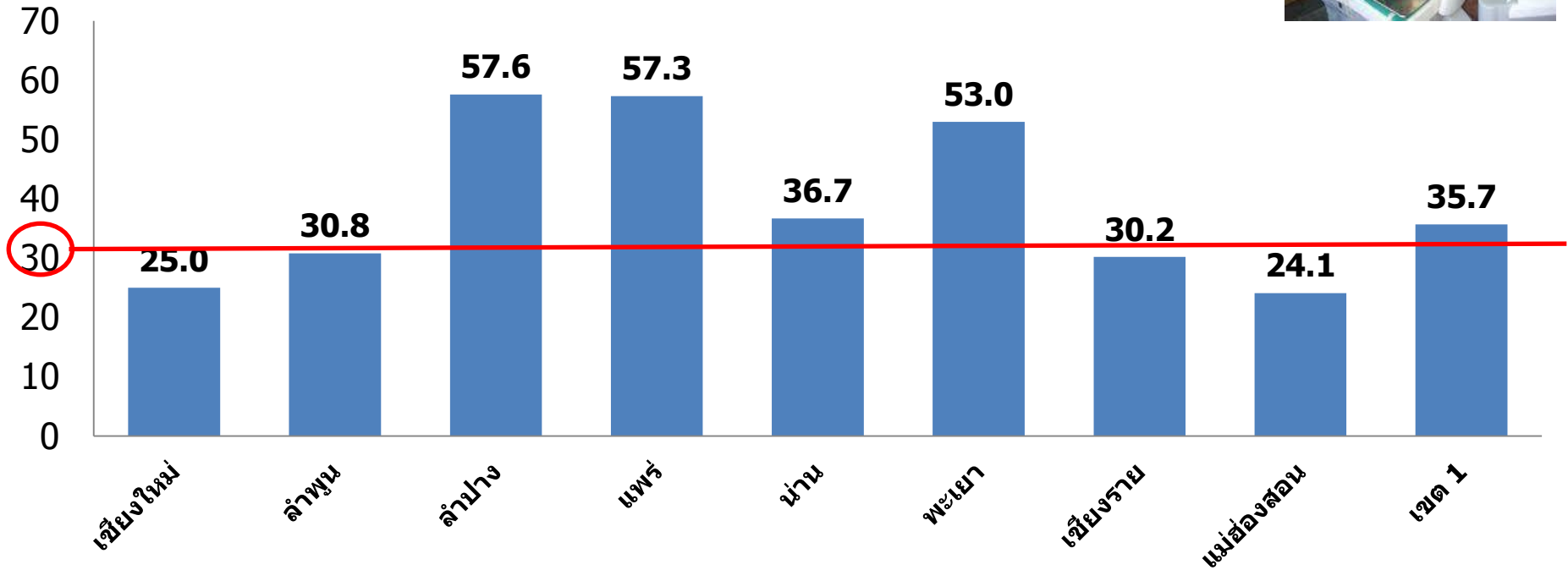
ร้อยละของเด็กกลุ่มอายุ 12 ปี : ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)

เป้าหมาย ปี 2561 : เด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free) > 54%

ทุกจังหวัด มีผลการดำเนินงานเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free) ได้ > 54% ผ่านเกณฑ์ทุกจังหวัด

ร้อยละของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการบริการทันตกรรม ปี 2561 เขตสุขภาพที่ 1

เป้าหมาย ปี 2561 : ร้อยละของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการบริการทันตกรรม 60% (เป้าหมาย 6 เดือน : 30%)

จังหวัดที่ต้องเร่งรัดการให้บริการทันตกรรม จำนวน 2 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน และเชียงใหม่

กลยุทธ์ PIRAB เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ และ ควบคุมป้องกันโรคในช่องปาก

Partner ship	invest	regulate	advocate	Building capacity
-ภาคีเครือข่ายมีความเข้มแข็งแต่ยังต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายโรงเรียน	-มีระบบการทำงานของจังหวัดที่ชัดเจนพอสมควร -งบดำเนินการในพื้นที่ไม่เพียงพอ -ขาดทันตภิบาลเนื่องจากการโยกย้าย/เปลี่ยนสายงาน	-มีระบบการติดตามควบคุมกำกับ และประเมินผลผ่านกลไกของจังหวัด -ปัญหาการลงข้อมูลล่าช้าผิดพลาดทำให้ไม่เห็นภาพที่แท้จริงของจังหวัด	-มีการประชุมระดับจังหวัดอำเภอเป็นช่องทางในการสื่อสาร	- ทัศนคติบุคลากรมี การโยกย้ายบ่อย ผู้ที่มาใหม่ยังมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา

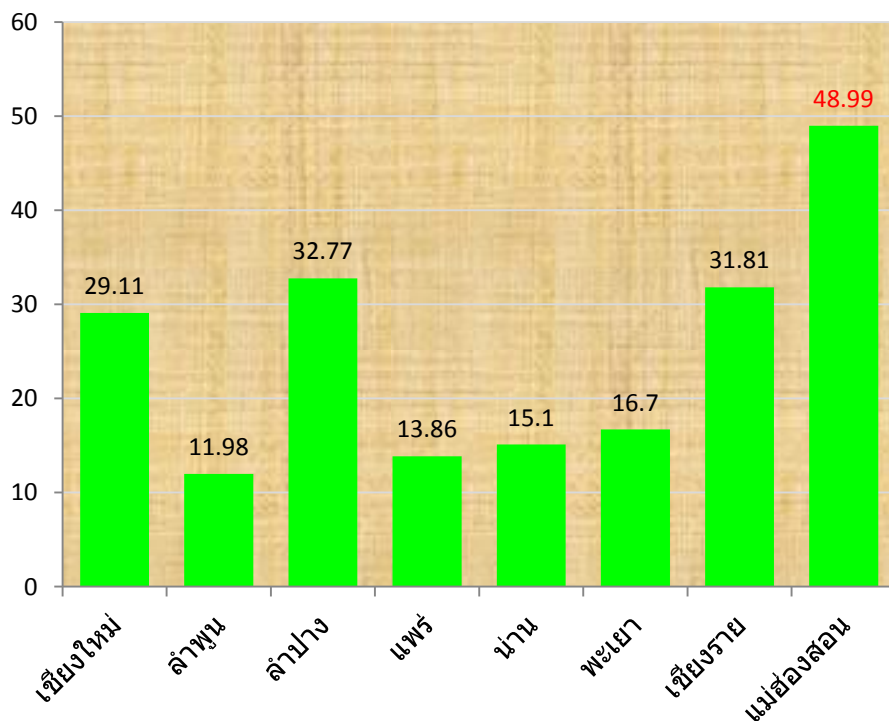
Finding	Advice
• ทัศนคติบุคลากรบางส่วนขาดองค์ความรู้,ทักษะในการจัดการปัญหาสุขภาพช่องปากในพื้นที่ • การลงข้อมูลในระบบ 43 แฟ้ม ยังเป็นปัญหาภายในจังหวัด • งบไม่เพียงพอ • ภาคีเครือข่ายยังต้องการพัฒนาและสนับสนุน	• พัฒนาศักยภาพทัศนคติบุคลากร เช่น เวที ลป.รร., การประชุม ,อบรม ต่างๆ • ควรมีการชี้แจงนิเทศ ติดตามเพื่อแก้ไขปัญหาของพื้นที่ • บูรณาการงานร่วมกับงานอื่นๆ • ควรมีการจัดประชุม,อบรม ,ลป.รร. เพื่อการพัฒนา

Task list	Activity
เร่งรัดการให้บริการ ส่งเสริม ป้องกัน รักษา ทันตสุขภาพ ในกลุ่มเป้าหมาย อย่างครอบคลุม กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ (ANC) -การตรวจสุขภาพช่องปาก -บริการฝึกแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ และ plaque control -การให้บริการทันตกรรม เช่น ขูดหินน้ำลาย, ขูดฟัน คลินิกส่งเสริมสุขภาพเด็กดี (WCC) -การตรวจช่องปากเด็ก -การฝึกพ่อแม่/ผู้ดูแลเด็กแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ -การทาฟลูออไรด์วานิชให้เด็กในคลินิกส่งเสริมสุขภาพเด็กดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก -การตรวจสุขภาพช่องปากเด็ก -การทาฟลูออไรด์วานิชในเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยง -การให้บริการทันตกรรมในเด็กอายุ 3-5 ปี โรงเรียนประถมศึกษา -การตรวจสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียน -การเคลือบหลุมร่องฟันกรามแท้ซี่ที่ 1 ในเด็กอายุ 6 ปี -การให้บริการทันตกรรมในเด็กอายุ 6-12 ปี	-ติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ -การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง -ติดตามการลงข้อมูลให้ครบถ้วนและทันเวลา
เพิ่มศักยภาพทันตบุคลากร และ ภาคีที่เกี่ยวข้อง	จัดประชุม, อบรม, เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้, การนำเสนอผลงาน
ระบบนิเทศ ติดตาม	จัดระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุนพื้นที่

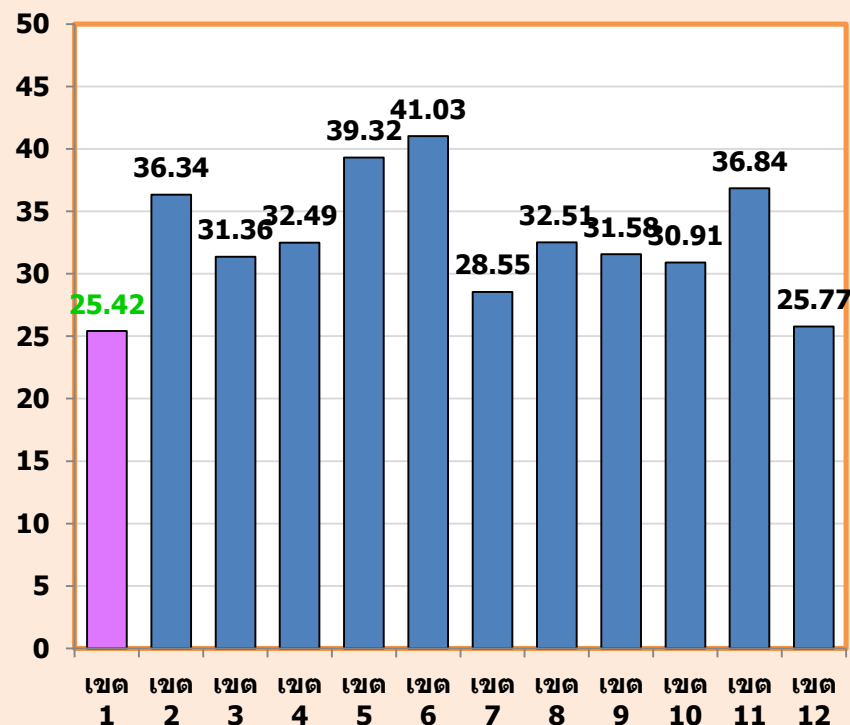
สถาน
การณ์

อัตราคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

อัตราคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อพันเขตสุขภาพที่ 1 (ค่า adjust)

อัตราคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปีต่อพัน (adjust)

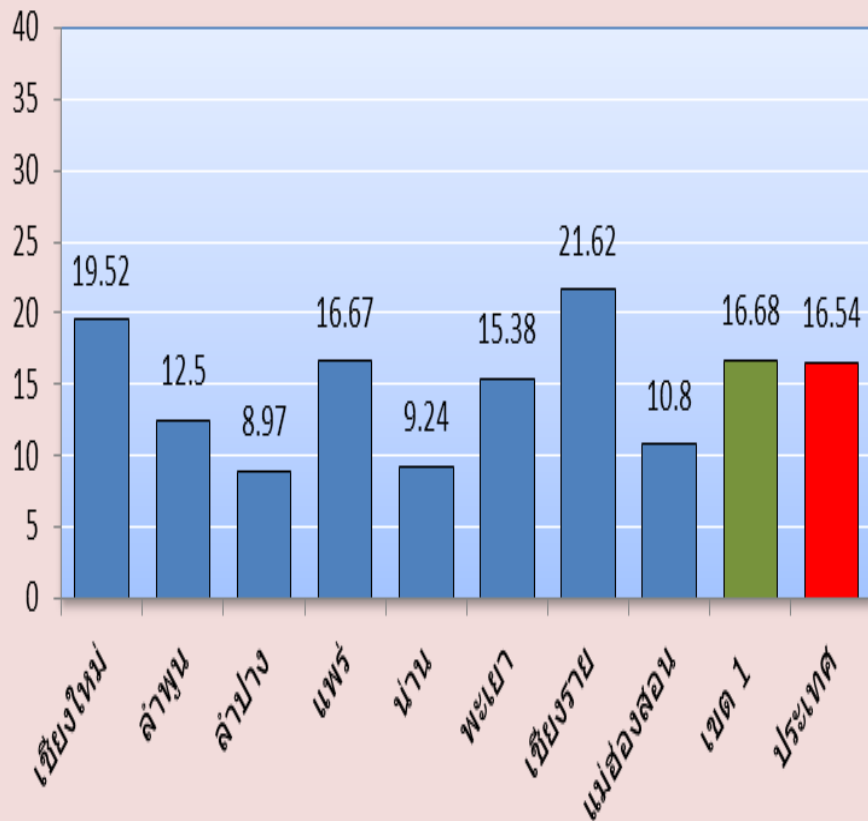

: ข้อมูลจาก HDC วันที่ 30 มีนาคม 2561

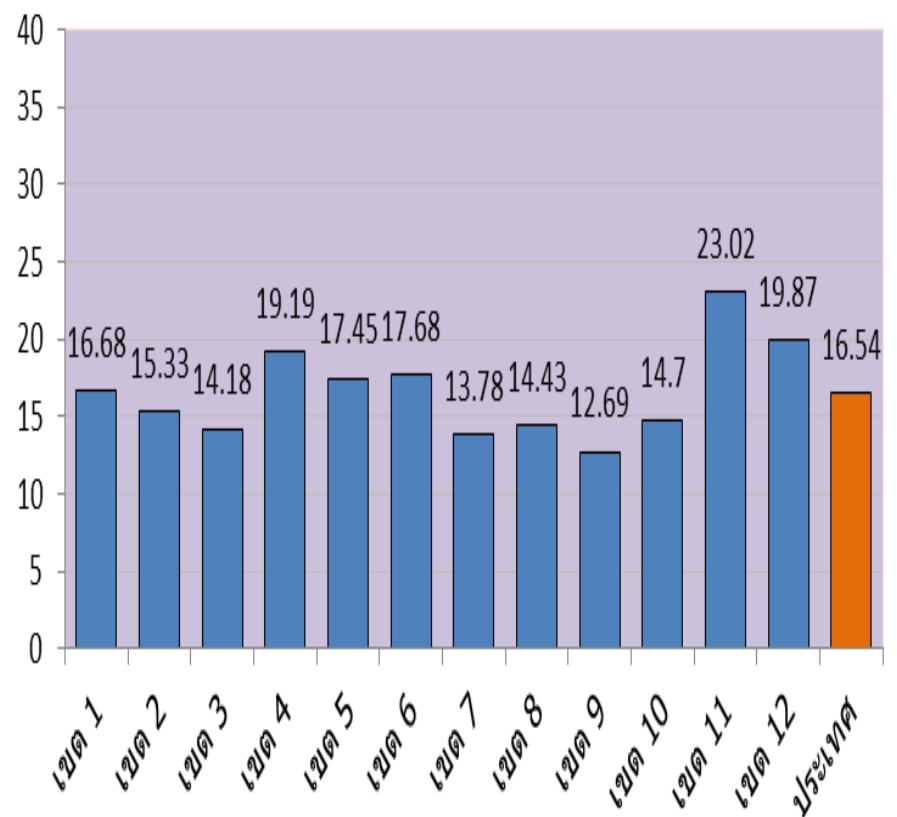

อัตราการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุ 15-19 ปี

การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุ < 20 ปี

การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุ < 20 ปี

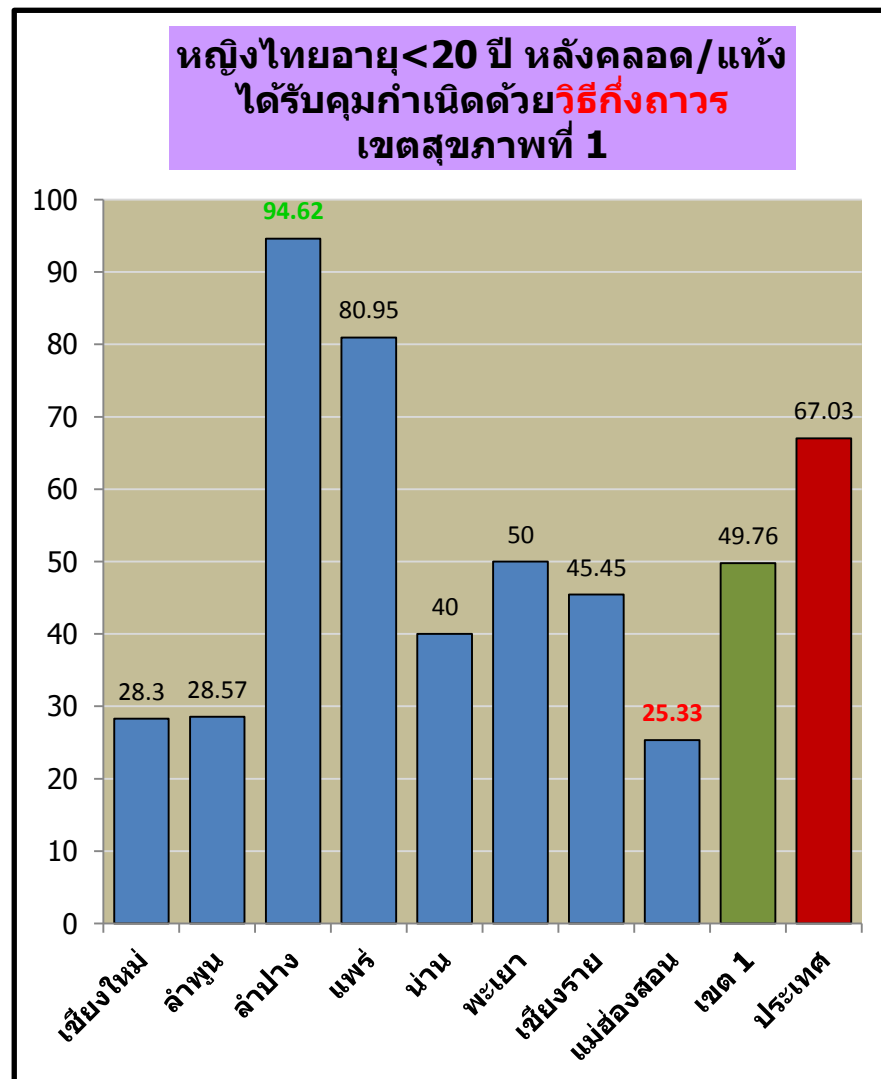

: ข้อมูลจาก HDC วันที่ 30 มีนาคม 2561

การคุมกำเนิดในหญิงอายุ < 20 ปี

ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ได้รับ
บริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Modern
Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง เขต
สุขภาพที่ 1 ปีงบประมาณ 2561

จังหวัด	รวมทั้งปีงบประมาณ		
	B	A	ร้อยละ
เชียงใหม่	497	106	21.33
ลำพูน	80	7	8.75
ลำปาง	156	93	59.62
แพร่	78	21	26.92
น่าน	119	20	16.81
พะเยา	117	14	11.97
เชียงราย	444	88	19.82
แม่ฮ่องสอน	176	75	42.61
รวม	1,667	424	25.43

: ข้อมูลจาก HDC วันที่ 30 มีนาคม 2561

A²IM วัยรุ่นมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมอนามัยเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม

Assessment

สถานการณ์วัยรุ่น ปี 2560
- ข้อมูลจากระบบรายงาน HDC / MIS/ข้อมูลการนิเทศ ตรวจราชการ ฯลฯ

วินิจฉัยสถานการณ์

กลุ่มปกติ

ทักษะดี สูงดี สมส่วน

กลุ่มเสี่ยง

- เพศสัมพันธ์ไม่ป้องกัน
- ขาดความรู้ & ทักษะดูแลตัวเอง
- เริ่มพอม / เริ่มอ้วน

กลุ่มป่วย

ตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์ซ้ำ อ้วน เตี้ย

Advocacy

-Policy: สื่อสารนโยบาย/ข้อมูลผ่านคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด / คกก.อำเภออนามัยการเจริญพันธุ์

Partner: คัดเลือกพื้นที่ สนับสนุนการขับเคลื่อนพรบ.การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

สนับสนุนการดำเนินการบริการ YFHS สนับสนุนการขับเคลื่อนอำเภอ
อนามัยการเจริญพันธุ์

People: สร้างความรอบรู้ในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพ และ
พฤติกรรมอนามัยเจริญพันธุ์แก่วัยรุ่น
ครอบครัว ชุมชน

Intervention

กลุ่มปกติ

- การขับเคลื่อน พรบ. การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- การพัฒนาศักยภาพ
แกนนำวัยรุ่นต้นแบบ
ด้านสุขภาพในชุมชน
- โครงการเพศคุยได้
ในครอบครัว
- โครงการวัยรุ่นไทย
สูงดี สมส่วนสวยไทย
แก้มแดง

กลุ่มเสี่ยง

- ส่งเสริมการ
จัดบริการ YFHS
- ให้บริการคุมกำเนิด
กึ่งถาวร/ส่งต่อที่
เหมาะสม

กลุ่มป่วย

- การป้องกันและ
แก้ไขปัญหาดังครรภ์
วัยรุ่น ใน อปท./ส่งต่อ
เครือข่ายฯ

Management

- P:** - สธ./อปท./สพม./พมจ.
/สถานศึกษาเอกชน/พชอ./แกนนำสภา
เด็กฯ
- คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด

I: งบประมาณจาก อปท./พมจ./กองทุน
และทรัพยากรในพื้นที่

- R:** พรบ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการ
ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559
- ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการ
ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560-2569

- A:-** สื่อสารนโยบาย
- ใช้ข้อมูลเฝ้าระวัง ชี้ประเด็นปัญหา ให้กับพื้นที่
  - ชี้นำ ชีแนะ สร้างความตระหนักผลเสียของ
การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ให้กับภาคีเครือข่าย
เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน
  - สร้างความความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทักษะชีวิต
ด้านพฤติกรรม อนามัยเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในเด็ก
วัยรุ่น
  - ส่งเสริมการเข้าถึงบริการ YFHS ของวัยรุ่น

- B:-** สร้างแกนนำวัยรุ่นและเยาวชน
- พัฒนาศักยภาพ แก่เจ้าหน้าที่ เครือข่าย
ผู้ปกครอง ในด้านการสื่อสาร การจัดระบบ
บริการสุขภาพทางเพศฯ

Gap Analysis

MCH Bord ระดับเขต

1.การตั้งครุฑซ้ำ

ขาดการเข้าถึง
บริการคุมกำเนิด

พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ
ในการให้คำปรึกษา

- จัดหาเวชภัณฑ์คุมกำเนิด
วิธีสมัยใหม่ และกึ่งถาวร
(ยาฝังคุมกำเนิด)
- กำกับ ติดตาม พัฒนา
ระบบส่งต่อ ผู้รับบริการ
นอกเขตให้มีประสิทธิภาพ

- ตรวจสอบระบบการลง
รายงานการใช้วิธีคุมกำเนิด
หลังคลอดในแม่วัยรุ่นให้
ครบถ้วน

**อัตราคลอด
แม่วัยรุ่น
15-19ปี**

2.การเข้าไม่ถึงบริการ คลินิกวัยรุ่น

เพิ่มการประชาสัมพันธ์

เพิ่มช่องทางการเข้าถึง
ปชส/บริการเชิงรุก

1.การขับเคลื่อน การ
ดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ
ตามพ.ร.บ.ป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่นยังไม่
เป็นรูปธรรม

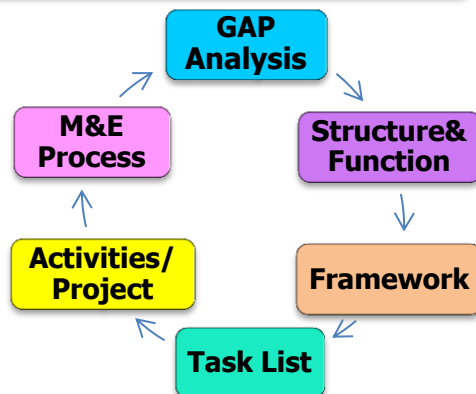
- 1.สร้างความเข้าใจในบทบาทของ
คณะกรรมการระดับจังหวัด ใน
การดำเนินงานขึ้นนำ ชี้แนะ
2. คัดข้อมูล/ สถานการณ์ปัญหา
เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหา
และผลเสียของการตั้งครรภ์ก่อนวัย
อันควร ให้กับภาคีเครือข่าย เพื่อให้
เกิดการทำงานร่วมกัน
- 3.กระตุ้น ติดตามการดำเนินงาน
ของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตาม
พ.ร.บ.ฯ

มีระบบการช่วยเหลือ ส่ง
ต่อ/การยุติการตั้งครรภ์
ที่ปลอดภัยด้วยยา

อัตราคลอดแม่วัยรุ่น 15-19 ปี

Gap analysis

➤ การตั้งครรภ์ซ้ำ
16.88 %

โครงสร้างภายใน Intra-sectorial

- กลุ่ม MCH/วัยรุ่น
- MCHB เขต/ จว. /CUP
- งานส่งเสริม สสจ. สสอ. รพ.สต.
- นักจัดการคุณภาพวัยรุ่น(teen manager)

โครงสร้างภายนอก Inter-sectorial

- DHB (พชอ.)อปท.
- โรงเรียน
- คณะอนุกรรมการ พรบฯแก้ไข ป้องกันการตั้งครรภ์วัยรุ่น ระดับจังหวัด
- คณะกรรมการ จังหวัด DHB/VEHS

Finding

- ผู้รับบริการยังไม่เข้าถึงบริการสุขภาพ และบริการคุมกำเนิดกึ่งถาวร หลังคลอด/แท้ง
- กำกับติดตามการลงข้อมูล
- จนท.ขาดองค์ความรู้/ทักษะในการให้บริการวัยรุ่น

Advice

- ใช้กลไกการกำกับดูแลผ่าน Cluster
- พัฒนาระบบการให้บริการเชิงรุก/ส่งต่อ
- เน้นการให้บริการคุมกำเนิดหลังคลอดก่อนออกร.พ
- ในกลุ่มชาติพันธุ์รณรงค์ถึงประเด็น Psycho-social context
- กำกับติดตามการลงรายงานให้ครบถ้วนถูกต้อง

Task List

มีแผนการดำเนินงาน การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่น อย่างเป็นรูปธรรม

เน้นให้บริการวางแผน ครอบครัวที่มี ประสิทธิภาพอย่าง ครอบคลุม ให้ความรู้

ปรับทัศนคติ การ คุมกำเนิด ที่เหมาะสม เพื่อขยายช่วงระยะเวลา การตั้งครรภ์ที่ 2 ควรมี

Activity

- จัดประชุมคณะอนุกรรมการ พรบฯแก้ไขป้องกันการ ตั้งครรภ์วัยรุ่นระดับจังหวัด 2 ครั้ง

พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการ ให้คำปรึกษา
- จัดหาเวชภัณฑ์คุมกำเนิดวิธี สมัยใหม่ และกึ่งถาวร(ยาฝัง คุมกำเนิด)
- กำกับ ติดตาม พัฒนาระบบส่ง ต่อ ผู้รับบริการนอกเขตให้มี ประสิทธิภาพ
- ตรวจสอบระบบการลงรายงาน การใช้วิธีคุมกำเนิดหลังคลอดใน วัยรุ่นให้

M&E

เขต
สุขภาพ

MCH/
Adolescence
Cluster

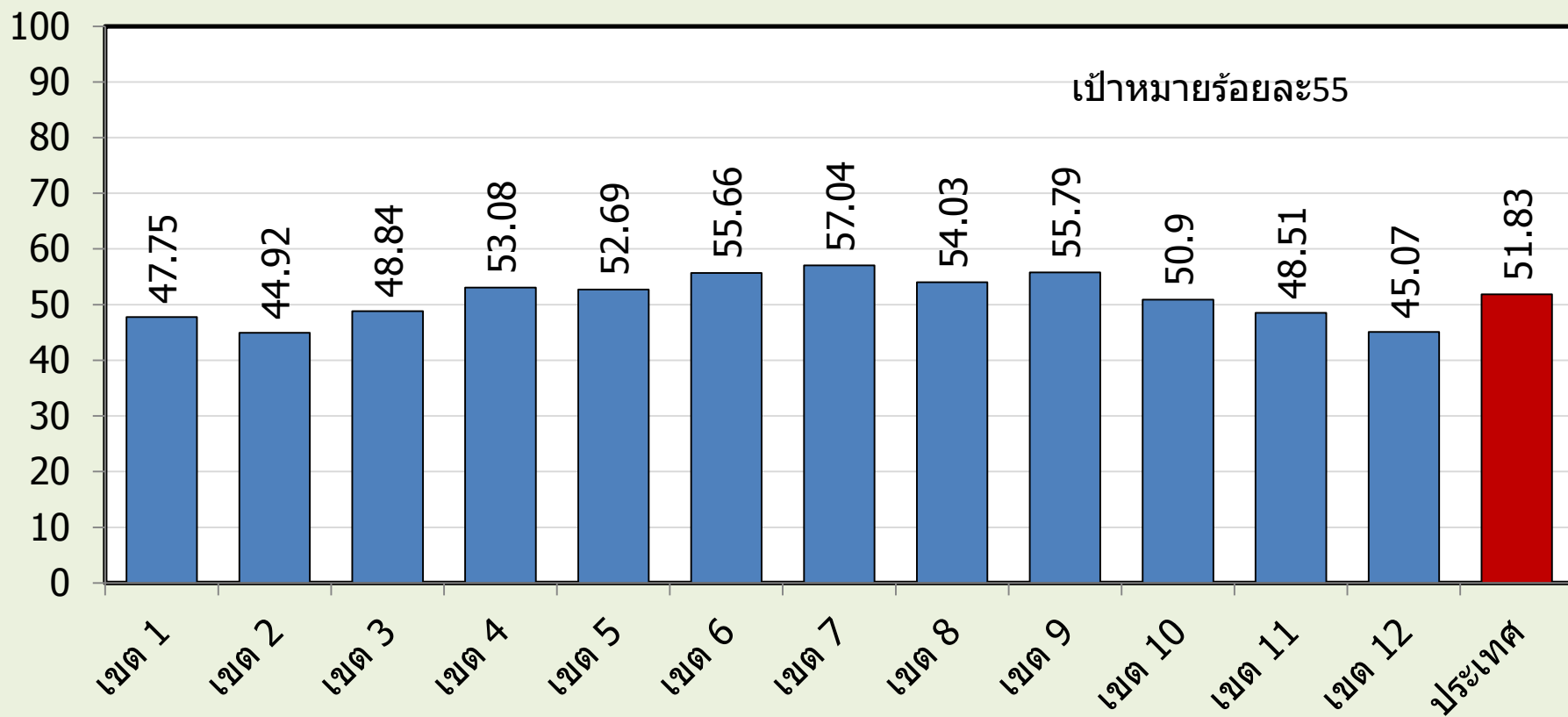
จังหวัด

การพัฒนาสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน

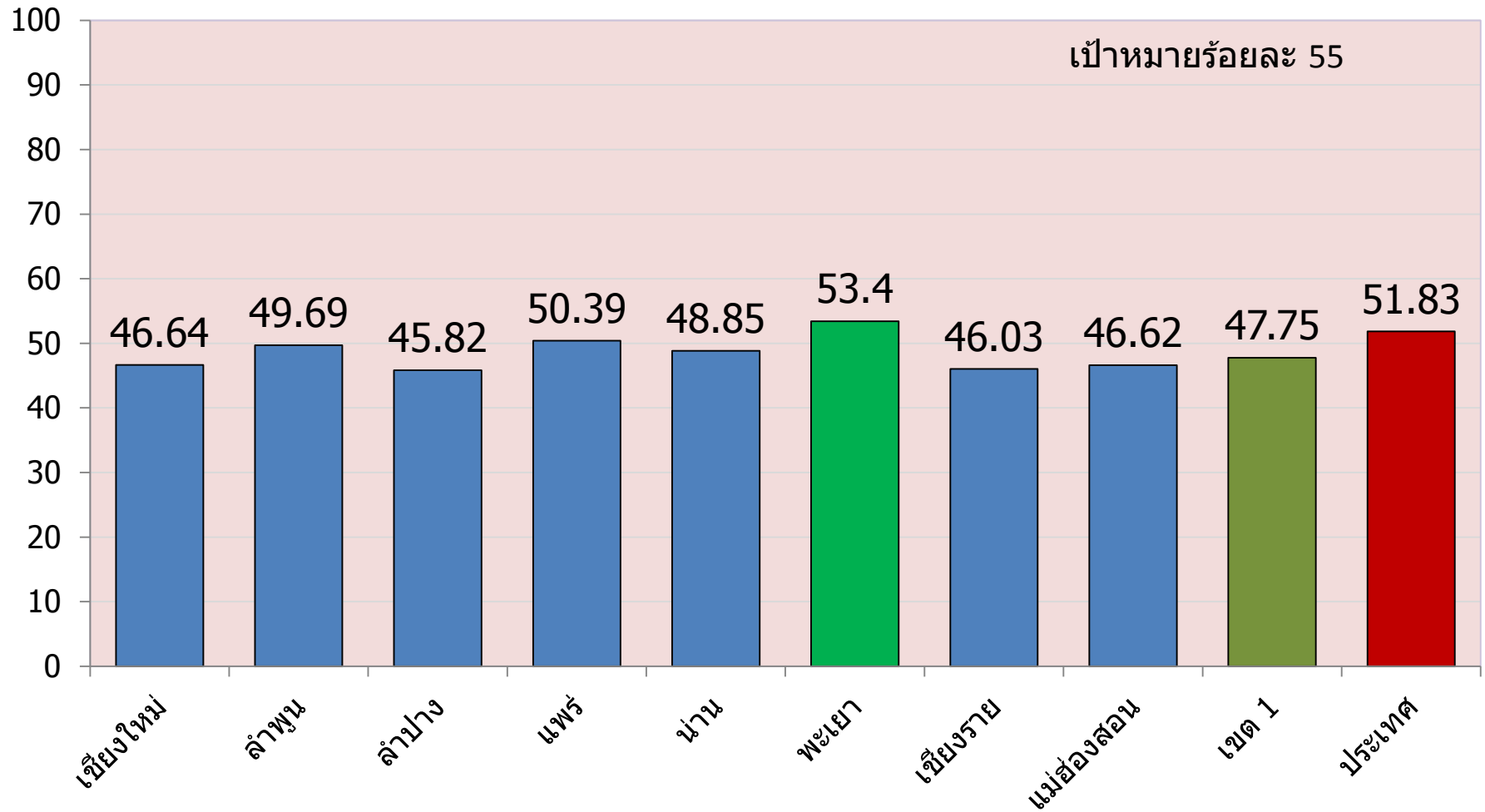

PA ติดตาม : ร้อยละวัยทำงานอายุ 30-44 ปี ดัชนี มวลกายปกติ

วัยทำงานอายุ 30-44 ปีดัชนีมวลกายปกติ

วัยทำงาน อายุ 30-44 ปี ดัชนีมวลกายปกติ เขตสุขภาพที่ 1

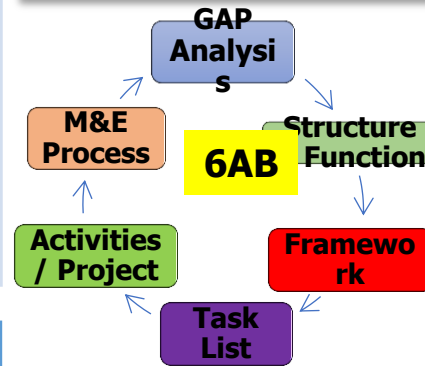

ที่มา : HDC ณ. 31 มีค.61

Gap analysis

ร้อยละประชาชนวัย
ทำงานอายุ 30-44ปี
มีค่าดัชนีมวลกาย
ปกติร้อยละ **47.75**

วัยทำงาน : ดัชนี มวลกายปกติ

โครงสร้าง ภายใน Intra- sectorial

- Function
- งานส่งเสริม
สสจ. สสอ.
- รพ.สต.
- ทีมนิเทศ
ติดตาม

โครงสร้างภายนอก Inter-sectorial

- **DHB(พชอ.)**
- **ปฎิคมภูมิ PCC**
- **อสมค. อสม.**
- **FCT**

Finding

P: สร้างเครือข่ายภาครัฐ
ภาคเอกชนและภาคประชาชน
I: การสนับสนุนงบประมาณจาก
อบท.สปก.และแหล่งอื่นๆ
R: สร้างนโยบายสาธารณะ/
มาตรการสังคมของชุมชน
A: สร้างHLแก่ปชช./รณรงค์
สร้างกระแสการมีพฤติกรรม
สุขภาพที่พึงประสงค์
B: พัฒนาศักยภาพสร้างผู้นำ
สุขภาพในชุมชน/สปก.และ
สถานบริการ

Advice

- การขับเคลื่อน
สร้างนโยบายสาธารณะที่
เอื้อต่อการมีพฤติกรรม
สุขภาพที่พึงประสงค์
สร้างความรอบรู้เรื่อง
พฤติกรรมสุขภาพที่พึง
ประสงค์ 4 ด้าน การ
บริโภค
อาหาร กิจกรรมทาง
กายการนอนหลับและ
การดูแลสุขภาพช่อง
ปาก

Activity/Task list

- **การขับเคลื่อน**นโยบายและ
แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ
วัยทำงาน
  - **พัฒนาศักยภาพ**บุคลากรเพื่อ
ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพวัยทำงานที่
พึงประสงค์
  - **เพิ่มคุณภาพการบันทึก/
รายงานข้อมูล**
  - การนิเทศติดตาม เยี่ยมเสริม
พลัง ถ่ายทอดนโยบาย ข้อมูล
สถานการณ์วัยทำงานผ่านจังหวัด
และเครือข่ายระดับพื้นที่
- การรายงานผลการดำเนินงาน ตามไทม์
มาส

1.3 การพัฒนาสุขภาพกลุ่มวัยสูงอายุ

■ ร้อยละตำบลที่มีระบบ Long term care ผ่านเกณฑ์

ประชากรกลุ่มวัยสูงอายุ เขตสุขภาพที่ 1
จำนวน 966,535 คน ร้อยละ 22.08

ได้รับการคัดกรอง ADL ร้อยละ 91.68

- กลุ่มดูแลช่วยเหลือตนเองได้ (ติดสังคม) ร้อยละ 97.08
- กลุ่มติดบ้าน ร้อยละ 2.35
- กลุ่มติดเตียง ร้อยละ 0.57

ข้อมูล : HDC ณ 30 มี.ค 2561

LTC Approach

- ตำบล LTC อปท. → **Barthel** → **CM** → CG → Care plan → Activity ศูนย์ผู้สูงอายุ ~~XXXX~~ Budget
- ศูนย์ผู้สูงอายุ อปท. Budget → **CM** → **Continuing Care Link** → Barthel → Care plan → CG → Activity → ตำบล LTC

ความก้าวหน้าตาม Essential task

Essential task	เป้าหมาย	ผลงาน	ข้อเสนอแนะ
1. ร้อยละตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	ร้อยละ 74.2	
2. ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล (Care Plan) ร้อยละ 80-100	15,248 ฉบับ	13,152 ฉบับ (86.08 %)	
3. จำนวน Care Manager ที่ผ่านการอบรม	481 คน	930 คน	
4. จำนวน Care giver ที่ผ่านการอบรม	1,500 คน	5,017 คน	จังหวัดลำพูน , เชียงใหม่ ,แม่ฮ่องสอน อยู่ระหว่างดำเนินการ

ปัญหาอุปสรรค

❑ การบริหารจัดการ การเบิกจ่ายงบกองทุน Long Term Care ยังไม่ได้ดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

ประสานและทำความเข้าใจระหว่างหน่วยบริการและ
ท้องถิ่นในเรื่องความชัดเจนในการเบิกจ่ายจากกองทุน Long
Term Care

Bright spot

จังหวัดเชียงใหม่

- เทศบาลตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่อำเภอมะริม มีการดำเนินงาน Long Term Care ขับเคลื่อนโดยท้องถิ่น
- มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยท้องถิ่น
- มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการภายในศูนย์
- มีการจัดตั้งระเบียบศูนย์และการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้กับ Caregiver ตามประกาศของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- ได้รับการตรวจเยี่ยมติดตามการดำเนินการบริหารและการใช้จ่ายเงินกองทุนตำบล Long Term Care โดยทีมคณะอนุกรรมการตรวจสอบจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

จังหวัดลำพูน

- เทศบาลตำบลอุโมงค์ มีการดำเนินงาน LTC ครบทุกกระบวนการ ขับเคลื่อนโดยท้องถิ่น เป็น Focal point และสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
- เทศบาลตำบลริมปิง มีการดำเนินงาน LTC ครบทุกกระบวนการ ผ่านศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุโดย ได้รับสนับสนุนงบประมาณและจัดตั้งโดยพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน
- เทศบาลเมืองลำพูน มีการดำเนินงาน LTC ครบทุกกระบวนการ ขับเคลื่อนโดยหน่วยบริการสาธารณสุข คือศูนย์บริการสาธารณสุข ของหน่วยบริการของเทศบาลเมืองลำพูน

Bright spot

จังหวัดลำปาง

- อำเภอเถิน : ดำเนินงาน LTC. ทั้งอำเภอและขับเคลื่อนงานผ่านสมัชชาสุขภาพอำเภอให้มีการตั้งศูนย์ผู้สูงอายุ และโรงเรียนผู้สูงอายุ
- อำเภอสบปราบ : มีการดำเนินการ LTC ทั้งอำเภอมีการบูรณาการงานร่วมกับ อปท.
- อำเภองาว : FCT และ CM เป็นพี่เลี้ยง Empowerment ให้ CG. เกิดความมั่นใจในการทำงาน พชอ.: ขับเคลื่อนการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุให้เข้มแข็งและผลักดันการตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ
- อำเภอแม่พริก : ทิ่มดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ความเข้มแข็ง/มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ประเด็น พชอ. ได้แก่ เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ/พัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ

จังหวัดแพร่

- ตำบลพี่เลี้ยงต้นแบบ LTC จ.แพร่
- กองทุน LTC เทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง เป็นทีมวิทยากรร่วมกับ สปสช
- กองทุน LTC อบต.บ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น มีโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบของจังหวัด และสามารถเบิกจ่ายค่าตอบแทนได้

Bright spot

จังหวัดน่าน

- ตำบลพื้เลี้ยงต้นแบบ LTC จ.น่าน ในการดำเนินการ LTC ที่มีการขับเคลื่อนโดย อปท.มี CM,CG ครอบคลุมและมีการเบิกจ่าย CP จากกองทุน LTC ได้แก่ตำบลฝายแก้ว , ต.สวด, ต.ในเวียง, ต.สะเนียน,ต.เขียงกลางและ ต.ศรีสะเกษ

จังหวัดเชียงราย

ตำบลต้นแบบ LTC จ.เชียงราย

- มีระบบบริการปฐมภูมิ เพื่อขับเคลื่อนเป็นอำเภอผู้สูงอายุ
- บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายในการเบิกจ่ายงบประมาณ
- ต้นแบบ อปท. ในการแลกเปลี่ยนในการดำเนินงาน
- โรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย อ.พาน
- เป็นแกนนำในการดำเนินงานผู้สูงอายุและผู้พิการ
- บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย กศน. การศึกษาตามอัธยาศัย สำนัก พมจ.เชียงราย
- ดึงศักยภาพผู้สูงอายุถ่ายทอดภูมิปัญญา (อุ้ยสอนหลาน)ส่งเสริมความสัมพันธ์ผู้สูงอายุและเด็ก

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน อบต.ผาบ่อง อ.เมือง มีการดำเนินงาน LTC ครอบคลุมกระบวนการ และมีการขับเคลื่อนโดยท้องถิ่น

1.4 ร้อยละอำเภอ ที่มี พชอ. คุณภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

หน้า ๑

เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๕๔ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๙ มีนาคม ๒๕๖๑

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่
พ.ศ. ๒๕๖๑

ประเด็นขับเคลื่อน 2 ประเด็น

ข้อมูลเขต 1

- พชอ. 103 อำเภอ
- มี คกก. ดำเนินงาน 100% (คกก.ตามระเบียบ และ คกก.เดิม DHS)
- มีพื้นที่ต้นแบบในแต่ละจังหวัด

สสอ. = สำนักงาน
เลขา พชอ.

Key Success

LEADERSHIP

- คณะกรรมการ พชอ. 21 คน
รัฐ : เอกชน : ประชาชน
- ตั้งอนุกรรมการ ขับเคลื่อนงาน
เฉพาะได้
- สร้างการนำร่วม การมีส่วน
ร่วม บูรณาการส่วนที่
เกี่ยวข้อง การใช้ทรัพยากรร่วม

Key Success

- ประเด็นปัญหาร่วม อย่างน้อย 2 ประเด็น (งานของ กรม กอง ให้ คกก.พิจารณา)
- บทบาทสำนักเลขา(สสอ.) ด้านวิชาการ
กระบวนการทบทวน เรียนรู้ (DHML)
ด้านข้อมูล ด้านบริหารจัดการ และ
สื่อสารนำสู่การปฏิบัติ
- วางแผนติดตามข้อมูล ผลลัพธ์
ผลกระทบต่อทุกด้านที่เกี่ยวข้อง (Social
+ Health)

ORGANIZATION

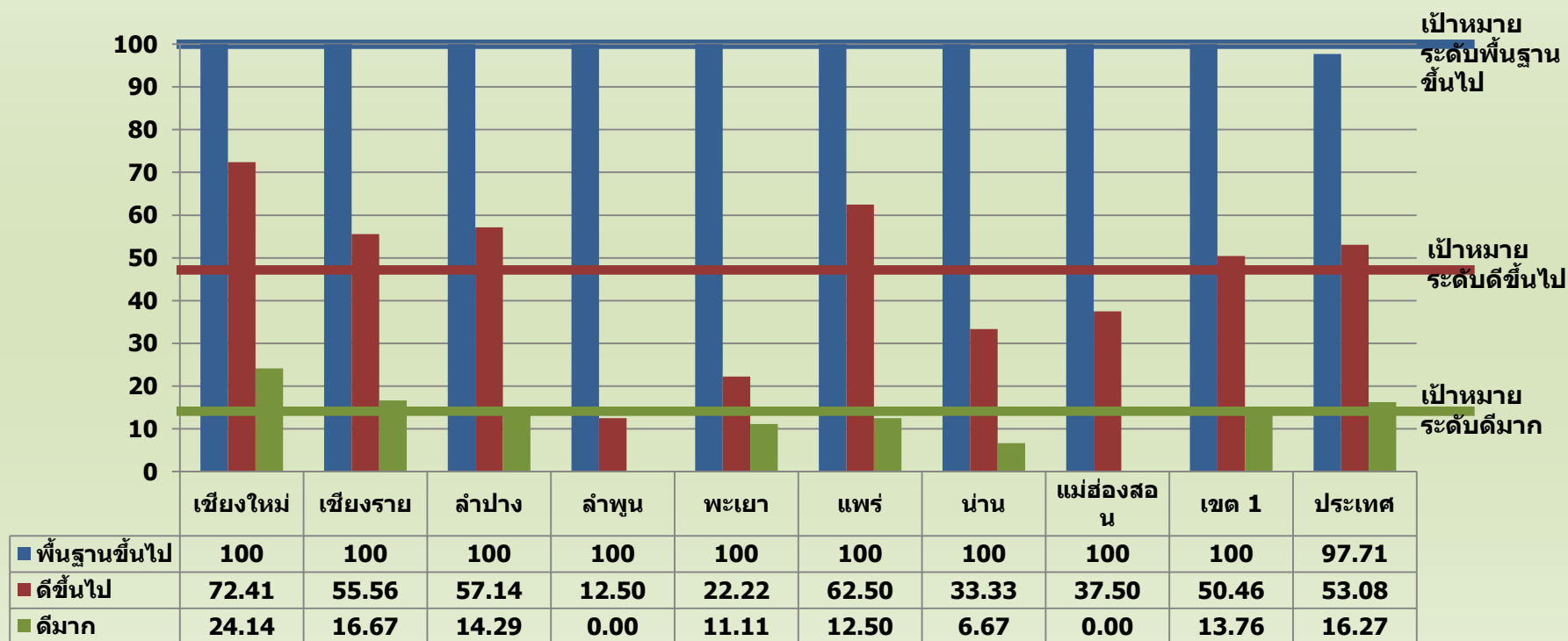

1.5 การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ

- ร้อยละของโรงพยาบาลที่พัฒนามาตรามัยสิ่งแวดล้อมได้ตามเกณฑ์ Green & Clean Hospital

โรงพยาบาลพัฒนาได้ตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital เขตสุขภาพที่ 1

Structure & Function

โครงสร้างภายใน (Intra -Sectorial)

เขต

• Env. Cluster

จังหวัด

- กก. G&C จังหวัด
- ศูนย์อนามัยที่ 1
- สบส. เขต1
- สคร.เขต1

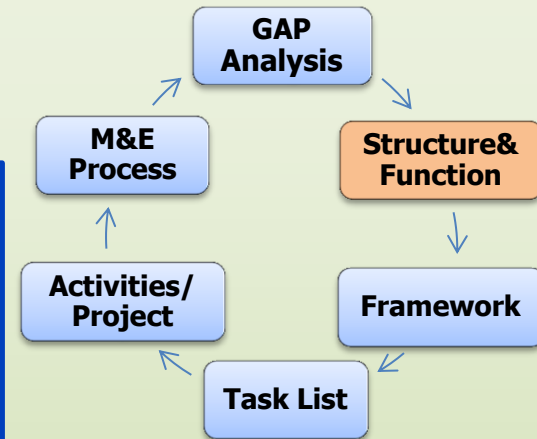
อำเภอ

- Cup
- สถานบริการ

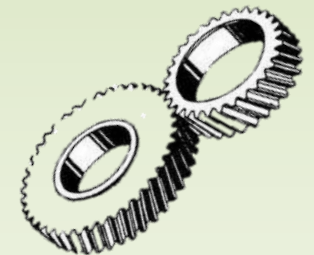
กลไกการขับเคลื่อน ระดับเขต

โครงสร้างภายนอก (Inter – Sectorial)

- ภาควิชาเครือข่าย (อสม./อปท./โรงเรียน)
- คกก.สาธารณสุขจังหวัด
- คกก.จังหวัดสะอาด
- พชอ.

บูรณาการ
ดำเนินงานร่วมกับ
งานที่เกี่ยวข้อง
ทั้งโครงสร้าง
ภายใน
และภายนอก

GAP Analysis

- G** - การจัดการขยะ และใช้ประโยชน์จากสิ่งเหลือใช้
- ที่พักมูลฝอยติดเชื้อ
- R** - ห้องนำกลุ่มบุคคลพิเศษ
- OPD & IPD**
- E** - ระบบบำบัดน้ำเสีย
- E** - การใช้พลังงานทางเลือก/พลังงานทดแทน
- N** - การสุขาภิบาลอาหารและอาหารปลอดภัย

Finding

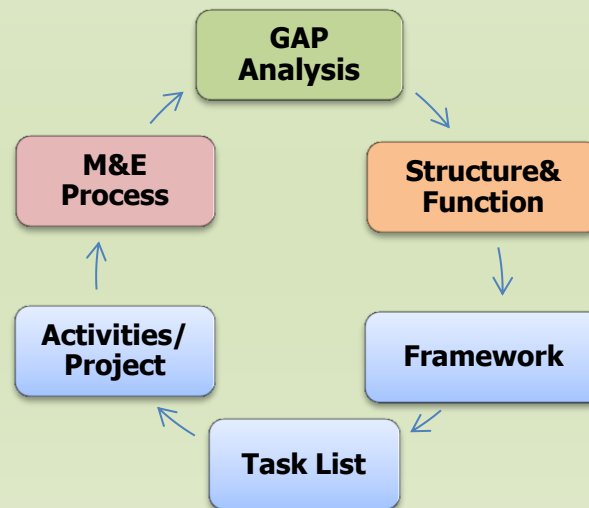
- ขาดงบประมาณ ในการปรับปรุงด้านโครงสร้าง
- ขาดองค์ความรู้ด้านระบบบำบัดน้ำเสียและขยะติดเชื้อ

Advice

- ติดตาม ประเมินผล ขอสนับสนุนงบประมาณจากเขตสุขภาพ
  - บูรณาการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ศอ.1, สปส, สคร, ศอช.

Activity / Task list

- * ประชุมชี้แจงนโยบาย ตัวชี้วัด (Env. Cluster)
  - รพ. จัดทำแผนพัฒนา G&C ผ่านเกณฑ์พื้นฐาน,ดี, ดีมาก
- * Training Auditor
  - พัฒนาศักยภาพทีมประเมินระดับเขต, จังหวัด, อำเภอ
- * การจัดอบรมผู้ควบคุม และดูแลระบบกำจัดขยะติดเชื้อ, ระบบบำบัดน้ำเสีย
  - เสริมสร้างทักษะความเชี่ยวชาญ สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่ระดับควบคุมและระดับปฏิบัติ

M&E

เขต
สุขภาพ

Env.
Cluster

จังหวัด

Bright Spot

จ.เชียงใหม่

เครื่องดักจับฝุ่นฝาย
- สถาบันพัฒนาการเด็กฯ

ป้ายสื่อสารการให้ O₂ ดึกผู้ป่วยชาย
- โรงพยาบาลแม่สาย

กลุ่มเยาวชนขี่จักรยานเก็บขยะวันหยุด
- โรงพยาบาลสารภี

รพ.ลำปาง : โครงการปรับปรุงระบบป้ายสัญลักษณ์

Bright Spot

	สีเขียว : ทางการแพทย์		สีน้ำเงิน : หอพักแพทย์ พยาบาล และ นักศึกษาแพทย์
	สีเขียว : ทางการศึกษา		สีแดง : ที่จอดรถภายในโรงพยาบาล
	สีส้ม : Service ของสะอาด		
	สีเหลือง : ร้านค้า ร้านอาหาร		
	สีเทา : Service ของสภaprกและห้องเครื่อง		

กำหนด โชนสีภายในโครงการ

Bright Spot

จ.พะเยา

โรงพยาบาลจุน

- มีการจัดการขยะครบวงจร และขยายลงสู่ชุมชน

สรุปผลการตรวจราชการและ นิเทศงาน รอบที่ 1 ปี 2561

แผนงาน การป้องกันควบคุมโรค
และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

พญ.เสาวนีย์ วิบลสันติ
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่

**จังหวัดมีศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน
(EOC)
และทีมตระหนักรู้สถานการณ์
(SAT)
ที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง**

Gap ตาม Structure

3 เดือน	ผลการดำเนินงาน
มีผู้บริหาร / ผู้บัญชาการ เหตุการณ์ฉุกเฉินทาง สาธารณสุขตามโครงสร้าง ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) ระดับจังหวัด ที่ผ่าน หลักสูตร ICS สำหรับ ผู้บริหาร (อย่างน้อย 2 คน)	- 6 จังหวัดที่มีผู้บริหารฯ ผ่าน หลักสูตร ICS จำนวน 2 คน = 75 % - 2 จังหวัดที่มีผู้บริหารฯ ผ่านหลักสูตร ICS จำนวน 1 คน = 25 % (แพร่ น่าน)

Gap ตาม Structure & Essential Task

6 เดือน	ผลการดำเนินงาน	Gap
จำนวนจังหวัดที่จัดทีม ตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT) ระดับจังหวัดเพื่อ เฝ้าระวัง ตรวจจับ และ ประเมินสถานการณ์การ เกิดโรคและภัยสุขภาพ	7 จังหวัดที่จัดทีมตระหนักรู้ สถานการณ์ (SAT) ครบตามเกณฑ์ = 88% (ยกเว้นลำพูน)	S -ส่วนใหญ่ใช้คนในกลุ่มงานหลักที่รับผิดชอบ การบูรณาการเพื่อนำเจ้าหน้าที่จากงานอื่น ๆ มาร่วมปฏิบัติการโดยเฉพาะในภาวะปกติยังมีไม่ มาก -บางแห่ง (แพร่ ลำปาง) ผู้ปฏิบัติงานเป็น เจ้าหน้าที่ใหม่ ยังขาดทักษะในการปฏิบัติงานจริง A -ส่วนใหญ่ กิจกรรม ยังดำเนินการเหมือนงาน เฝ้าระวังเดิม ยกเว้น พะเยา ที่พยายามยกระดับ งานเฝ้าระวังให้เป็นการตระหนักรู้สถานการณ์แต่ ยังไม่สมบูรณ์
มีทีมปฏิบัติการตอบโต้ ภาวะฉุกเฉินทาง สาธารณสุขระดับจังหวัด (เช่น MERT, mini MERT, EMS, MCATT, CDCU/SRRT ฯ)	5 จังหวัดมีทีมปฏิบัติการ (Operation section)ที่เป็นปัจจุบัน = 63 % (ยกเว้น ลำพูน ลำปาง เชียงใหม่)	

Gap ตาม Activities

	Activities	ผลการดำเนินงาน
9 เดือน	จังหวัด มีการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงสำคัญของโรคและภัยสุขภาพระดับจังหวัด	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน สคร. 1 ให้ความรู้เรื่องหลักการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงแก่จนท.ระดับจังหวัด 8 จังหวัด ในวันที่ 22 มีนาคม 2561
12 เดือน	ร้อยละ 85 ของจังหวัด มี Incident Action Plan (IAP) ของเหตุการณ์ที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้น (กรณีไม่มีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ให้มีการจัดทำ IAP จากการซ้อมแผน	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน -บางแห่ง (ลำปาง แพร่) มีการพัฒนาความรู้เรื่อง EOC และการจัดทำ IAP ให้กับจนท.ระดับจังหวัดและอำเภอ

Gap analysis (EOC/SAT)

- ✓ การปรับโครงสร้างภายในองค์กร การเปลี่ยน/การย้ายงานบ่อยทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ลำช้า
- ✓ บุคลากรใหม่ /ผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ EOC /SAT ยังขาดความเข้าใจในระบบบัญชาการเหตุการณ์ รวมทั้งการดำเนินงานของ SAT
- ✓ การขับเคลื่อนภาระงานประจำของทีม SAT ระดับจังหวัด มองว่าเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นหากต้องมาร่วมปฏิบัติงานเต็มรูปแบบ
- ✓ คำสั่งคณะทำงานICS ไม่เป็นปัจจุบัน พบว่ามีภารกิจย้ายและเกษียณอายุราชการของเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

- สํารวจข้อมูล/ จัดทำทะเบียนบุคลากรที่ผ่านการอบรม ICS/EOC/SAT และบุคลากรที่ยังไม่ผ่านการอบรม
- วางแผนพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- ปรับปรุงคำสั่งฯ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นปัจจุบัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- เตรียมความพร้อมๆทุกส่วนให้พร้อมปฏิบัติงานอยู่เสมอ

การป้องกันเด็กจมน้ำ

เป้าหมายการดำเนินงานป้องกันเด็กจมน้ำ ปี 2561 ของเขตสุขภาพที่ 1

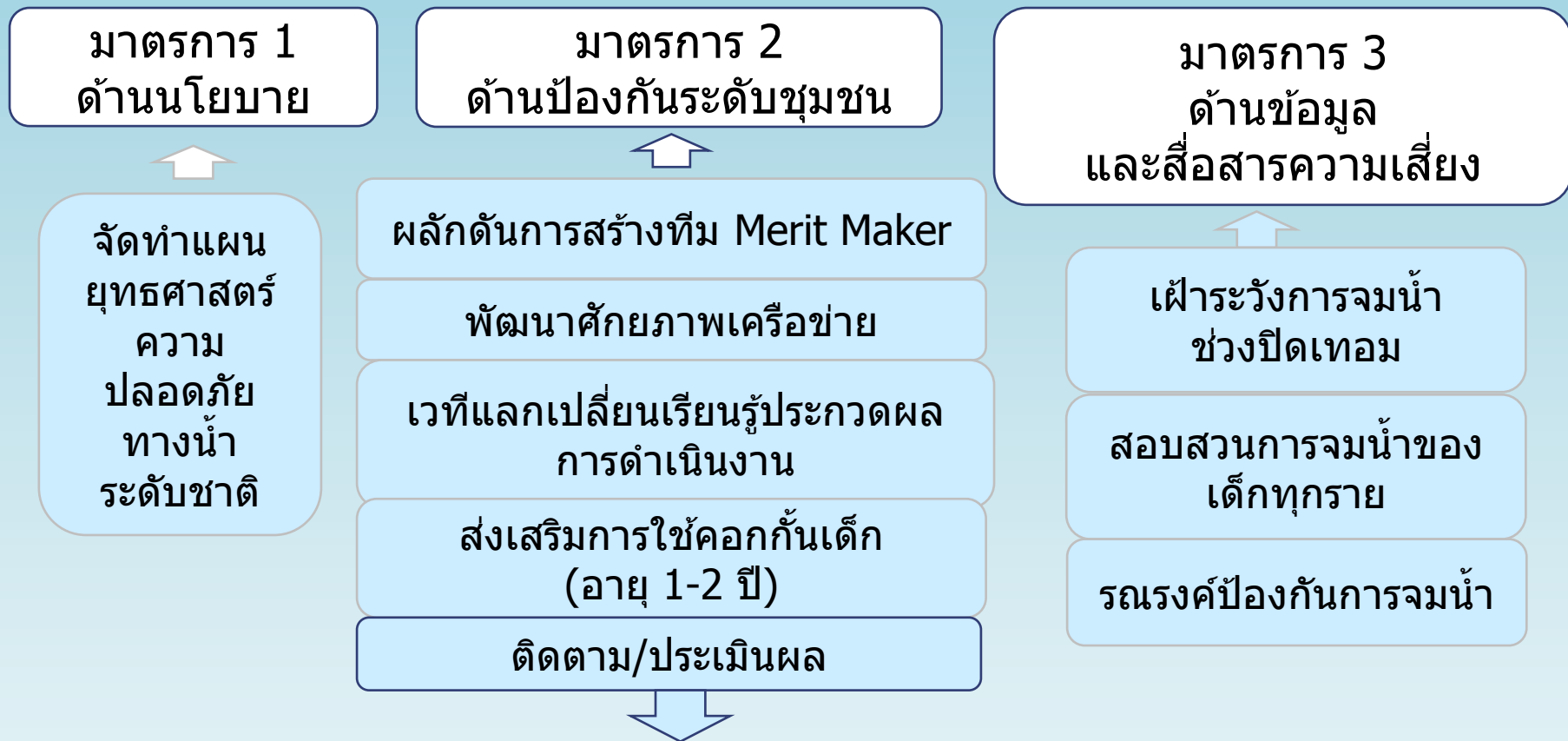
1. เด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำได้ไม่เกิน 18 ราย คิดเป็นอัตรา 2.1 ต่อแสนประชากรเด็ก
2. มีทีมผู้ก่อการดีป้องกันเด็กจมน้ำจำนวน 41 ทีม

ประเด็นตรวจราชการมุ่งเน้น 1. การดำเนินงานผู้ก่อการดี

2. เฝ้าระวังครัวเรือนในเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 2 ปี

3. สอบสวนการจมน้ำเด็กทุกราย

เป้าหมายและมาตรการป้องกันเด็กจมน้ำ ปี 2561

ไตรมาส 1

ร้อยละ 100 ของเด็กที่จมน้ำได้รับการสอบสวน

ไตรมาส 2

ร้อยละ 25 ของเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีที่มีพื้นที่เล่นปลอดภัย

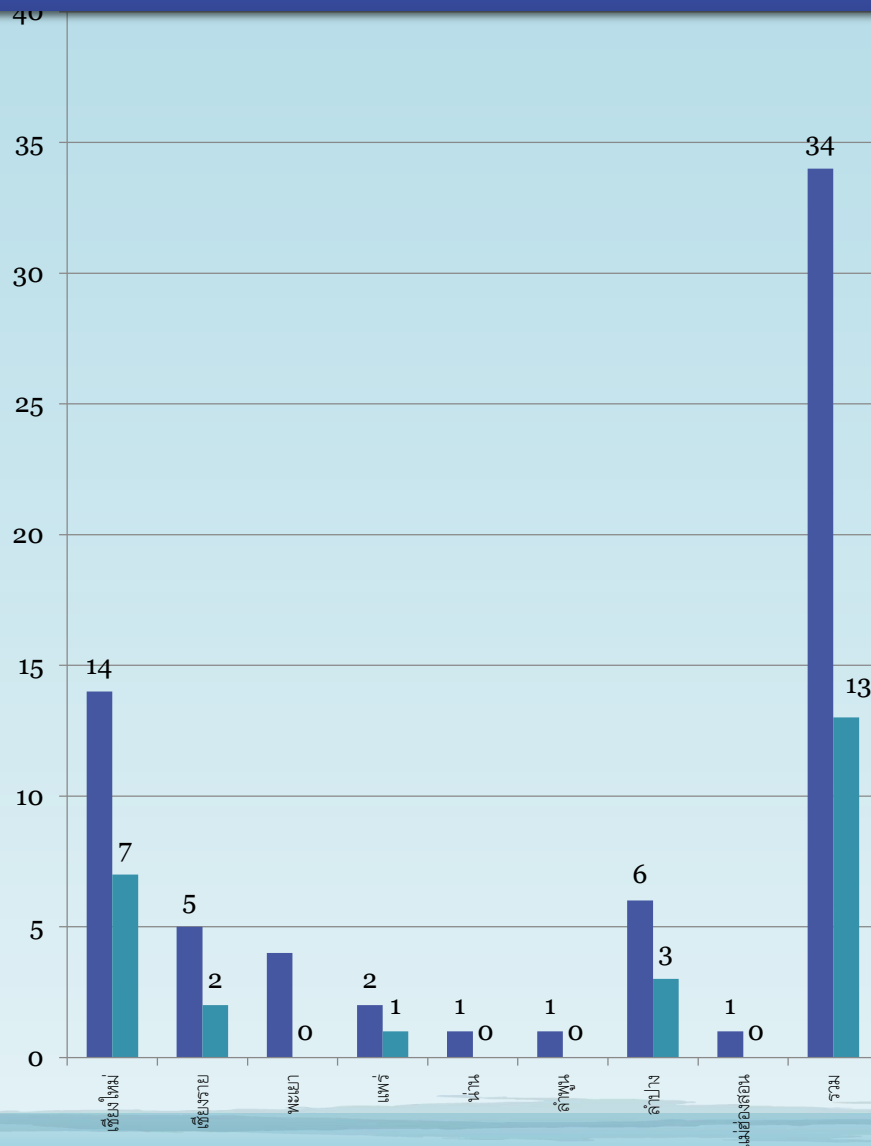
ไตรมาส 3

ร้อยละ 50 ของเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีที่มีพื้นที่เล่นปลอดภัยมีจำนวนทีมผู้ก่อการติดตามเป้าที่กำหนด

ไตรมาส 4

จำนวนการเสียชีวิตลดลงตามค่าเป้าหมายที่กำหนด

จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่เสียชีวิตจากการจมน้ำ ปี 2560 และ 2561 แยกรายจังหวัด

ผลการดำเนินงาน

ปี 60=34 ราย / ปี

61=13 ราย

เสียชีวิต จำนวน 13 ราย

- เชียงใหม่ 7 ราย ลำปาง 3 ราย
เชียงราย 2 รายและแพร่ 1 ราย
- มีผลการสอบสวนเบื้องต้น 100%

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก + วัยเรียน

* เด็กเล็ก : เป็นแหล่งน้ำรอบบ้านและในชุมชน

* วัยเรียน : แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

สาเหตุ *เด็กเล็กมาจากขาดการดูแลใกล้ชิดจากผู้ปกครอง

เด็กวัยเรียนจะเป็นการชักชวนกันไปเล่นน้ำในแหล่งน้ำเสี่ยง ไม่มีทักษะการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด ในแหล่งน้ำเสี่ยงไม่มีอุปกรณ์ช่วยชีวิต CPR ไม่ถูกต้อง

Structure & Function

Intra-sectorial	Inter-sectorial	Finding	Advice
หน่วยงานภายใน สสจ. - ผู้รับผิดชอบงาน จมน้ำ - งานโรคไม่ติดต่อ งานสุขภาพจิตและยา เสพติด และงานอื่นๆ งานระบาด SRRT, EMS , ส่งเสริม สุขภาพ หน่วยงานภายนอก สสจ. - รพ.สต. /รพช./ สสอ.	- อปท - สพฐ. ครู /รร. - กู้ชีพกู้ภัย - ปภ.(กู้ภัยทางน้ำ) - ผู้รับผิดชอบแหล่ง ท่องเที่ยวทางน้ำ (อุทยาน) ทั้งภาครัฐ/ เอกชน /ชลประทาน - NGO	- ทีมผู้ก่อการดีไม่ ครอบคลุม(พื้นที่เสี่ยง และที่เคยเกิดเหตุ) เนื่องจากยังมีข้อจำกัด ด้านการมีส่วนร่วมจาก ภาคท้องถิ่น ชุมชน และ รร. - บางจังหวัด ผู้บริหารยังไม่ให้ ความสำคัญ - มีอุบัติการณ์ใหม่ ในปี2560 เด็กจมน้ำ เสียชีวิตในขณะไปเข้า ค่ายของโรงเรียน	MM: สำรวจ+สอบสวน และคืนข้อมูลใช้ ประโยชน์กำหนด มาตรการถึงระดับชุมชน - สื่อสารความเสี่ยง และสำรวจข้อมูลเด็กต่ำ กว่า 2 ปี (มีคอกกั้นเด็ก/ พท.ปลอดภัย) - ผลักดันกลไกเชิงระบบ ในแต่ละระดับเพื่อ เสริมสร้างความยั่งยืน - สร้างระบบพี่เลี้ยงและที่ ปรึกษาระดับจังหวัด ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง - โรงเรียนต้องจัดทำ มาตรการความปลอดภัย

การกำหนดกรอบในการวางแผนงาน (Framework)

PIRAB	ข้อค้นพบ	มาตรการ
Partner	หน่วยงานภายในสาธารณสุข - ผู้รับผิดชอบงานจมน้ำ งานโรคไม่ติดต่อ งานสุขภาพจิต และยาเสพติด และงานอื่นๆ งานระบาด SRRT, EMS , ส่งเสริมสุขภาพ รพ.สต. /รพช./ สสอ หน่วยงานภายนอก - อปท สพฐ. ครู /รร. กู้ชีพกู้ภัย ปภ.(กู้ภัยทางน้ำ) ผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ (อุทยาน) ทั้งภาครัฐ/เอกชน /ชลประทาน NGO	- หน่วยงานสาธารณสุขจะต้องเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการบูรณาการเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพทีมผู้ก่อการดี - ขยายทีมผู้ก่อ การดี ในพื้นที่ระดับตำบล/พื้นที่เสี่ยง (ทีมใหม่ 41ทีม)
Invest	งบประมาณสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรค (PP Excellence) งบกองทุนตำบลในบางพื้นที่	คืนข้อมูลให้หน่วยงานเครือข่ายที่เป็นพื้นที่เสี่ยง และแสวงหาแหล่งทรัพยากรจากภาคส่วนอื่นมาหนุนเสริม
Regulate & Legislate	จังหวัดที่มีทีมผู้ก่อการดี คือ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน และน่าน ติดตามผลการดำเนินงานโดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามองค์ประกอบของทีมผู้ก่อการดี 10 ข้อแต่ยังดำเนินงานได้ไม่ครบทุกองค์ประกอบตามเกณฑ์ที่กำหนด	- มีระบบติดตาม เพื่อพัฒนาทีมผู้ก่อการดีให้ดำเนินงานผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด - มีการถอดบทเรียนในพื้นที่ที่ดำเนินงานสำเร็จ
Advocate	- การสื่อสารความเสี่ยง ปชส. สร้างความเข้าใจ/ความตระหนักในกลุ่มผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ประชาชนทั่วไป ยังไม่ครอบคลุม - ยังขาดการวิเคราะห์แหล่งน้ำเสี่ยงและการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงแบบบูรณาการร่วมกับชุมชน/พื้นที่ - สำรวจข้อมูลการใช้คอกกั้นเด็ก/พื้นที่เล่นปลอดภัยในเด็กต่ำกว่า 2 ปี ยังอยู่ในระยะวางแผน	- เพิ่มมาตรการสื่อสารเตือนภัยผ่านช่องทางที่เหมาะสมให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย - วิเคราะห์และจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายในพื้นที่
Building Capacity	มีการพัฒนาเครือข่ายขับเคลื่อนป้องกันเด็กจมน้ำ (ครู ข) ตามกลไกผู้ก่อการดี ตามหลักสูตรการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด แต่ยังไม่ครอบคลุมและบางทีมยังไม่สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติจริงและขยายสู่พื้นที่อื่นได้	ควรมีการประเมินติดตาม ครู ข ตามหลักสูตร

Essential task list : อัตราตายไม่เกิน 2.1 ต่อประชากรเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีแสนคนไม่เกิน 18 คน

มาตรการ	3 M	6 M	9 M	12 M
มาตรการด้านนโยบาย	-มีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงาน/การติดตามการดำเนินงานระดับอำเภอ	-อำเภอที่เคยเกิดเหตุมีแผนงานและขับเคลื่อนงานตามกลไกผู้ก่อการดีบางอำเภอ	- ทีมผู้ก่อการดีได้รับการนิเทศติดตาม	-ไม่มีอุบัติการณ์เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีเสียชีวิตจากการจมน้ำ
มาตรการป้องกัน	- ขับเคลื่อนงานตามกลไกผู้ก่อการดี	-ทีมผู้ก่อการดี ประเมินตนเองและดำเนินงานตามกลไกของทีมผู้ก่อการดี องค์ประกอบหลักให้เป็นรูปธรรม	-ทีมได้รับการประเมินภายในและภายนอก เป็นทีมผู้ก่อการดีระดับทองแดง	- จำนวนทีมที่ผ่านการประเมินรับรองระดับทองแดงไม่น้อยกว่า 10 ทีม
มาตรการด้านข้อมูลและสื่อสารความเสี่ยง	-มีการวิเคราะห์ข้อมูลและชี้เป้าหมายอำเภอเสี่ยง	- มีรายงานการสอบสวนสาเหตุการเสียชีวิตจากการจมน้ำ	- ข้อมูลการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีใช้คอกกัน 50%	
	- มีรายชื่อทีมผู้ก่อการดีของแต่ละอำเภอ	- มีการสื่อสารความเสี่ยงต่อการจมน้ำ		
		-มีการคืนข้อมูลเด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำต่อภาคีเครือข่าย		
		-ข้อมูลการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีใช้คอกกัน 25%		

สิ่งดีๆ ที่ค้นพบ

“ก้นก่อนแก้ วิชาที่ไม่เรียนแล้ว มีโอกาสตาย”

- จังหวัดเชียงใหม่ มีจุดเด่นด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่ห้วยตึงเฒ่าโมเดล และมีศูนย์เรียนรู้ อบต.ดอนแก้ว อำเภอแมริม และทต.ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพี่เลี้ยงถ่ายทอดแก่เครือข่ายใหม่ได้
- สสจ.น่าน เป็นตัวอย่างการดำเนินงานเชิงระบบ สามารถพัฒนาแกนนำ ระดับอำเภอเชื่อมโยงท้องถิ่น มีแผนงานโครงการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพแกนนำ ทุกอำเภอ สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทาง น้ำเชิงรุกในชุมชน ส่งผลไม่มีผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำ และมีกลไกที่ ต่อเนื่องโดยชุมชนให้ความสำคัญ

ข้อค้นพบ

- ยังไม่มีทีมผู้ก่อการดีครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงและที่เคยเกิดเหตุ มีข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมภาคท้องถิ่น ชุมชน และ รร.
- การให้ความสำคัญประเด็นป้องกันเด็กจมน้ำระดับนโยบายของแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน ทำให้การสนับสนุนกลไกและทรัพยากรเพื่อกระตุ้นสร้างทีมผู้ก่อการดีไม่ครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ

- อาศัยกลไกระบบสุขภาพต่างๆในจังหวัด/อำเภอ กระตุ้นสร้างทีมผู้ก่อการดีโดยใช้ประโยชน์จากข้อมูล ผลการสำรวจ+ สอบสวน เพื่อหากลไกและพัฒนารูปแบบ
- ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดกลไกดำเนินงาน ผลักดัน ตาม PIRAB : ร่วมวางแผน / แสวงหางบประมาณ/ กำกับ ติดตามระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

การบาดเจ็บจากการจราจร (Road Traffic Injury)

การดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บจากการจราจร (Road Traffic Injury)

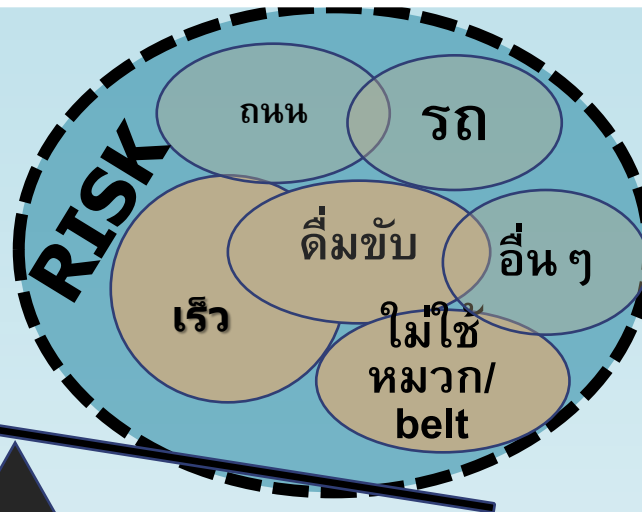
อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนปี 2561 ไม่เกิน 16 ต่อประชากรแสนคน

*** เป้าหมายรายจังหวัด : ลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนร้อยละ 21 จากค่ามัธยฐานปี 2553-2555

เป้า

มาตรการ

ชัย : จุดคานงัด
สู่อำเภอ

มาตรการ
4x4

มาตรการบริหารจัดการ

1. SAT/EOC-RTI คุณภาพ
2. TEA Unit คุณภาพ (รพ. A S M1)
3. สสอ./รพช./คปสอ. เป็นเลขาร่วมใน สปอ. อำเภอ
4. อำเภอมีการบูรณาการงาน RTI ใน DHB

มาตรการข้อมูล (4I)

1. Integration Data 3 ฐาน
2. IS online (รพ. A S M1)
3. Investigation online
4. Information Black Spot นำเสนอข้อมูลผ่าน สปอ. อย่างน้อย 5 จุด/จังหวัด/ไตรมาส

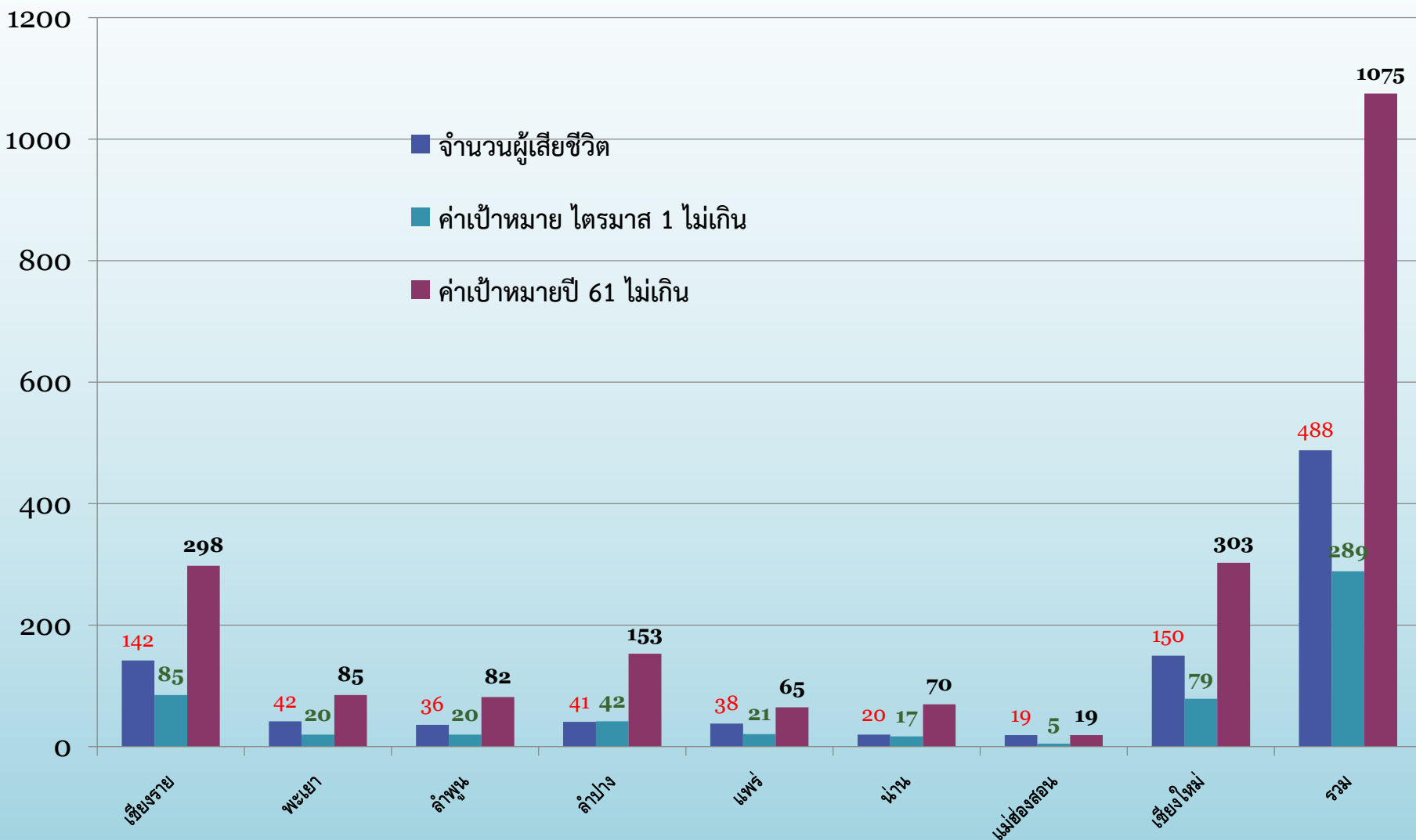
มาตรการป้องกัน (D-CAR)

1. D-RTI ปี 2 (อำเภอ)
2. Community Road Safety (ชุมชน/ตำบล/หมู่บ้าน)
3. Ambulance Safety
4. RTI Officer เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางถนน (จปอ.) เน้น รถพยาบาล รถยนต์ราชการ (ฝ่ายบริหารของหน่วยงาน)

มาตรการรักษา (2EIR)

1. EMS คุณภาพ
2. ER คุณภาพ
3. In-hos คุณภาพ
4. Referral System

กราฟแสดงอัตราตายจาก RTI แยกรายจังหวัด ไตรมาส 1 ปีงบประมาณ 61

เป้าหมายและมาตรการ/กิจกรรมการดำเนินงาน การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

เป้าหมาย : อัตราตาย ไม่เกิน 16 /100000

มาตรการบริหารจัดการ

1. SAT/EOC-RTI คุณภาพ
2. TEA Unit คุณภาพ (sw. A S M1)
3. สสอ./รพช. เป็นเลขาร่วมใน สปท. อำเภอ
4. เขตสุขภาพมีแผนและสนับสนุนงบประมาณ RTI

(สรอ.)

มาตรการข้อมูล 4I

1. Integration of Data 3ฐาน
2. IS online sw. A S M1
3. Investigation
4. Information นำเสนอข้อมูลจุดเสี่ยงผ่าน สปท. อย่างน้อย 5 จุด/จังหวัด/ไตรมาส

(กรม คร. + สรอ. + สนย.)

มาตรการป้องกัน ACDR

1. **A**mbulance Safety
2. **C**ommunity Checkpoint(ด่าน)
3. **D**HS - RTI
4. **R**TI Officer เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางถนน (จปท.) ในหน่วยงาน

(กรม คร. + กรม สบส. + สป.)

มาตรการรักษา 2 EIR

- พัฒนาคุณภาพ
1. **E**MS คุณภาพ
  2. **E**R คุณภาพ
  3. **I**n - hos คุณภาพ
  4. **R**eferral System

(กรม พ. + สรอ.)

ติดตามผลการดำเนินงาน D- RTI ภายใต้ สปท.อ สรุปลงระบบ Quick win***

เขต/จังหวัด	จำนวนอำเภอในจังหวัด	จำนวนอำเภอเสี่ยงสูง อันดับ 1 ของจังหวัด	จำนวนอำเภอที่เหลืออีก 30%	ขั้นตอนที่ 3 รวมจำนวนอำเภอที่ดำเนินการ D-RTI ในเขตสุขภาพ	ขั้นตอนที่ 4 จำนวนอำเภอที่ผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปถึง คิดเป็น 50% ของขั้นตอนที่ 3	ขั้นตอนที่ 5 จำนวนอำเภอที่ผ่านเกณฑ์ประเมินระดับดีขึ้นไป ที่มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง คิดเป็น 30% ของขั้นตอนที่ 4
เขต 8 จังหวัด	103	8	29	37	19	6
1. เชียงราย	18	1	6	7	4	2
2. เชียงใหม่	25	1	8	9	5	2
3. น่าน	15	1	5	6	3	1
4. พะเยา	9	1	3	4	2	1
5. แพร่	9	1	3	4	2	1
6. แม่ฮ่องสอน	7	1	2	3	2	1
7. ลำปาง	13	1	4	5	3	1
8. ลำพูน	8	1	2	3	2	1

จังหวัด	อำเภอเสียงสูง	ร้อยละ 30 อำเภอเสียงอันดับรอง
ลำพูน	อ.เมือง	อ.ลี้ อ.ป่าซาง อ.บ้านโฮ้ง รวม 4 อำเภอ
เชียงราย	อ.แม่ลาว	อ.ป่าแดด/เวียงชัย/แม่สาย/เวียงป่าเป้า/แม่จัน/แม่สรวย) รวม 7 อำเภอ
เชียงใหม่	อ.สารภี	เมือง/ดอยสะเก็ด/ฝาง/สันทราย/เชียงดาว/สันกำแพง/หางดง/จอมทอง) รวม 9อำเภอ
แม่ฮ่องสอน	อ.ขุนยวม	อ.เมือง/อ.ปาย) รวมทั้งสิ้น 3 อำเภอ
ลำปาง	อ.สบปราบ	อ.เมือง/ห้างฉัตร/แม่เมาะ/แม่พริก รวมทั้งสิ้น 5 อำเภอ
น่าน	อ.เชียงกลาง	อ.เมือง/ท่าวังผา/ปัว/เวียงสา/ทุ่งช้าง) รวม 5 อำเภอ
แพร่	อ.เมือง	อ.เด่นชัย/สูงเม่น) รวมทั้งสิ้น 3 อำเภอ
พะเยา	อ.ดอกคำใต้	อ.เชียงคำ/เมือง/จุน รวม 4 อำเภอ
รวมเขต 1	8	32 (อยู่ในระยะติดตามให้มีการดำเนินงาน)

การดำเนินงาน RTI

การกำหนดกรอบในการวางแผนงาน (Framework) ตามกลยุทธ์ *PIRAB*

Partner • คณะทำงานอยู่ในระยะผลักดัน กลไก สปถ.อ.ดำเนินงานตามแนวทาง D- RTI	Invest • การบริหารจัดการตามเกณฑ์ D-RTI ยังไม่ครอบคลุมอยู่ในระยะสะท้อนข้อมูลกำหนดปัญหาและแสวงหาเครือข่ายระดับอำเภอ	Regulate • มีนโยบายการดำเนินงานการป้องกัน การบาดเจ็บจาก การจลาจลตามบทบาทภารกิจหน่วยงาน (มหาดไทย สาธารณสุข แขวงทาง ทาง ขนส่ง ตำรวจ) • ระบบกำกับ สนับสนุนและติดตาม ประเมินผลอยู่ในระยะ บูรณการเริ่มต้นใน ระดับอำเภอ	Advocate • การนำข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและ สอบสวนคืนในระดับ จังหวัดเป็นหลัก ซึ่งอาจ ยังไม่ส่งผลต่อการ กำหนดมาตรการป้องกัน ถึงชุมชนควรเน้น พฤติกรรม เมาแล้วขับ เร็ว	Building Capacity บุคลากรระดับอำเภอมี ข้อจำกัดในการการผลักดัน มาตรการป้องกันอุบัติเหตุ ผ่าน สปถ.อ ดังนี้ • ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล • การใช้ประโยชน์ของ ข้อมูล • การสอบสวนการบาดเจ็บ จากการจลาจล(Haddon Matrix)แบบสหสาขา • การผลักดันเชิงนโยบายสู่ การปฏิบัติในแต่ละระดับ
• จังหวัดประชุมสหสาขาเพื่อจัดทำแผน กำหนดพื้นที่เสี่ยงและ กำหนดแนวทางผ่าน กลไกโดย สปถ จังหวัดและอำเภอ • ทบทวน โครงสร้างและ บทบาทคณะทำงาน ป้องกันอุบัติเหตุสหสาขา และกระตุ้น สนับสนุนการดำเนิน มาตรการเชิงรุก	• พัฒนาสปถ อำเภอ ให้สามารถดำเนินการ ตามเกณฑ์ DHS-RTI • เน้นการขับเคลื่อน ในตำบลเสี่ยงสูง/ สร้าง safe zone • ใช้ข้อมูล3ฐาน และ IS วิเคราะห์เชิง ระบาดเพื่อกำหนด มาตรการ	* กำกับติดตามโดย สปถ จังหวัดและ อำเภอ * ประเมินติดตามการ ดำเนินงานผ่าน DHS/DCและระบบ Quick win RTI ของ กระทรวงสาธารณสุข	* ผลักดันร่วมกับสห สาขาเพิ่มกลไกสร้าง มตก.องค์กร/ ชุมชน * ปีใหม่/ สงกรานต์ ทำ การการสอบสวนกรณี อายุต่ำกว่า 20 ปี กรณี ดื่มแล้วขับ รายงาน สปถ.อ	*พัฒนาศักยภาพทีมสหสาขา ภายใต้ สปถ.อ.และท้องถิ่น ในการสื่อสารความเสี่ยงและ ผลักดันประเด็นร่วมใน พชอ. หรือระบบสุขภาพอำเภออื่นๆ

M&E อย่างต่อเนื่องทุกมาตรการ

Gap Analysis

มาตรการ	ข้อค้นพบ
การบริหารจัดการ	การดำเนินงานศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระดับจังหวัด ทุกจังหวัดเน้นเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์เป็นหลัก แต่ที่ดำเนินงานเข้มข้น คือ พะเยา แพร่ น่านและเชียงราย กำหนดเป็น 365 วัน อันตราย โดยนโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดและมีคณะกรรมการด้านบูรณาการ ข้อมูลเฉพาะกิจเพิ่มเติม การดำเนินงานของศปถ.อำเภอ ส่วนใหญ่ ยังไม่เป็นรูปธรรม และไม่มีการกำหนด กิจกรรมแก้ปัญหาของตนเอง แต่จ.มีแผนพัฒนาศักยภาพแกนนำระดับอำเภอได้แก่ น่าน แพร่ เชียงใหม่ พะเยา และลำพูน
ข้อมูล	กรณีมีอุบัติเหตุและเสียชีวิตระดับอำเภอมีแนวทางดำเนินการสอบสวนทุกราย แต่ พบข้อจำกัดด้านวิธีดำเนินงานส่วนใหญ่ดำเนินงานได้เฉพาะผู้รับผิดชอบงาน สาธารณสุขเป็นหลักและยังนำข้อมูลระดับอำเภอสู่การใช้ประโยชน์ได้จำกัด ส่งผลการบูรณาการมาตรการป้องกันยังไม่เป็นรูปธรรมในระดับอำเภอเท่าที่ควร

Finding

- อยู่ในระยะพัฒนาศปถ
อำเภอ เน้นอำเภอ
เสี่ยงเป้าหมายตาม
แนวทาง D-RTI ร่วม
กับสหสาขา

Advice

อาศัยกลไกพชอ.ฯลฯ

- กระตุ้นผลักดันอำเภอ
ดำเนินงาน D-RTI
และเน้นมาตรการ
ป้องกันแบบมีส่วนร่วม
เช่น มาตรการชุมชน
และ safe zone
area เป็นต้น
- ศปถ.อ และชุมชน
ร่วมวางแผน / งบประมาณ/
การกำกับติดตาม
AAR ในแต่ละระดับ

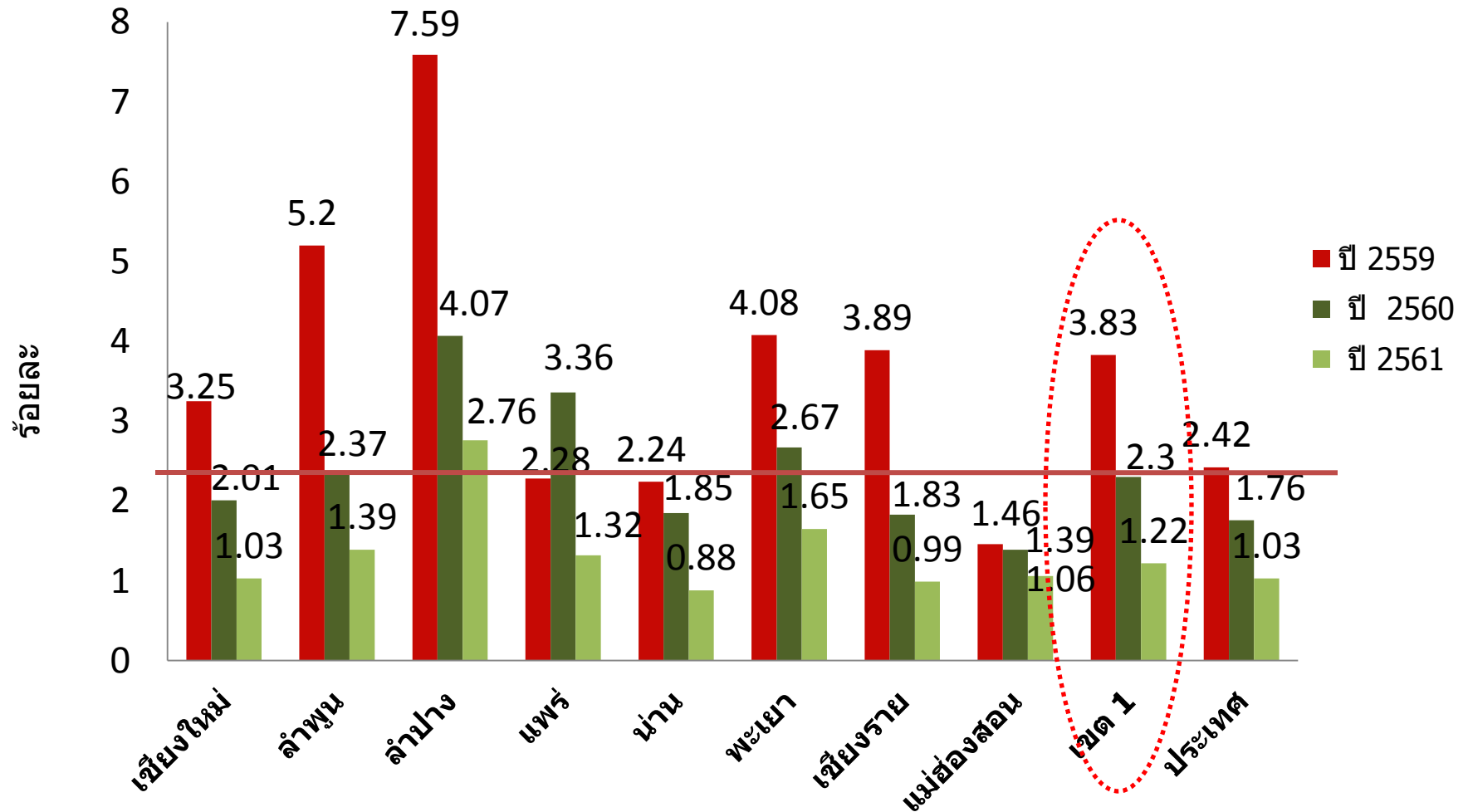
NCDs DM&HT

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่

NCDs

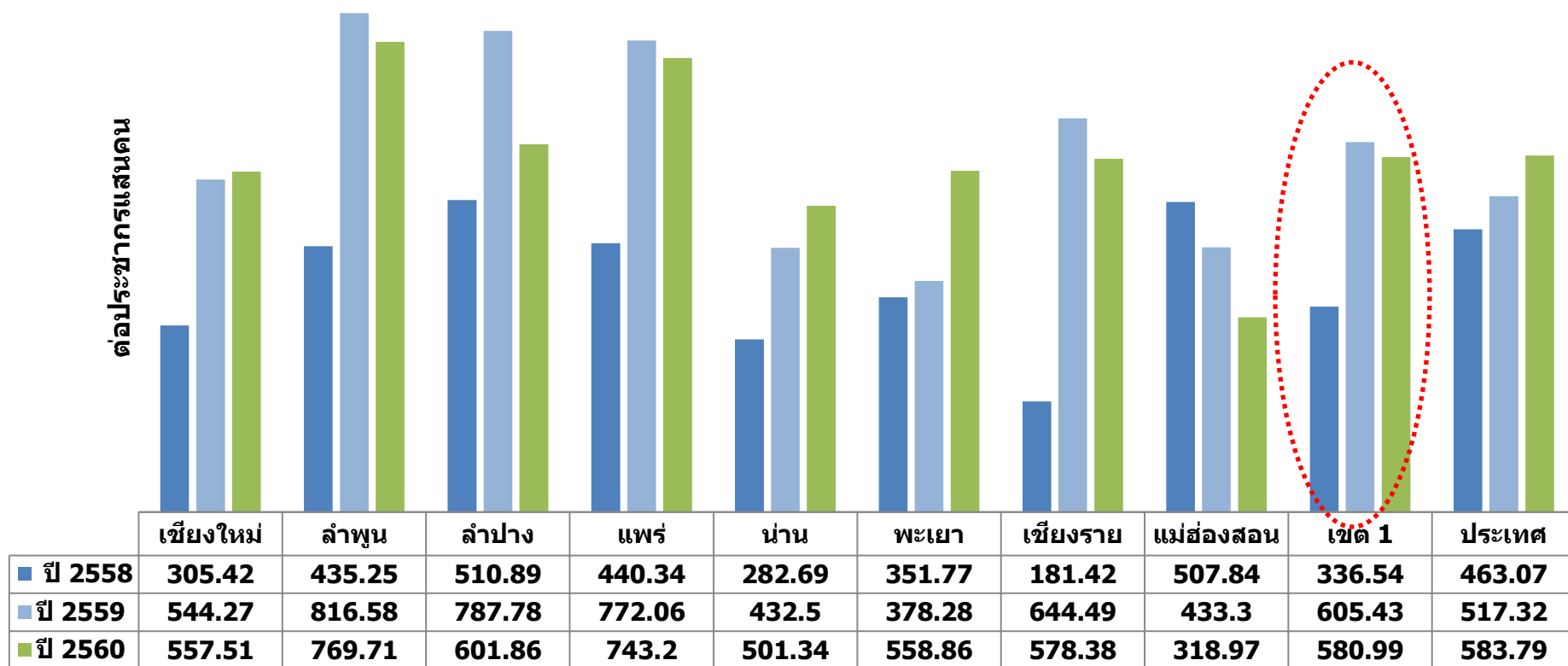
- อัตราผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่
จาก Pre –DM ปี 2560
- อัตราประชากรกลุ่มเสี่ยงป่วยความดัน
โลหิตสูงได้รับการวัดความดันโลหิตที่บ้าน

New case DMจาก Pre-DM ≤ ร้อยละ 2.4

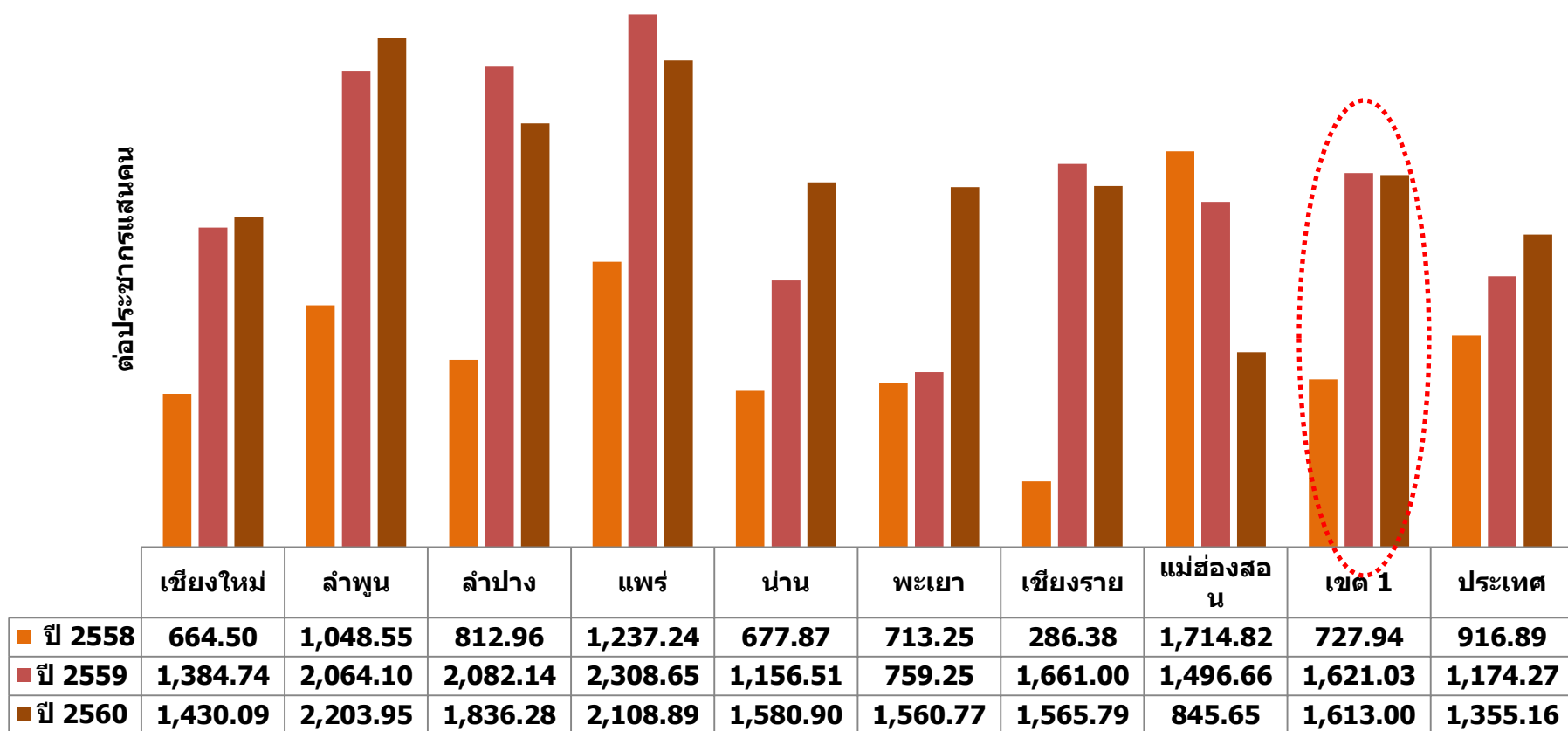

แหล่งข้อมูล : HDC Report 28 มีนาคม 2561

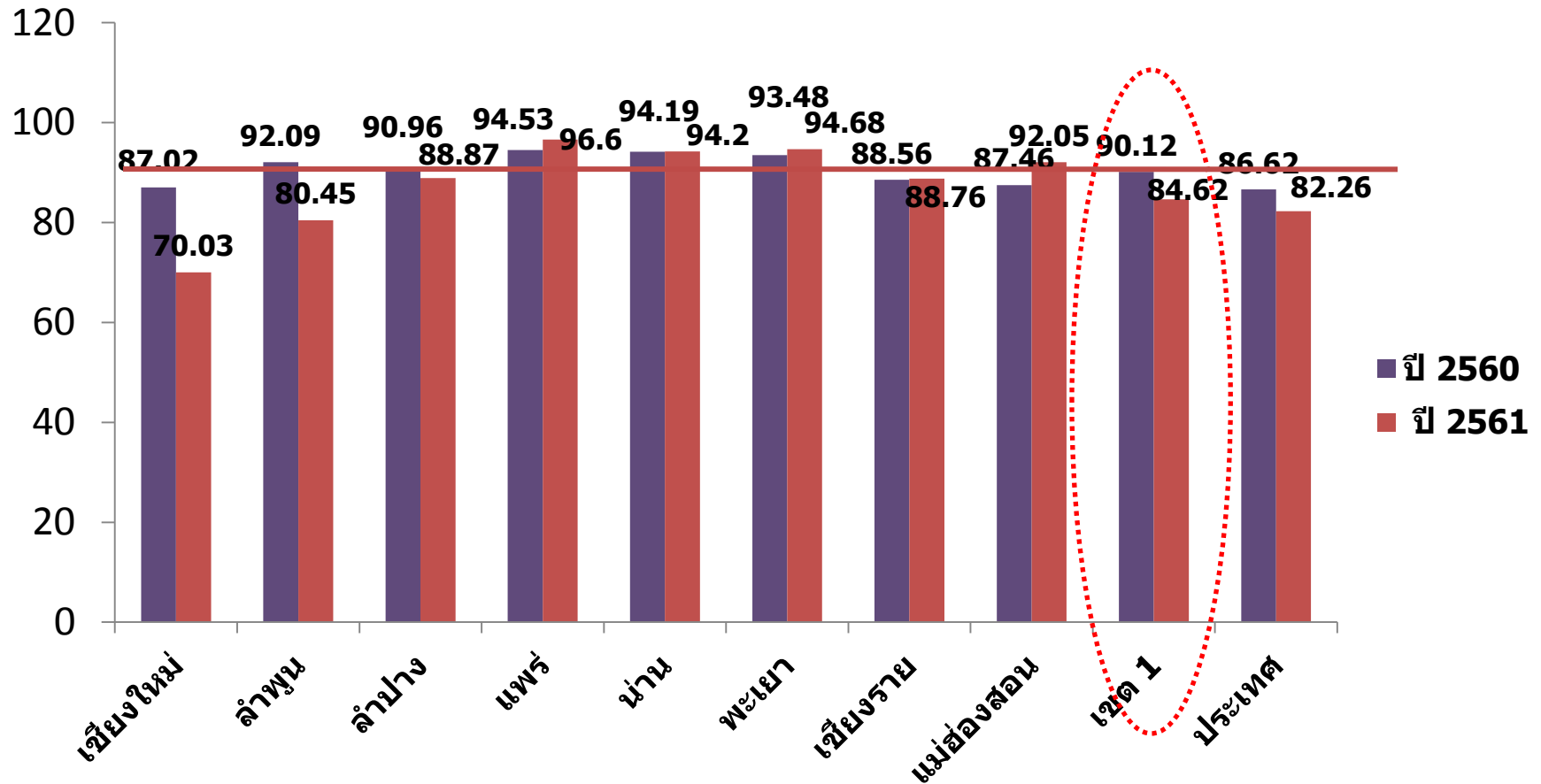
NEW CASE DM

NEW CASE HT

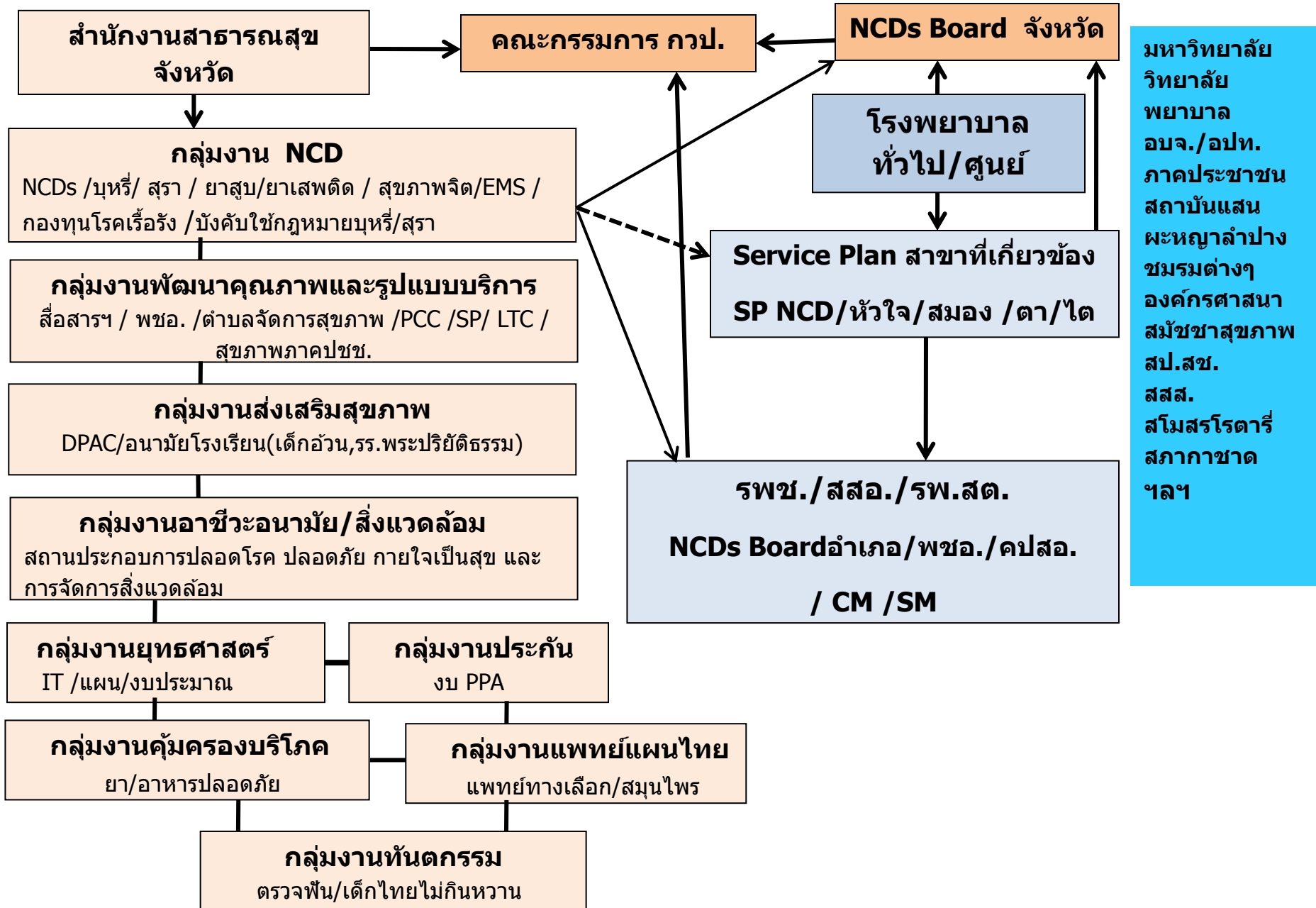

คัดกรอง HT ประชากรอายุ 35 ปี

แหล่งข้อมูล : HDC Report 28 มีนาคม 2561

โครงสร้างการประสานงาน NCDs ของจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 1

PIRAB เขตสุขภาพที่ 1

PIRAB

การดำเนินงานในปัจจุบัน

โอกาสพัฒนา

Partner

งานที่เกี่ยวข้องดังโครงสร้าง
ภายใน – ตำบลจัดการสุขภาพ หมู่บ้านลดเสียงลดโรค
สุขภาพดีวิถีไทย/DHS/ พชอ./สถานประกอบการปลอดโรค
ฯลฯ
ภายนอก – สำนักงานจังหวัด อบจ. อบต. ภาคประชาชน
ชมรมต่างๆ องค์การศาสนา/สมัชชาสุขภาพ /สป.สช./สสส.
ฯลฯ

บางจังหวัดควรมีการบูรณาการแผนการ
ขับเคลื่อนภายในหน่วยงานให้ชัดเจนเป็น
รูปธรรม**และควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่องและ**
แสวงหาภาคีเครือข่ายภายนอกมาร่วม
ดำเนินการ พัฒนากระบวนการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรม สื่อสารความเสี่ยงและจัดสิ่งแวดลอม
ให้เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

Invest

มีงบประมาณสนับสนุน ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กองทุนโรค
เรื้อรัง PPA สป.สช. กองทุนสุขภาพตำบล สสส. ภาคเอกชน
องค์การศาสนา งบเทศบาลสนับสนุนอุปกรณ์ออกกำลังกาย
จัดสิ่งแวดลอม ฯลฯ มีการจัดระบบ คลินิก NCDs plus และ
มีการวางระบบการกำกับติดตาม

ควรมีการแสวงหางบประมาณจากหน่วยงาน
ภายนอกมาเพิ่มเติมสนับสนุนการสื่อสารเตือน
ภัยสร้างกระแสในภาพรวมของจังหวัดและ**สร้าง**
ความเข้มแข็งของทีมเครือข่าย

Regulate

ถ่ายทอดนโยบายและนำสู่การปฏิบัติโดยทั่วถึง สสจ. /สสอ./
รพ./ รพ.สต.นิเทศติดตามกำกับงานในภาพรวมจังหวัด
ร่วมกับ SP NCD และเฉพาะกิจ ติดตามผ่านระบบข้อมูล HDC
ประชุม กวป. กรรมการบริหาร NCD Board มีกฎหมายและ
มาตรการทางสังคมสนับสนุน

ควร**ขยายพื้นที่**ให้ดำเนินการตามกฎหมายและ
มาตรการทางสังคมให้**มีความเข้มข้นมากขึ้น**

Advocate

มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์กว้างเกี่ยวกับการลดพฤติกรรม
เสี่ยงต่อโรค DM/HTประเด็นลดเค็ม ลดโรคผ่านช่องทางสื่อ
ต่างๆ เช่น สติกเกอร์ คัดเอาท์ ป้ายข้อความ เสียงตามสายใน
ชุมชน วิทยุชุมชน บทความหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น Face book
และหน้า Website สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รณรงค์
สร้างกระแส

มีการประเมินติดตามการรับรู้อย่างต่อเนื่องและ
สำรวจข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็น**ปัจจัยกำหนด**
โรค NCDs มากำหนดประเด็นสื่อสารเตือนภัย
รวมทั้งพัฒนา **Health Literacy** โดยเฉพาะใน
กลุ่มประชากรเป้าหมายและกลุ่มเสี่ยง

Build Capacity

มีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพรอบรรมให้กับผู้รับผิดชอบ
งานระดับอำเภอ/ตำบล และอบรม อสม.นักจัดการสุขภาพ
ด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ระดับตำบล เพื่อดูแลผู้ป่วยโรค
เรื้อรังทั้งในกลุ่มเสี่ยงและป่วย

ควรมีการประเมินติดตามอย่างต่อเนื่องโดยใช้
ระบบเครือข่ายพี่สอนน้องหรือ **Coaching เน้น**
คุณภาพการคัดกรอง ตรวจสอบมาตรฐาน
เครื่องมือ และทักษะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
กลุ่มเสี่ยง

Essential Task NCD เขตสุขภาพที่ 1

ประเด็น	3 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน
1. การจัดการข้อมูล	-ประชุมร่วมกับITในระดับเขตเพื่อทบทวนการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงานNCD - ประชุมจัดการระบบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง	- ร่วมกับงานยุทธศาสตร์พัฒนาทักษะการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ - จนท.NCD อำเภอตรวจสอบข้อมูลรายงานผลงานร่วมกับIT	- ร่วมกับงานยุทธศาสตร์พัฒนาทักษะการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ - จนท.NCD อำเภอตรวจสอบข้อมูลรายงานผลงานร่วมกับIT	-จนท.NCD อำเภอตรวจสอบข้อมูลรายงานผลงานร่วมกับIT -สรุป ประมวลผลเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาและเทียบกับเป้าหมาย
2. การเฝ้าระวังค้นหา คัดกรองกลุ่มเสี่ยง	- คัดกรอง DM/HT และรายงานผ่าน HDC ร้อยละ 60 แยกกลุ่มปกติ เสี่ยงป่วย - ประชุมถ่ายทอดชี้แจงแนวทาง SMBP (Home BP)และจัดทำแนวทางสนับสนุนทุกอำเภอ	- คัดกรอง DM/HT และรายงานผ่าน HDC ร้อยละ 90 - ทีม รพ./รพ.สต.ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรายบุคคลและรายกลุ่มเสี่ยงชุมชนลดโรคลดเสี่ยง ตำบลจัดการสุขภาพ - SMBP ร้อยละ 5	- ตรวจสอบและติดตามข้อมูล HDCเทียบกับ หน่วยงาน -ทีม รพ./รพ.สต.ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงผ่านชุมชนลดโรคลดเสี่ยง ตำบลจัดการสุขภาพ - SMBP ร้อยละ 8	- จัดเวทีสรุปบทเรียนแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนา - SMBP ร้อยละ 10

Essential Task NCD เขตสุขภาพที่ 1

ประเด็น	3 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน
3.การพัฒนา ศักยภาพการ ดำเนินงานการ ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง /ป่วยและสื่อสาร ความเสี่ยง เพื่อ ลด เสี่ยงลดโรค	-ประชุมถ่ายทอด/ กำหนดแนวทาง นโยบาย - จัดทำโครงการ พัฒนาทักษะผู้ ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ การปรับเปลี่ยน พฤติกรรม เพื่อ ให้ เกิดSelf management ทั้ง กลุ่มเสี่ยงและป่วย	-จัดอบรมพัฒนาทักษะ ผู้รับผิดชอบงานระดับ ตำบลSelf management - มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์วงกว้าง ผ่านสื่อต่างๆ วิทยุ วิทยุ ชุมชน เสี่ยงตามสายใน ชุมชน Face book สปอตภาษาถิ่น พัด สติกเกอร์ ป้ายข้อความ คัดเอาท์ และWebsite	-ประชาชนกลุ่มเสี่ยง สูง/กลุ่มป่วยได้รับการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และติดตามอย่าง ต่อเนื่อง	- มีการติดตาม รวบรวม วิเคราะห์จัดทำรายงาน - จัดเวทีสรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อ พัฒนาต่อเนื่อง - New Case DM/HT กลุ่มเสี่ยง/สงสัยป่วย/ กลุ่มป่วย ได้ตามเกณฑ์ที่ กำหนด
4. การพัฒนา Clinic NCDs plus	- ประชุม ถ่ายทอดชี้แจง เกณฑ์Clinic NCDs plus	- อำเภอวิเคราะห์ GAP ประชุมหาแนวทาง ปิด GAP - อำเภอทุกแห่ง ประเมินตนเองตาม เกณฑ์	-ติดตามผลการ ประเมิน โดยทีม จังหวัดบูรณาการ นิเทศงานอำเภอ - ร่วมกับคณะทำงาน ประเมินระดับเขต ประเมินรับรอง	- อำเภอผ่านเกณฑ์ ประเมินClinic NCDs plus ระดับดี ร้อยละ 60 - สรุปผลการประเมิน เพื่อพัฒนาในปีต่อไป
5.กำกับติดตามงาน	- ข้อมูลรายงานHDC - ประชุม กวป. - ประชุม กรรมการบริหาร - ประชุมNCD Board	- ข้อมูลรายงานHDC - ประชุม กวป. - ประชุมกรรมการบริหาร - ประชุมNCD Board	- ข้อมูลรายงานHDC - ประชุม กวป. - นิเทศงานอำเภอ - ประชุม กรรมการบริหาร - ประชุมNCD Board	- สรุปรายงานข้อมูล HDC - รายงานการนิเทศงาน - ประชุม กวป. - ประชุม กรรมการบริหาร - ประชุมNCD Board

GAP Analysis

ข้อค้นพบ

- คัดกรอง DM /HT ได้ค่อนข้างดี
- New case DM จากกลุ่มเสี่ยง ปี 60 มีหลายจังหวัดไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด อาจเนื่องมาจากคุณภาพของการคัดกรอง ความครอบคลุมกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบางอำเภอยังขาดการจัดการเชิงระบบที่มีประสิทธิภาพร่วมกับทีมสหสาขาฯ แต่ในภาพเขต New case DM ทั้งในกลุ่มประชากรและกลุ่มเสี่ยง มีแนวโน้มลดลง
- ยังขาดการนำข้อมูลจากการประเมินผลของหน่วยงานภายในมาเชื่อมโยงและใช้อธิบายความสำเร็จของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน
- ขาดข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นปัจจัยกำหนดโรคDM/HT
- Case Manager DM/HT(CM) หลักสูตร 4 เดือนและSystem Manager (SM) ยังขาดอยู่หลายอำเภอ

แผนการดำเนินงานปิดGAP

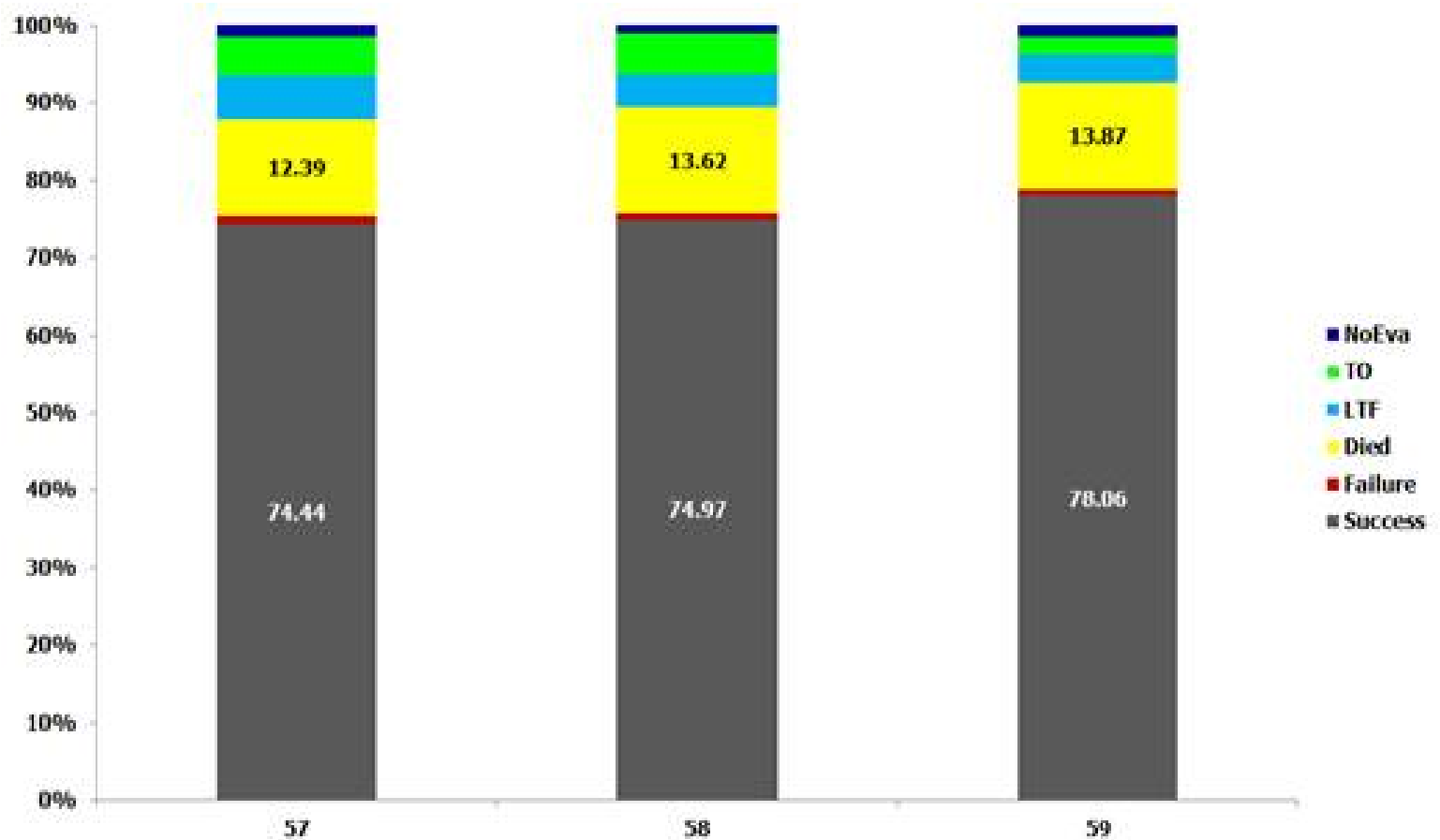
- ทุกจังหวัดมีการถ่ายทอดนโยบายให้คัดกรองเสร็จสิ้นภายในไตรมาสแรก เพื่อให้กลุ่มเสี่ยงเข้าถึงกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- มีแผนพัฒนาทักษะบุคลากรในการปรับเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice **ควรเพิ่มแผนพัฒนาใน Setting เป้าหมายประชากรกลุ่มวัยทำงาน** การตรวจสอบคุณภาพการคัดกรอง และเพิ่มทักษะ**การสอบสวนโรค**ให้ SM /CM
- มีแผนการถอดบทเรียนและจัดการความรู้ เพื่อให้ทราบปัจจัยความสำเร็จ
- **ควรสำรวจข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นปัจจัยกำหนดโรคDM/HT เพื่อจัดทำ Key message สำหรับการสื่อสารเตือนภัย**
- มีแผนพัฒนาCM โดยระบบเครือข่ายพี่สอนน้อง หรือ Coaching และ**ควรพัฒนา CM /SMให้ครอบคลุมทุกอำเภอ**

Service Excellence

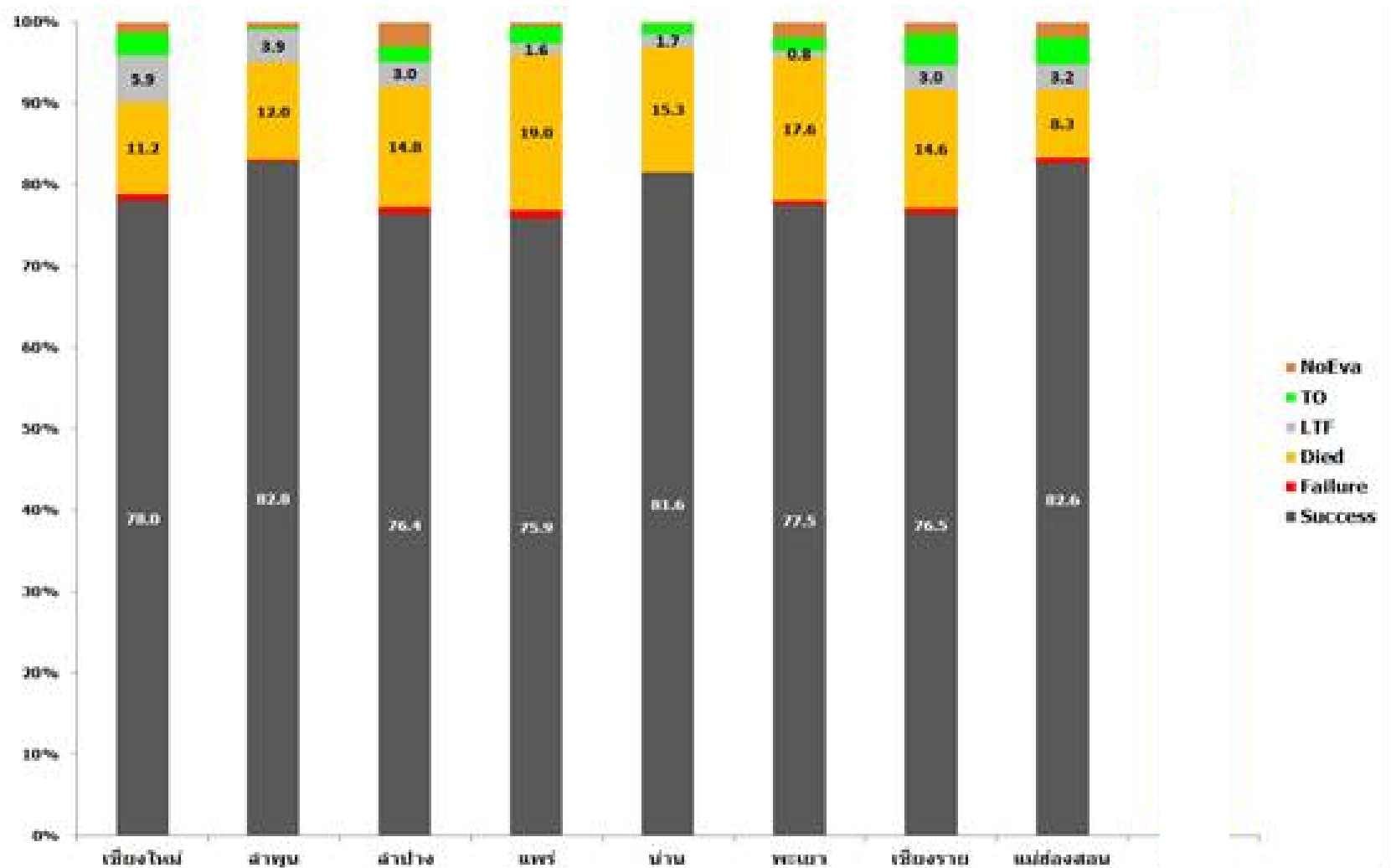
TB : อัตราความสำเร็จของ
การรักษาผู้ป่วยวัณโรคปอด
รายใหม่ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 85

ร้อยละของผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรค ที่ขึ้นทะเบียนปีงบประมาณ 2557-2559 เขต 1

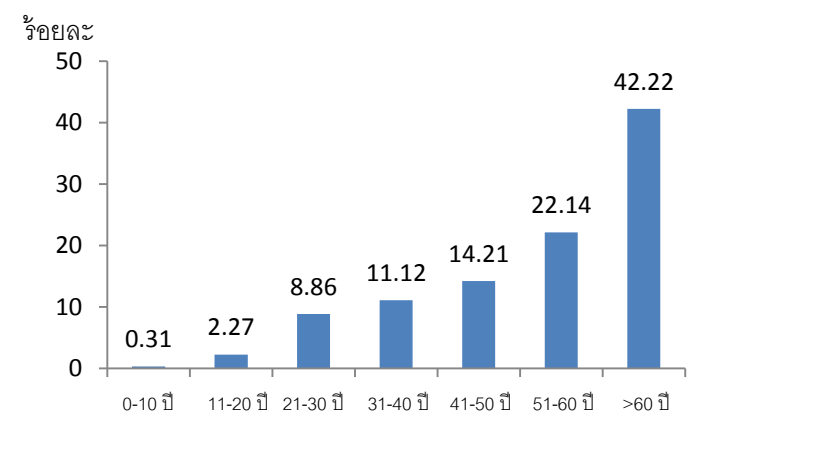
ร้อยละของผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคที่ขึ้นทะเบียน ปีงบประมาณ 2559 จำแนกตามรายจังหวัด

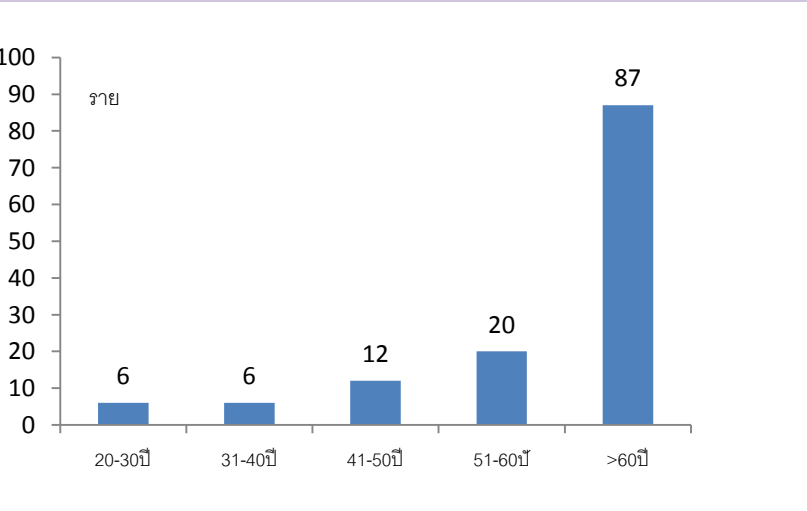
สรุปข้อมูลผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ ที่ขึ้นทะเบียนรักษาไตรมาสที่ 1/2561
ตามคำรับรองปฏิบัติราชการของกระทรวงสาธารณสุข (PA)

จังหวัด	จำนวน ผู้ป่วย วัณโรค (PN)	กำลัง รักษา	Success	เสียชีวิต	ล้ม เหลว	ขาดยา	โอน ออก	เปลี่ยน การ รักษา	เปลี่ยน วินิจฉัย	RR/MDR ก่อน เดือนที่ 5
แม่ฮ่องสอน	35	26		3	-	1	1	-	4	-
เชียงราย	305	230	1	35		1	19		19	
เชียงใหม่	222	166	3	28	2	4	12	-	7	-
แพร่	84	53		18	-	-	10	-	2	1
น่าน	67	49	2	11	-	--	2	-	3	-
พะเยา	98	75	1	17	-	-	3	1	1	-
ลำพูน	39	30	3	5	-			-	1	-
ลำปาง	121	98		14	-		8	-	1	-
รวมทั้งหมด	971	727	103	131	2	6	55	1	38	1

**จำนวนผู้ป่วยโรคปอดร้ายใหม่ที่ขึ้นทะเบียนและ
จำแนกตามอายุ cohort 1/61**

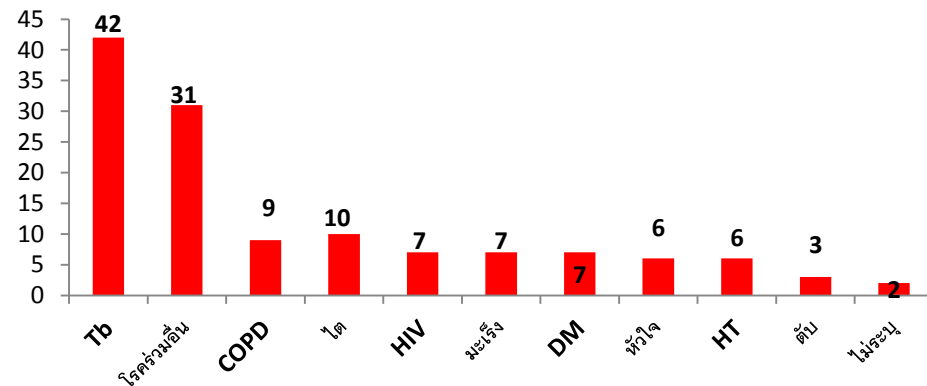
จำนวนผู้ป่วยโรคปอดร้ายใหม่
ที่ขึ้นทะเบียนและเสียชีวิตระหว่างการรักษาจำแนกตามอายุ

**ร้อยละของผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ที่ขึ้นทะเบียน
และเสียชีวิตระหว่างการรักษา
จำแนกตามระยะเวลาที่รับการรักษา จังหวัดเชียงใหม่
cohort 1/61**

**จำนวนผู้ป่วยโรคปอดรายใหม่ที่ขึ้นทะเบียนและเสียชีวิต
ระหว่างการรักษ่า **จำแนกตามโรคร่วม** เขต 1
cohort 1/61
131 ราย**

ผลการคัดกรองประชากรกลุ่มเสี่ยงคัดกรองเชิงรุก
ด้วย CXR เขต 1 ตั้งแต่วันที่ 1 ตค. - 28 มีค. 61

จังหวัด	ทุกกลุ่มเสี่ยงเป้าหมาย	ผลงาน	ร้อยละ
เชียงใหม่	55,551	13,978	25.16
ลำพูน	107,970	13,134	12.16
ลำปาง	124,770	52,662	42.21
แพร่	43,003	10,444	24.29
น่าน	28,854	8,027	27.8
พะเยา	43,003	10,444	24.29
เชียงราย	84,500	5,155	6.10
แม่ฮ่องสอน	17,439	5,414	31.00
รวมเขต 1	505090	119258	23.61

มาตรการ	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย/ พื้นที่เป้าหมาย
ลดการเสียชีวิต	- ประชุมทีมสหวิชาชีพ - มีการทำแผนการคัดกรองเชิงรุก กลุ่มเสี่ยงโดยใช้ X-Ray เพื่อเข้าสู่ระบบโดยเร็ว (ในกลุ่มที่มีโอกาสเสียชีวิตสูงระหว่างรักษา)	ประชากรกลุ่มเสี่ยงเป้าหมาย 9 กลุ่มเสี่ยง
ลดการขาดยา	1.จัดทำแผนการดูแลรักษาผู้ป่วยรายบุคคลโดยทีมสหวิชาชีพ 2. ให้มี TB Case manager ผู้ป่วยทุกราย 3.ผู้ป่วยทุกรายมีพี่เลี้ยงกำกับดูแลในการกินยา ตามความเหมาะสมของพื้นที่	-ผู้ป่วยวัณโรค ให้การดูแลรายบุคคล อันดับแรกขอเป็นจนท.สาธารณสุข และ ในรายที่ อสม.ผู้นำชุมชน ญาติDOT ต้อง ให้ จนท. สาธารณสุขติดตามกำกับเยี่ยม -เน้นในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการขาดยา ได้แก่ ผู้ป่วยไม่มีญาติ ผู้ป่วยสูงอายุ
การพัฒนาระบบการ ส่งต่อและติดตาม ผลการรักษาผู้ป่วยวัณ โรคทุกราย	1.ระบบการส่งต่อ โดยการใช้โปรแกรม TBCM online 2.ใช้ระบบศูนย์ปฏิบัติการยุติวัณโรคแห่งชาติNOC-TB มีการติดตามวิเคราะห์โดยใช้ทีม SAT และคืนข้อมูลให้รายพื้นที่ 3.ประสานการรักษาผู้ป่วยกลุ่มต่างดาว.	-ประสานความร่วมมือ ในการช่วยเหลือ ผู้ป่วยในรายที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม ในระดับพื้นที่ โดยผ่านกลไก พชอ.

6 Building Blocks	Finding	Advice
1. ระบบบริการ (SERVICE DELIVERY)	ทุกจังหวัดมีระบบเครือข่ายการดำเนินงานวัณโรคตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ถึงตำบล รพศ เปิดหอผู้ป่วยในการเพิ่มการadmit มีระบบconsultผ่านline:อายุรกรรมหรือchest med	-การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบบริการให้เพิ่ม ความครอบคลุมและความต่อเนื่องของเครือข่ายให้ ครอบคลุมทุกพื้นที่
2. กำลังคนด้านสุขภาพ (HEALTH WORKFORCE)	บุคลากรรับผิดชอบงานวัณโรคระดับจังหวัดมีความ รู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และสำหรับบางพื้นที่เป็น บุคลากรใหม่ได้รับการพัฒนาความรู้ในการทำงาน	การส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรม การมีพี่เลี้ยงให้ คำปรึกษา
3. ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ (FINANCING)	มีแผนงาน โครงการ งบประมาณในการดำเนินงานที่รองรับการ ดำเนินงาน กิจกรรมในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่ การพัฒนา เครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มศักยภาพของคณะทำงานNOC-TB	-
4. สื่อองค์ความรู้/เทคโนโลยีทาง การแพทย์ (ASSESS TO ESSENTIAL MEDICINES)	การได้รับเครื่องมือเพื่อการวินิจฉัยวัณโรคด้วยยา (เครื่องGene X-pert) จากกองทุนโลก สำนักวัณโรค(ลำพูน น่าน ประมาณในเดือนเมษายน) จังหวัดที่มีแล้ว ลำปาง แพร่ พะเยา ชม	การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการวินิจฉัยวัณโรคโดยใช้ วิธีตรวจเอกซเรย์ภาพ(x-pert) เพื่อเพิ่มการเข้าถึงการ วินิจฉัยวัณโรคด้วยวิธีตรวจที่รวดเร็วในกลุ่มเสี่ยง เป้าหมาย เช่น ผู้ต้องขัง ,Tb-HIV,ผู้ป่วยที่มีประวัติ เคยรักษามาก่อน
5. ระบบข้อมูลสารสนเทศ (HEALTH INFORMATIONSYSTEM)	ส่งบุคลากรในการฝึกอบรม TBCM online	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ใช้ข้อมูลจากโปรแกรม ในการบันทึก รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ใน การวางแผน แก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล (LEADERSHIP/GOVERNMENT)	- ผู้บริหารทุกจังหวัดให้ความสำคัญของงานวัณโรค - มีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด - จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการยุติปัญหาวัณโรคแห่งชาติบัญชาการ NOC-TB	การที่มีเครือข่ายทั้งในและนอกสังกัดกระทรวง สาธารณสุขให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ปัญหา/อุปสรรค

- 1.การคัดกรองเชิงรุกและการขึ้นทะเบียนยังต่ำกว่าเป้าหมาย
- 2.ผู้ป่วยวัณโรคเสียชีวิตระหว่างรักษาในกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปและมีโรคร่วม

ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย	ข้อเสนอแนะ
1.การคัดกรองต่ำกว่าเป้าหมาย	1.เร่งรัดการค้นหาโดยเน้นกิจกรรม Active Case Finding อย่างต่อเนื่องเพื่อการตรวจพบผู้ป่วยและวินิจฉัย/ให้การรักษาโรคโดยเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงต่างๆ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการวินิจฉัยวัณโรคโดยใช้วิธีตรวจเอกซเรย์ภาพ(x-pert) เพื่อเพิ่มการเข้าถึงการวินิจฉัยวัณโรค
2.ผู้ป่วยวัณโรคเสียชีวิตระหว่างรักษาในผู้ป่วยทุกประเภทอยู่ในกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปและมีโรคร่วม	2.พัฒนาคุณภาพด้านการรักษา การทำ DOT โดยเน้นบุคลากรด้านสาธารณสุขเป็นหลักเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางหรือมีระบบกำกับกับการกินยาที่มีประสิทธิภาพตามบริบทของพื้นที่ 3.บูรณาการการดูแลผู้ป่วยวัณโรค/การติดตามเยี่ยมบ้านโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับงาน Home Health Care / Home visit และงานเวชปฏิบัติโรคเรื้อรังอื่น และร่วมกับ พชอ.ในพื้นที่

ประชาชนสุขภาพดี
เจ้าหน้าที่มีความสุข
ระบบสุขภาพยั่งยืน

